

**ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

**ΠΜΣ «ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»**

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ «ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ»

ΘΕΜΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το φαινόμενο των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο
στην Ελλάδα

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ (Α.Μ: 0815Μ042)

Επιβλέπων Καθηγητής:

Νικόλαος Τάτσος

Καθηγητής

Τμήμα Οικονομικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης – Πάντειο

Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η είσπραξη των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο αποτελεί ένα σύνηθες φαινόμενο που απασχολεί όλες τις χώρες του κόσμου. Στις περισσότερες χώρες – μέλη του Ο.Ο.Σ.Α οι ανείσπρακτες οφειλές κυμαίνονται σε αρκετά χαμηλό επίπεδο. Αντιθέτως, στην Ελλάδα έχει προσλάβει διαστάσεις καίριου προβλήματος καθώς τα ανείσπρακτα φορολογικά έσοδα κυμαίνονται σε αρκετά υψηλό επίπεδο. Το φαινόμενο των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο απασχολεί έντονα την ελληνική φορολογική διοίκηση, ιδίως μετά την εμφάνιση της δημοσιονομικής κρίσης που βιώνει η Χώρα μας. Και αυτό, διότι, καθίσταται ολοένα και δυσχερέστερη η εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων των πολιτών, με αποτέλεσμα την επιδείνωση του ποσοστού των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο. Από την έρευνα που διεξήχθη, στα πλαίσια εκπόνησης της παρούσης εργασίας, παρατηρείται ότι παρόλες τις προσπάθειες που καταβάλλει η φορολογική διοίκηση στην Ελλάδα δεν επιτυγχάνει να ελαττώσει αυτό το φαινόμενο.

Λαμβάνοντας υπόψη την δυσχερέστατη οικονομική συγκυρία που υφίσταται η Χώρα μας και κατά συνέπεια την οικονομική αδυναμία πολλών φορολογουμένων να καταβάλλουν τις οφειλές τους, ο στόχος της αύξησης τόσο των εσόδων όσο και της εισπραξιμότητας των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο, θα επιτευχθεί με την υποβοήθηση των οικονομικά αδύναμων οφειλετών, να παραμείνουν συνεπείς με τις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Ταυτόχρονα, όμως, η ελληνική φορολογική διοίκηση θα πρέπει να μεριμνήσει για την εντατικοποίηση επιβολής των προβλεπόμενων μέτρων είσπραξης κατά των αποδεδειγμένα ασυνεπών οφειλετών, που η μη συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις τους προς το Ελληνικό Δημόσιο δεν οφείλεται σε οικονομική αδυναμία.

ABSTRACT

The collection of overdue debts towards the State constitutes a common phenomenon that concerns every country around the world. In most countries-members of the OECD, uncollected debts fluctuate quite low. On the contrary, in Greece, this phenomenon has become a crucial problem, as the uncollected tax revenues fluctuate quite high. The overdue debts towards the State phenomenon strongly concerns the Greek tax administration, especially after the appearance of the fiscal crisis that our country experiences. And that is because the fulfillment of people's tax obligations becomes more and more difficult and leads to the deterioration of the overdue debts towards the State rate. According to the research conducted for the preparation of this essay, despite the tax administration's efforts in Greece it doesn't succeed to reduce this phenomenon.

Taking into account the unfortunate economic situation that our country is going through and consequently the financial inability of several tax payers to pay their dues, the aim of increasing not only the revenues but also the collectability of overdue debts will be achieved by abetting the financially weak debtors to remain consistent to their tax obligations. At the same time, the Greek tax administration shall have to intensify the enforcement of the envisaged collection measures against the proven inconsistent debtors that their non-compliance to their obligations towards the Greek Public is not due to financial inability.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα Καθηγητή μου κ. Νικόλαο Τάτσο για την πολύτιμη συμβολή του στην εκπόνηση της παρούσας εργασίας.

Επίσης, ευχαριστώ ολόψυχα την οικογένεια και τους φίλους μου για την αγάπη και τη στήριξή τους σε κάθε μου εγχείρημα.

Πίνακας περιεχομένων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - Ληξιπρόθεσμες Οφειλές στις Χώρες - Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α	9
1.1 Διαχρονική εξέλιξη του φαινομένου	9
1.2 Διοικητική οργάνωση παρακολούθησης και είσπραξης ληξιπροθέσμων οφειλών στις Χώρες - Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α.	14
1.3 Διαδικασίες παρακολούθησης και είσπραξης των ληξιπροθέσμων οφειλών στις Χώρες - Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - Ληξιπρόθεσμες οφειλές στην Ελλάδα	18
2.1 Κατανομή ληξιπροθέσμων ανά κατηγορία φόρου	20
2.2 Κατανομή ληξιπροθέσμων σε παλαιά και νέα	24
2.3 Κατανομή οφειλετών ανά κατηγορία ληξιπρόθεσμου ποσού	38
2.4 Σύγκριση ληξιπροθέσμων οφειλών των ετών 2013, 2014, 2015 & 2016	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - Αίτια εμφάνισης των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο στην Ελλάδα	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - Πολιτικές αναδιάρθρωσης και εκσυγχρονισμού του φορολογικού μηχανισμού στοχεύοντας στην αντιμετώπιση του φαινομένου των ληξιπροθέσμων οφειλών.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – Διαδικασίες εκούσιας είσπραξης ληξιπροθέσμων οφειλών	51
5.1 Εκούσια Συμμόρφωση.....	51
5.2 Ρυθμίσεις Ληξιπροθέσμων Οφειλών και Διευκόλυνση Τμηματικής Καταβολής αυτών.....	53
5.3 Συμψηφισμός Απαιτήσεων και Οφειλών	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 – Μέτρα είσπραξης δημοσίων εσόδων.....	58
6.1 Αναγκαστικά Μέτρα.....	58
6.1.1 Κατάσχεση Κινητής Περιουσίας εις Χείρας του Οφειλέτη	59
6.1.2 Κατάσχεση Ακίνητης Περιουσίας εις Χείρας του Οφειλέτη	59
6.1.2.1 Πλειστηριασμός.....	60
6.1.3 Κατάσχεση Κινητής Περιουσίας εις Χείρας Τρίτων.....	60
6.1.4 Στοιχεία Μέτρων Αναγκαστικής Είσπραξης τα έτη 2014 & 2015.....	62
6.2 Διοικητικά Μέτρα.....	63
6.3 Ασφαλιστικά Μέτρα.....	64

6.4 Δικαστικά Μέτρα.....	64
6.5 Δημοσιοποίηση των Ονομάτων Οφειλετών του Δημοσίου	65
6.6 Αναφορές Ν. 3691/2008	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 - Ληξιπρόθεσμες Οφειλές Ανεπίδεκτες Είσπραξης	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 - Προτάσεις.....	69
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	71
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΡΘΡΑ – ΜΕΛΕΤΕΣ	72
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	76
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ.....	77

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΑΕΔ	Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΦΕ	Αποδεικτικό Φορολογικής Ενημερότητας
ΑΦΜ	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
ΓΓΔΕ	Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων
ΓΓΠΣ	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων
ΓΕΜΗ	Γενικό Εμπορικό Μητρώο
ΔΕΚΟ	Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί
δισ.	δισεκατομμύρια
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΔΟΠ	Διοίκηση Ολικής Ποιότητας
ΔΟΥ	Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες
εκατ.	εκατομμύρια
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΜΕΙΣ	Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης
ΚΒΣ	Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων
ΚΕΔΕ	Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων
ΚΠΔ	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΚΦΔ	Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας
Ν.	Νόμος
ΝΔ	Νομοθετικό Διάταγμα
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
παρ.	παράγραφος
ΠΟΔ	Πολυγραφημένη Υπουργική Απόφαση
ΣΕΥΥΟ	Σχολή Επιμόρφωσης Υπαλλήλων Υπουργείου Οικονομικών
ΣΜΤΛ & ΛΠ	Σύστημα Μητρώου Τραπεζικών Λογαριασμών & Λογαριασμών Πληρωμών
ΥΠΟΙΚ	Υπουργείο Οικονομικών
ΦΕ	Φόρος Εισοδήματος
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
χιλ.	χιλιάδες

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πολιτικοοικονομικό περιβάλλον υφίσταται σημαντικές αλλαγές τις τελευταίες δεκαετίες, οι οποίες δυσχεραίνονται λόγω της οικονομικής κρίσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελληνική Δημόσια Διοίκηση καλείται να αντιμετωπίσει παθογένειες όπως την έλλειψη συντονισμού, την έλλειψη αξιοκρατικών διαδικασιών, την μη ορθολογική διαχείριση των ανεπαρκών δημόσιων πόρων, τη διαφθορά και τη δομική αδράνεια, την πολυνομία, τη διοικητική ισοπέδωση, την μη εφαρμογή του πειθαρχικού δικαίου, τις οργανωτικές επικαλύψεις, την απουσία ορθολογικής σχεδίασης θέσεων εργασίας.

Η κλιμάκωση της πολιτικό-οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα ανέδειξε έντονα το φαινόμενο των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και της εισπραξιμότητάς τους. Ληξιπρόθεσμο είναι το χρέος, που βεβαιώνεται με βάση νόμιμο τίτλο και δεν εισπράττεται μέσα στις νόμιμες προθεσμίες. Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο απασχολούν έντονα την ελληνική φορολογική διοίκηση, των οποίων η εισπραξη αποτελεί καίριο πρόβλημα που καλείται να αντιμετωπίσει η Ελλάδα, με κατάλληλες και στοχευμένες δράσεις ώστε να αυξήσει τα έσοδα που προέρχονται από την φορολογία.

Τα τελευταία χρόνια και ιδίως κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης παρατηρείται καθυστέρηση στην αποπληρωμή των ληξιπρόθεσμων οφειλών, οι οποίες παρουσιάζουν αυξητική τάση παρά την προσπάθεια που γίνεται ώστε να βελτιωθεί η εισπραξιμότητά τους. Η διόγκωση του προβλήματος των ληξιπρόθεσμων οφειλών μπορεί να αποδοθεί τόσο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση όσο και στη διάρθρωση της ελεγκτικής και εισπρακτικής διαδικασίας. Ο ελεγκτικός μηχανισμός της χώρας βασίζονταν στο διαχωρισμό της βεβαίωσης από την εισπραξη, με αποτέλεσμα εκτεταμένες βεβαιώσεις ποσών που ήδη κατά το χρόνο γένεσής τους ήταν ανεπίδεκτα εισπραξης. Στόχος της ελληνικής φορολογικής διοίκησης είναι η άμβλυνση του φαινομένου των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και κατ' επέκταση η ολοένα και μεγαλύτερη εισπραξη αυτών.

Η εργασία έχει ως σκοπό τη διερεύνηση του μεγέθους του φαινομένου των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο στην Ελλάδα και των διαφόρων παραγόντων και αιτιών που το προκαλούν. Μέσω της κατανόησης των αιτιών αυτού του φαινομένου, διερευνώνται οι διάφορες προσπάθειες που έχουν γίνει από την Ελληνική Δημόσια Διοίκηση τα τελευταία χρόνια προς την κατεύθυνση της αύξησης των γενικών εσόδων και της καταπολέμησης του φαινομένου των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο σε μια προσπάθεια δημοσιονομικής εξυγίανσης της οικονομίας.

Στην παρούσα μελέτη, δίδεται έμφαση στη χρονική περίοδο από το 2013 έως και το 2016 όπου γιγαντώθηκε το πρόβλημα, καθώς δεν κατέστη εφικτή η εύρεση άλλων στοιχείων πέραν των δημοσιευμένων. Στόχος της εργασίας είναι να αναδείξει την κρισιμότητα της εισπραξης των ληξιπρόθεσμων οφειλών για την επίτευξη των στόχων των δημοσίων εσόδων μέσω μιας ποιοτικής ανάλυσης.

Η εργασία διαρθρώνεται σε τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος όπου αντιστοιχεί το πρώτο κεφάλαιο, γίνεται μια πρώτη προσέγγιση στη διαχρονική εξέλιξη του φαινομένου των ληξιπρόθεσμων οφειλών στις χώρες-μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. και δίδεται έμφαση τόσο στη διοικητική οργάνωση όσο και στις διαδικασίες παρακολούθησης και εισπραξης των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους.

Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει πέντε κεφάλαια. Πιο συγκεκριμένα, στο δεύτερο κεφάλαιο επιχειρείται ανάλυση των ληξιπροθέσμων οφειλών στην Ελλάδα μέσω ποιοτικών κριτηρίων.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά τα αίτια του φαινομένου των ληξιπροθέσμων οφειλών πριν την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης και κατά την διάρκεια αυτής.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται ορισμένες προσπάθειες αναδιάρθρωσης και εκσυγχρονισμού του φορολογικού μηχανισμού στοχεύοντας στην αντιμετώπιση του φαινομένου των ληξιπροθέσμων οφειλών.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι διαδικασίες εκούσιας είσπραξης των ληξιπροθέσμων οφειλών.

Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα μέτρα είσπραξης που υιοθετούνται προκειμένου να αντιμετωπιστεί το εν λόγω φαινόμενο.

Το τρίτο και τελευταίο μέρος περιλαμβάνει τα δύο τελευταία κεφάλαια της εργασίας. Ειδικότερα, στο έβδομο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο χαρακτηρισμός των ληξιπροθέσμων οφειλών ως ανεπιδέκτων είσπραξης.

Τέλος, στο όγδοο κεφάλαιο παρουσιάζονται κάποιες προτάσεις που συνδέονται με τα συμπεράσματα της ανάλυσης, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη την παρούσα οικονομική κρίση που υφίσταται η χώρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - Ληξιπρόθεσμες Οφειλές στις Χώρες - Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α

1.1 Διαχρονική εξέλιξη του φαινομένου

Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές αποτελούν σύνθητες φαινόμενο που απαντάται σε όλες τις χώρες του κόσμου και απασχολεί τόσο τις απανταχού κυβερνήσεις όσο και διεθνείς οργανισμούς που επιχειρούν την ανάλυση και διαχείριση τού φαινομένου μέσω της διερεύνησης βιώσιμων τρόπων αντιμετώπισής του.

Στις περισσότερες χώρες – μέλη του Ο.Ο.Σ.Α, οι ανείσπρακτες οφειλές, ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων, κυμαίνονται σε αρκετά χαμηλό επίπεδο. Αντιθέτως, σε κάποιες χώρες παρατηρείται το φαινόμενο τα ανείσπρακτα φορολογικά έσοδα να κυμαίνονται σε αρκετά υψηλό επίπεδο. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται στην Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ιταλία, την Πορτογαλία, την Κορέα και το Μεξικό. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τα έτη 2002, 2003 και 2004 σε δεκαέξι (16) χώρες από τις είκοσι οκτώ (28) παρατηρήθηκε ότι οι συνολικές ανείσπρακτες οφειλές μεταφρασμένες σε ποσοστό επί των ετήσιων καθαρών φορολογικών εσόδων είναι μικρότερες του 10%. **(OECD, 2007)**. Ωστόσο, κατά το έτος 2004, το ποσοστό στη χώρα μας ανήλθε στο 42,8% με την Ελλάδα να καταλαμβάνει την τρίτη θέση, με το Μεξικό και την Πορτογαλία να καταλαμβάνουν την πρώτη (55,4%) και δεύτερη (51,3%) θέση αντίστοιχα. **(OECD, 2007)**. Ας σημειωθεί, ότι το ποσοστό της Ελλάδας κατά τα έτη 2002 και 2003 ήταν 25,6% και 31,4% αντίστοιχα, γεγονός που επιβεβαιώνει την αύξηση των συνολικών ανείσπρακτων οφειλών ως ποσοστό των ετήσιων καθαρών φορολογικών εσόδων. Αναλυτικότερα τα στοιχεία παρατίθενται στον Πίνακα 1.

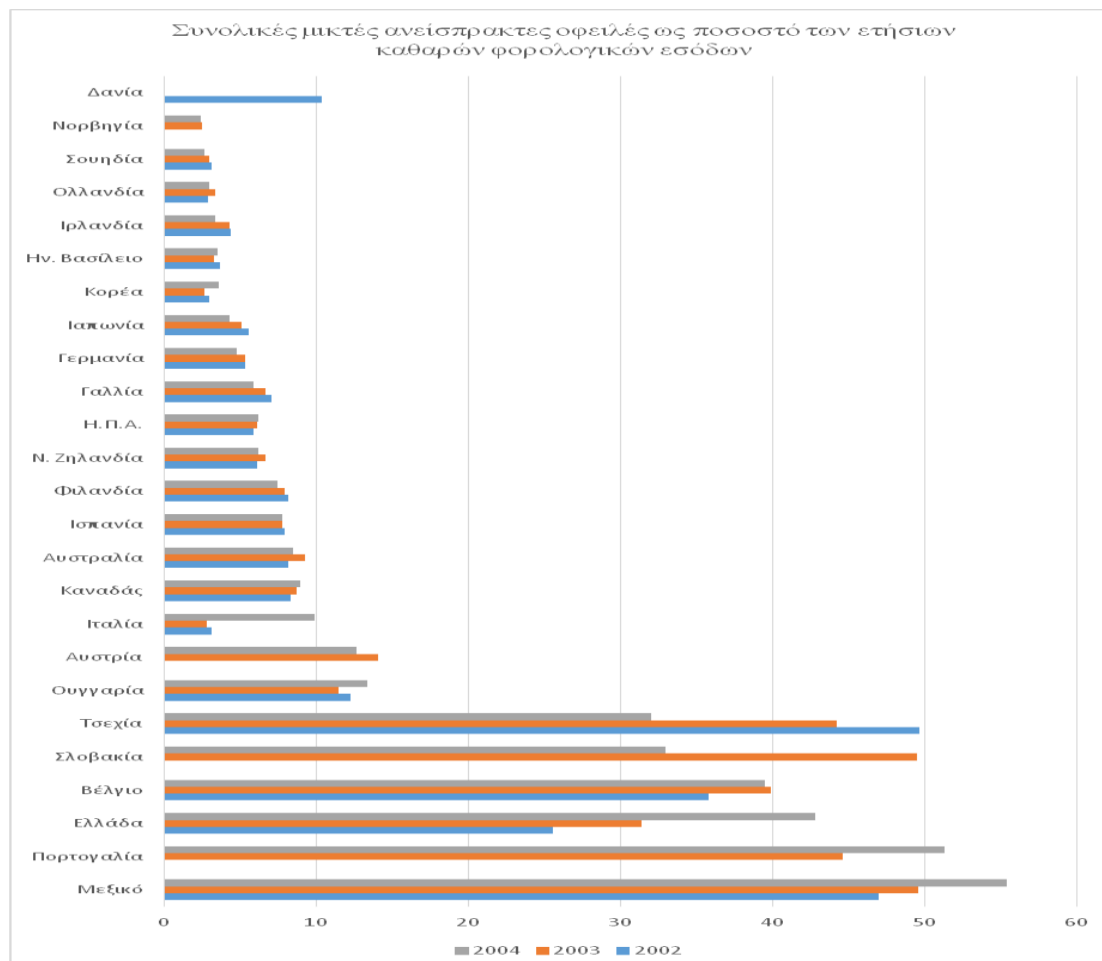
Πίνακας 1: Συνολικές μικτές ανείσπρακτες οφειλές ως ποσοστό των ετήσιων καθαρών φορολογικών εσόδων των ετών 2002, 2003 και 2004 στις Χώρες-Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α.

Χώρες – Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α.	Συνολικές μικτές ανείσπρακτες οφειλές ως ποσοστό των ετήσιων καθαρών φορολογικών εσόδων		
	2002	2003	2004
Μεξικό	47.0	49.6	55.4
Πορτογαλία	-	44.6	51.3
Ελλάδα	25.6	31.4	42.8
Βέλγιο	35.8	39.9	39.5
Σλοβακία	-	49.5	33.0
Τσεχία	49.7	44.2	32.0
Ουγγαρία	12.3	11.5	13.4
Αυστρία	-	14.1	12.7
Ιταλία	3.1	2.8	9.9
Καναδάς	8.3	8.7	9.0
Αυστραλία	8.2	9.3	8.5
Ισπανία	7.9	7.8	7.8
Φιλανδία	8.2	7.9	7.5
Νέα Ζηλανδία	6.1	6.7	6.2
Η.Π.Α.	5.9	6.1	6.2
Γαλλία	7.1	6.7	5.9
Γερμανία	5.3	5.3	4.8
Ιαπωνία	5.6	5.1	4.3
Κορέα	3.0	2.7	3.6
Ηνωμένο Βασίλειο	3.7	3.3	3.5
Ιρλανδία	4.4	4.3	3.4
Ολλανδία	2.9	3.4	3.0
Σουηδία	3.1	3.0	2.7
Νορβηγία	-	2.5	2.4
Δανία	10.4	-	-

Πηγή: OECD, (2007), Tax Administration in OECD and Selected Non-OECD Countries: Comparative Information Series (2006)

Τα προαναφερθέντα στοιχεία παρουσιάζονται στο Γράφημα 1.

Γράφημα 1: Συνολικές μικτές ανείσπρακτες οφειλές ως ποσοστό των ετήσιων καθαρών φορολογικών εσόδων των ετών 2002, 2003 και 2004 στις Χώρες-Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α.

Πηγή: OECD, (2007), Tax Administration in OECD and Selected Non-OECD Countries: Comparative Information Series (2006)

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με στοιχεία του Ο.Ο.Σ.Α, στα τέλη του 2011 στην Ελλάδα, το ποσοστό των ληξιπρόθεσμων χρεών (συμπεριλαμβανομένων και των αμφισβητούμενων φόρων) ως προς τις καθαρές εισπράξεις φορολογικών εσόδων της συγκεκριμένης χρονιάς έφτασε στο υπερβολικό ποσοστό του 103,5%. Η Ιταλία, μεταξύ όλων των χωρών - μελών του Ο.Ο.Σ.Α., ήταν η χώρα με την χειρότερη επίδοση με ποσοστό 207,8% - διπλάσιο από εκείνο που σημείωσε η Ελλάδα. Ο μέσος όρος για τις χώρες - μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. ήταν 22,6%, με τη Γαλλία να βρίσκεται στο 9,6%, τη Γερμανία στο 3,3% και την Ισπανία στο 11,7%. Στα τέλη του 2012, η Ελλάδα αύξησε το ποσοστό της στο 115,7% όπως και η Ιταλία στο 229,5%, ενώ ο μέσος όρος των χωρών - μελών του Ο.Ο.Σ.Α. παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα με αυτά του 2011, ήτοι 22,8%. **(OECD, 2015)** Στην εκπνοή του 2013, συνεχίστηκε για την Ελλάδα η αυξητική πορεία των ληξιπρόθεσμων χρεών ως προς τις καθαρές εισπράξεις φορολογικών εσόδων για την συγκεκριμένη χρονιά όπου έφτασε στο 132,7%. **(OECD, 2015)** Το 2013 υπέρογκο ήταν και το ποσοστό της Ιταλίας, του οποίου το ύψος διαμορφώθηκε στο 257% ενώ ο μέσος όρος έφτασε στο 24,2%. **(OECD, 2015)** Αναλυτικότερα τα στοιχεία παρατίθενται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2: Ποσοστό ληξιπροθέσμων χρεών ως προς τις καθαρές εισπράξεις φορολογικών εσόδων των ετών 2011, 2012 και 2013

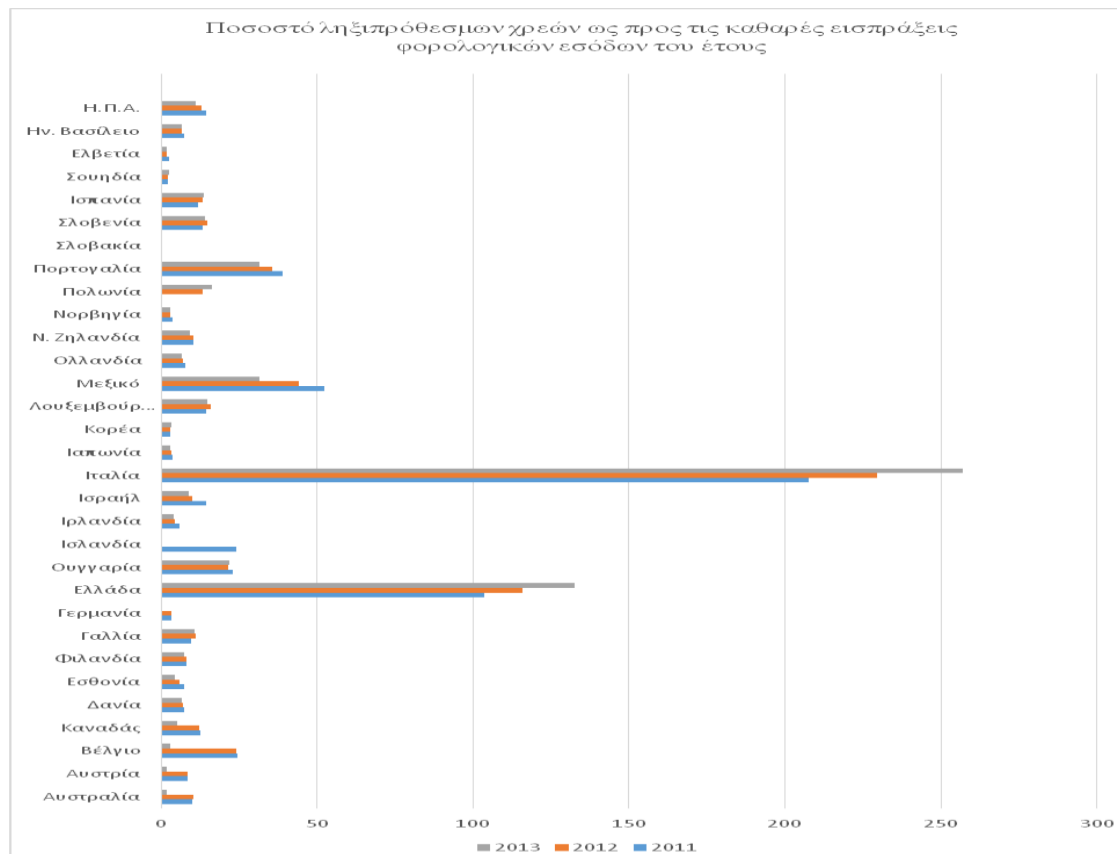
Χώρες – Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α.	Ποσοστό ληξιπρόθεσμων χρεών (συμπεριλαμβανομένων και των αμφισβητούμενων φόρων) ως προς τις καθαρές εισπράξεις φορολογικών εσόδων του έτους		
	2011	2012	2013
Αυστραλία	10,1	10,5	10,7
Αυστρία	8,5	8,5	9,0
Βέλγιο	24,6	24,1	23,4
Καναδάς	12,7	12,3	12,5
Χιλή	-	-	-
Τσεχία	-	-	-
Δανία	7,4	7,2	6,5
Εσθονία	7,5	5,8	4,4
Φιλανδία	8,0	8,2	7,4
Γαλλία	9,6	11,1	10,9
Γερμανία		3,2	-
Ελλάδα	103,5	115,7	132,7
Ουγγαρία	23,0	21,7	21,8
Ισλανδία	24,2	-	-
Ιρλανδία	5,8	4,6	4,0
Ισραήλ	14,3	10,1	9,0
Ιταλία	207,8	229,5	257,0
Ιαπωνία	3,7	3,5	3,1
Κορέα	3,0	3,1	3,4
Λουξεμβούργο	14,6	15,8	15,0
Μεξικό	52,5	44,3	31,5
Ολλανδία	7,7	6,9	6,6
Νέα Ζηλανδία	10,3	10,3	9,2
Νορβηγία	3,7	3,0	3,1
Πολωνία	-	13,2	16,4
Πορτογαλία	39,0	35,7	31,7

Σλοβακία	-	-	-
Σλοβενία	13,3	14,7	14,0
Ισπανία	11,7	13,2	13,9
Σουηδία	2,2	2,3	2,5
Ελβετία	2,5	1,9	1,8
Τουρκία	-	-	-
Ηνωμένο Βασίλειο	7,4	6,7	6,5
Η.Π.Α.	14,4	13,0	11,0
Μ.Ο. χωρών-μελών Ο.Ο.Σ.Α.	22,6	22,8	24,2

Πηγή: OECD, (2015), Tax Administration: Comparative Information On OECD And Other Advanced And Emerging Economies

Τα ανωτέρω στοιχεία παρουσιάζονται στο Γράφημα 2.

Γράφημα 2: Ποσοστό ληξιπρόθεσμων χρεών στις Χώρες - Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. ως προς τις καθαρές εισπράξεις φορολογικών εσόδων των ετών 2011, 2012 και 2013

Πηγή: OECD, (2015), Tax Administration: Comparative Information On OECD And Other Advanced And Emerging Economies

1.2 Διοικητική οργάνωση παρακολούθησης και είσπραξης ληξιπροθέσμων οφειλών στις Χώρες - Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α.

Σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε το έτος 2005 ο Ο.Ο.Σ.Α. στις χώρες – μέλη του Οργανισμού, η προσπάθεια είσπραξης των ληξιπροθέσμων οφειλών διενεργείται είτε σε κεντρικό επίπεδο, είτε σε τοπικό επίπεδο. **(Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στον ΟΟΣΑ, χ.χ)** Πιο συγκεκριμένα, σε ορισμένες χώρες – μέλη, η παρακολούθηση και η είσπραξη των οφειλών προς το Δημόσιο οργανώνεται σε κεντρικό επίπεδο με την ταυτόχρονη δημιουργία περιφερειακών υπηρεσιών που υπάγονται στην κεντρική διεύθυνση και ελέγχονται από αυτή. Παραδείγματα χωρών που ακολουθούν την παρακολούθηση και είσπραξη των ληξιπροθέσμων οφειλών σε κεντρικό επίπεδο είναι η Ουγγαρία, Ιρλανδία, Νορβηγία, Νέα Ζηλανδία, Ισπανία, Σουηδία, Η.Π.Α. Αντιθέτως, σε άλλες χώρες πραγματοποιείται από τοπικές διευθύνσεις. Παράδειγμα χωρών που ακολουθούν την παρακολούθηση και είσπραξη των ληξιπροθέσμων οφειλών σε τοπικό επίπεδο είναι η Αυστρία και το Βέλγιο. Επιπροσθέτως, σε κάποιες χώρες – μέλη, η παρακολούθηση και είσπραξη των ληξιπροθέσμων φορολογικών οφειλών πραγματοποιείται μετά από συνεργασία κεντρικών και τοπικών διευθύνσεων. Παραδείγματα τέτοιων χωρών είναι η Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Φινλανδία, ενώ σε κάποιες άλλες – όπως η Ιταλία- το έργο ανατίθεται σε ιδιωτικές εταιρείες με τη μέθοδο του outsourcing. **(Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στον ΟΟΣΑ, χ.χ)**

1.3 Διαδικασίες παρακολούθησης και είσπραξης των ληξιπροθέσμων οφειλών στις Χώρες - Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α.

Προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί το φαινόμενο των ληξιπροθέσμων οφειλών πρέπει να είναι άμεση η κινητοποίηση της Φορολογικής Διοίκησης για την είσπραξη αυτών. Κι αυτό διότι όσο πιο σύντομα εφαρμόζονται τα μέτρα (εκούσια ή ακούσια) είσπραξης των οφειλών, τόσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό επιτυχίας και κατ' επέκταση η μείωση των ληξιπροθέσμων χρεών. **(Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στον ΟΟΣΑ, χ.χ)**

Σχεδόν όλες οι χώρες - μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. εφαρμόζουν μία σειρά μέτρων που στόχο έχουν την υπενθύμιση στους φορολογούμενους των οφειλών τους, χρησιμοποιώντας κυρίως την πιο διαδεδομένη μέθοδο που είναι η απευθείας τηλεφωνική επικοινωνία με τον φορολογούμενο. Βέβαια, παρατηρείται η ύπαρξη διαφορών όσον αφορά στα χρονοδιαγράμματα και στις χρησιμοποιούμενες μεθόδους. Στον Πίνακα 3, παρατίθενται οι διαδικασίες που εφαρμόζουν ορισμένες χώρες-μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. με στόχο την ολοένα και μεγαλύτερη είσπραξη ληξιπροθέσμων οφειλών. **(Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στον ΟΟΣΑ, χ.χ)**

Πίνακας 3: Διαδικασίες που εφαρμόζουν χώρες-μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. για την είσπραξη ληξιπροθέσμων οφειλών

Χώρες - Μέλη Ο.Ο.Σ.Α.		1 ^η ενέργεια	2 ^η ενέργεια	3 ^η ενέργεια	4 ^η ενέργεια	5 ^η ενέργεια	6 ^η ενέργεια
Αυστραλία	Οφειλή<\$100.000	Μέσα σε 21 ημέρες υπενθύμιση ή τηλεφωνική ειδοποίηση	Σε διάστημα 42 ημερών, δεύτερη επιστολή ή τηλεφωνική υπενθύμιση ενημερώνοντας για την πιθανή λήψη νομικών μέτρων	Μέσα σε 42 ημέρες, προσδιορισμός της κατάλληλης ενέργειας (π.χ. λήψη νομικών μέτρων για την είσπραξη)			
	Οφειλή>\$100.000	Μέσα σε 24 ώρες, τηλεφωνική ειδοποίηση	Μέσα σε 8 ημέρες τηλεφωνική ειδοποίηση και ταυτόχρονη επιστολή	Μέσα σε 15 ημέρες, προσδιορισμός της κατάλληλης ενέργειας (π.χ. λήψη νομικών μέτρων για την είσπραξη)			
Αυστρία		Μετά από 1 μήνα υπενθύμιση του χρέους στο φορολογούμενο	Μετά από 1–2 μήνες παρακράτηση μισθού	Μετά από 1-3 μήνες επιτόπια επίσκεψη του εφοριακού υπαλλήλου	Μετά την πάροδο διαστήματος μεγαλύτερου του 1 μήνα κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων	Μετά από 6 μήνες πλειστηριασμός των κατασχεθέντων παγίων	
Βέλγιο		Το μήνα μετά την καταληκτική ημερομηνία υπενθύμιση	Παρακολούθηση οφειλών και μετά από ένα μήνα, αποστολή υπενθύμισης με συστημένο	Ένα μήνα μετά επιπλέον παρακολούθηση και εφαρμογή μέτρων αναγκαστικής			

	του χρέους	ταχυδρομείο	συμμόρφωσης			
Φινλανδία	Μετά από 2-3 εβδομάδες υπενθύμιση του χρέους	Μετά από 3-5 εβδομάδες Αίτηση για εφαρμογή μέτρων αναγκαστικής συμμόρφωσης	Δημοσίευση ορισμένων οφειλών (ανάλογα με την υπόθεση)	Υπενθύμιση με την απειλή εφαρμογής διαδικασιών χρεοκοπίας	Αίτηση για χρεοκοπία	Διαδικασίες χρεοκοπίας
Γαλλία	Μετά από 15 ημέρες σύσταση για την πληρωμή	Μετά από 30 ημέρες Επίσημη ειδοποίηση	Ποινική δίωξη (εξόφληση από τρίτους, κατασχέσεις)			
Ουγγαρία	Μετά από 8-15 ημέρες αποστολή υπενθυμίσεων στα φυσικά πρόσωπα	Μετά από 8-30 ημέρες είσπραξη από τα πιστωτικά ιδρύματα (κατάσχεση των τραπεζικών λογαριασμών των επιχειρήσεων)	Μετά από 90-120 ημέρες δικαίωμα επίσχεσης	Μετά από 90-120 ημέρες, είσπραξη των οφειλών των επιχειρήσεων από συνεργάτες τους που τους οφείλουν χρήματα	Μετά από 180-360 μέρες, πώληση περιουσίας σε πλειστηριασμό	
Ολλανδία	Μετά από 14 ημέρες, έκδοση υπενθύμισης	Μετά από 28 ημέρες, έκδοση εντάλματος	Μετά από 30 ημέρες, ειδοποίηση με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	Μετά από 40 ημέρες, κατάσχεση μισθών	Μετά από 68 ημέρες, κατάσχεση λοιπών περιουσιακών στοιχείων	
Νέα Ζηλανδία	Τις πρώτες 10 ημέρες, κατάσταση στην οποία καταγράφονται οι	Μετά από 35 ημέρες, αυτόματη αποστολή επιστολής	Στις περιπτώσεις μισθωτών, αποστέλλεται αυτόματα ειδοποίηση	Μετά από 65 ημέρες, συγκεκριμένες ενέργειες από τους αρμόδιους		

	ποινές και οι τόκοι που έχουν επιβληθεί		στον εργοδότη για παρακράτηση μισθού μετά από 64 ημέρες	υπαλλήλους		
Νορβηγία	Επιβολή ποινής μετά από 1 εβδομάδα	Αποστολή υπενθύμισης μετά από 1-2 εβδομάδες	Πρώτη εφαρμογή αναγκαστικών μέτρων είσπραξης μετά από 3-6 εβδομάδες	Κατάσχεση (διαφέρει ανάλογα με την περίπτωση)	Αναγκαστική εκποίηση περιουσίας (διαφέρει ανάλογα με την περίπτωση)	
Ελβετία	Μετά από 2 εβδομάδες αποστολή υπενθύμισης	Μετά από 4 εβδομάδες αποστολή δεύτερης υπενθύμισης	Μετά από 6-8 εβδομάδες έναρξη εφαρμογής μέτρων είσπραξης των οφειλών	Τα μέτρα είσπραξης υλοποιούνται είτε από δικαστή είτε από την εισαγγελία	Ρευστοποίηση κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων για είσπραξη ΦΠΑ στην εισαγγελία	Αίτηση για χρεοκοπία στο δικαστήριο για είσπραξη ΦΠΑ

Πηγή: Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στον Ο.Ο.Σ.Α, (χ.χ), Μέθοδοι Παρακολούθησης και Είσπραξης Φορολογικών Οφειλών στις Χώρες του Ο.Ο.Σ.Α

Όπως μπορεί να παρατηρήσει κάποιος, οι χώρες – μέλη του ΟΟΣΑ που αναφέρονται στον ανωτέρω πίνακα, σε τακτά χρονικά διαστήματα ενεργούν με μεθοδικότητα προκειμένου να επιτύχουν τάχιστα την είσπραξη ληξιπροθέσμων οφειλών. Οι προαναφερθείσες χώρες διαφέρουν όσον αφορά στο πλήθος των ενεργειών τους. Στην δε περίπτωση της Αυστραλίας υπάρχει διάκριση της οφειλής σε μικρότερη των \$100.000 και μεγαλύτερη των \$100.000, όπου ανάλογα σε ποια κατηγορία ανήκει η οφειλή διαφέρουν οι τηρούμενες προθεσμίες.

Στις περισσότερες χώρες, οι διευθύνσεις που ασχολούνται με την παρακολούθηση και είσπραξη των ληξιπροθέσμων οφειλών, κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας με τους φορολογούμενους, υπενθυμίζουν το συνολικό ποσό της οφειλής τους προς το Δημόσιο, ενώ παράλληλα ενημερώνουν τους φορολογούμενους σχετικά με τον διακανονισμό των οφειλών τους. Επίσης, όσον αφορά στην είσπραξη των ποσών που οφείλουν οι φορολογούμενοι, καθοριστικό ρόλο παίζουν οι αναγκαστικές κατασχέσεις που πραγματοποιούνται είτε σε πιστωτικά ιδρύματα είτε σε εργοδότες. Αξίζει να σημειωθεί ότι, προκειμένου να τελεσφορήσουν οι προαναφερθείσες ενέργειες, απαιτείται η πλήρης πρόσβαση των φορολογικών αρχών σε πληροφορίες των φορολογικά υπόχρεων καθώς και η απόκτηση πληροφοριών από τρίτες πηγές για παράδειγμα τα πιστωτικά ιδρύματα, οι εργοδότες κτλ. όπως αυτό συμβαίνει στις Ισπανία, Νορβηγία, Ολλανδία. **(Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στον ΟΟΣΑ, χ.χ)**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - Ληξιπρόθεσμες οφειλές στην Ελλάδα

Το φαινόμενο των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο απασχολεί έντονα την ελληνική φορολογική διοίκηση, ιδίως μετά την εμφάνιση της δημοσιονομικής κρίσης που βιώνει η Χώρα μας. Η είσπραξή τους είναι ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπίσει η Ελλάδα, με κατάλληλες δράσεις διότι με αυτό τον τρόπο θα προκύψει αύξηση στα έσοδα που προέρχονται από την φορολογία και θα ενισχυθεί η εκούσια φορολογική συμμόρφωση των Ελλήνων πολιτών.

Ληξιπρόθεσμο είναι το χρέος, που βεβαιώνεται με βάση νόμιμο τίτλο και δεν εισπράττεται μέσα στις νόμιμες προθεσμίες. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε) νόμιμος τίτλος είναι: α) η κατά τους κείμενους νόμους βεβαίωση και ο προσδιορισμός, από τις αρμόδιες διοικητικές ή άλλες αρμόδιες από το νόμο Αρχές, του εισπρακτέου ποσού, του είδους του εσόδου και της αιτίας για την οποία οφείλεται, β) η οφειλή που αποδεικνύεται από δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, γ) η πιθανολογούμενη οφειλή από έγγραφα δημόσια ή ιδιωτικά κατά την έννοια του άρθρου 347 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Κ.Π.Δ), ως προς την ύπαρξη και το ποσό αυτής. **(ΣΕΥΥΟ, 1999)**

Αξίζει να σημειωθεί ότι όταν μελετάμε το φαινόμενο των ληξιπροθέσμων οφειλών συναντάμε τους εξής όρους: «παλαιό ληξιπρόθεσμο χρέος», «νέο ληξιπρόθεσμο χρέος», «αποτελεσματικό νέο ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο». Με τους όρους αυτούς ορίζονται τα εξής :

Ως «παλαιό ληξιπρόθεσμο χρέος» ορίζεται το ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο την 30/11 του προηγούμενου έτους από το έτος αναφοράς. **(ΓΓΔΕ, 2016)**

Για παράδειγμα, αν το έτος αναφοράς μας είναι το 2015, «παλαιό ληξιπρόθεσμο χρέος» είναι το ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο την 30^η/11/2014.

Ακολουθώς, ως «νέο ληξιπρόθεσμο χρέος» ορίζεται το ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο που διαμορφώνεται κατά το τρέχον έτος και υπολογίζεται αφαιρώντας ορισμένες μη φορολογικές κατηγορίες.¹ **(ΓΓΔΕ, 2016)**

Επίσης, ως «αποτελεσματικό νέο ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο» ορίζεται το πλέον εισπράξιμο μέρος του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου. Πιο συγκεκριμένα, το «αποτελεσματικό νέο ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο» δημιουργείται αν από το «νέο ληξιπρόθεσμο χρέος» αφαιρέσουμε τους πτωχούς² οφειλέτες, τις Δημόσιες-Δημοτικές

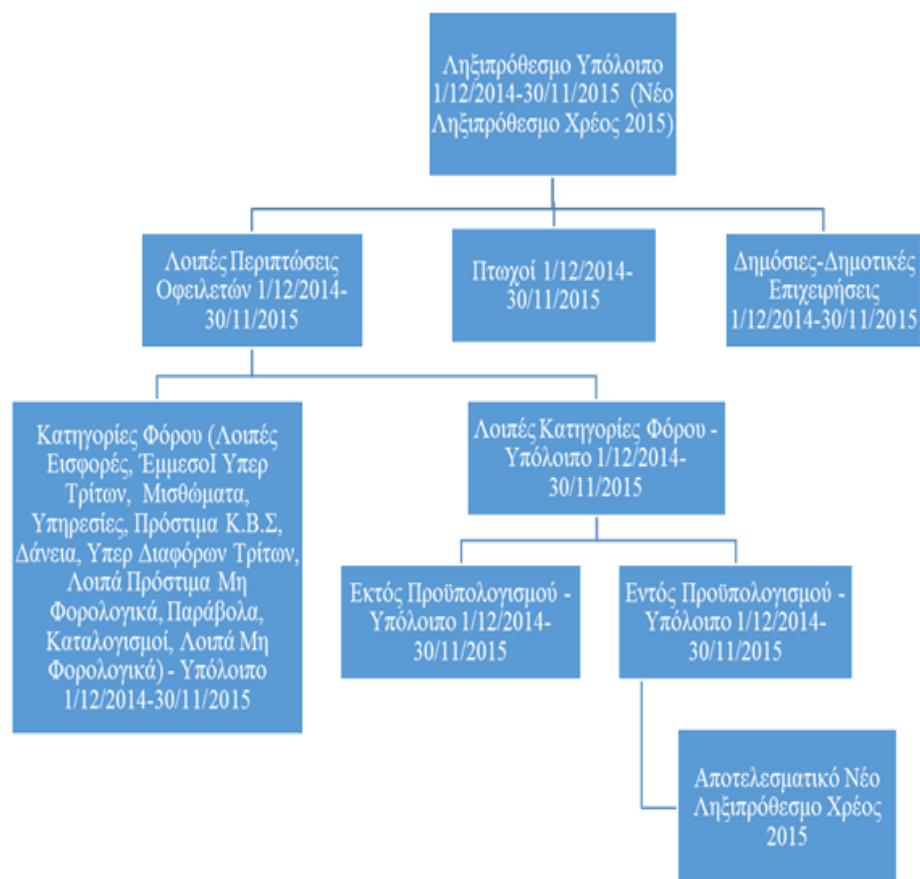
¹ Οι μη φορολογικές κατηγορίες που αφαιρούνται προκειμένου να υπολογιστεί το «νέο ληξιπρόθεσμο χρέος» είναι οι εξής: 25 (Λοιπές Εισφορές), 27 (Εμμεσοί Υπέρ Τρίτων), 31 (Μισθώματα), 32 (Υπηρεσίες), 36 (Δάνεια), 37 (Υπέρ Διαφόρων Τρίτων), 38 (Λοιπά Πρόστιμα μη Φορολογικά), 39 (Παράβολα), 41 (Καταλογισμοί) και 49 (Λοιπά μη Φορολογικά)

² «Αξίζει να σημειωθεί ότι η πτώχευση είναι η κατάσταση που επέρχεται ο έμπορος, στην οποία παύουν οι πληρωμές αυτού. Για να κηρυχθεί σε αυτή την κατάσταση κάποιο πρόσωπο, είτε νομικό είτε φυσικό, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να ασκεί κατά σύνηθες επάγγελμα εμπορική δραστηριότητα. Προκειμένου να κηρυχθεί ένα πρόσωπο σε κατάσταση πτωχεύσεως απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έκδοση δικαστικής αποφάσεως από το Πολυμελές Πρωτοδικείο, είτε κατόπιν αιτήσεως κάποιου πιστωτή ή του ίδιου του οφειλέτη εμπόρου είτε αυτεπάγγελα από το δικαστήριο. Αποτέλεσμα της κήρυξης ενός φυσικού ή νομικού προσώπου σε κατάσταση πτωχεύσεως είναι ότι παύουν εναντίον αυτού ατομικές διώξεις. Μετά την κήρυξη της πτωχεύσεως ο οφειλέτης αυτοδικαίως στερείται το δικαίωμα διαχείρισης της ατομικής του περιουσίας την οποία πλέον διαχειρίζεται ο σύνδικος»

επιχειρήσεις, καθώς και μηδενικά - πλασματικά Α.Φ.Μ., και περιληφθούν μόνο στοιχεία εντός προϋπολογισμού³. (ΣΕΥΥΟ, 1999)

Στο Γράφημα 3 απεικονίζεται ο τρόπος με τον οποίο από το «νέο ληξιπρόθεσμο χρέος» καταλήγουμε στο «αποτελεσματικό νέο ληξιπρόθεσμο χρέος».

Γράφημα 3: Πως από το «νέο ληξιπρόθεσμο χρέος» καταλήγουμε στο «αποτελεσματικό νέο ληξιπρόθεσμο χρέος»

³ «Εντός Προϋπολογισμού είναι αυτά που βεβαιώνονται κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους, έστω και αν η είσπραξη αυτών γίνει μετά τη λήξη του έτους, καθώς και τα εισπραχθέντα έσοδα εντός του ίδιου οικονομικού έτους ανεξάρτητα του έτους βεβαίωσής τους», «Εκτός Προϋπολογισμού είναι αυτά που δεν προέρχονται από την άσκηση της δημόσιας εξουσίας του Κράτους αλλά από άλλες πηγές», «Κρατικός Προϋπολογισμός, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δημοσίου Λογιστικού (άρθρο 5 Ν.2362/1995) είναι διοικητική πράξη που περιβάλλεται από τον τύπο του Νόμου, με την οποία προσδιορίζονται τα έσοδα και καθορίζονται τα όρια των εξόδων του Κράτους για κάθε ένα οικονομικό έτος», «Οικονομικό έτος είναι η χρονική περίοδος που περιλαμβάνει τις διοικητικές πράξεις και τα γεγονότα τα οποία σχετίζονται με την διαχείριση του δημοσίου χρήματος και την κίνηση της περιουσίας του Κράτους (άρθρο 4 Ν.2362/1995). Το οικονομικό έτος αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους»

Κατωτέρω κατανέμονται τόσο οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο βάσει πιο ποιοτικών κριτηρίων όπως για παράδειγμα ανά είδος φόρου, ανά παλαιότητα, όσο και οι οφειλέτες ανά κατηγορία ληξιπρόθεσμου ποσού, προκειμένου να μελετηθεί η πορεία του φαινομένου κατά τα εξεταζόμενα έτη.

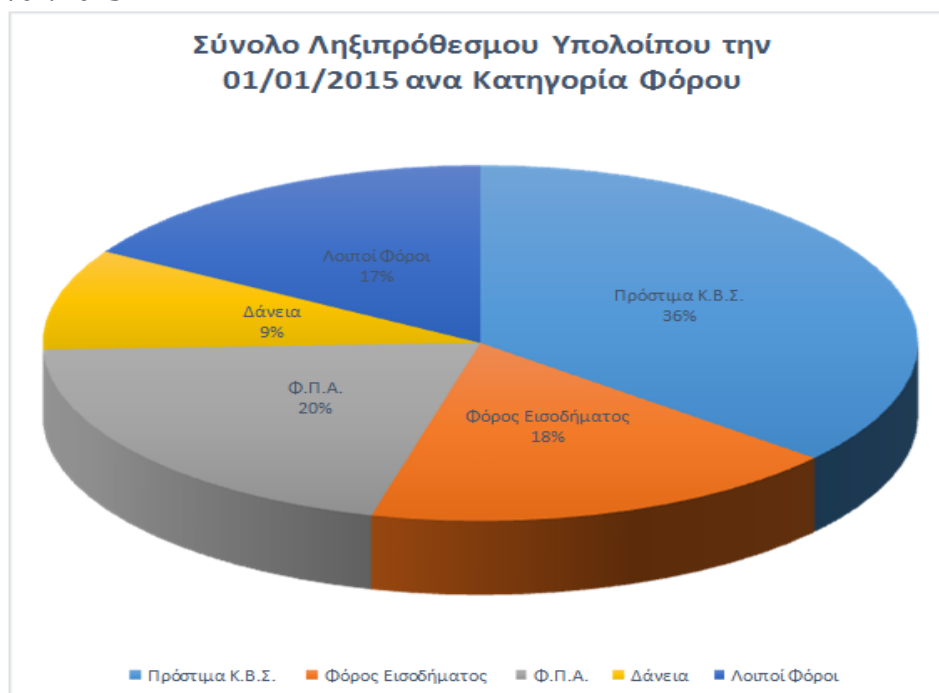
2.1 Κατανομή ληξιπροθέσμων ανά κατηγορία φόρου

Οι σκληροί φόροι των τελευταίων ετών έχουν διογκώσει τα ληξιπρόθεσμα χρέη. Ενδεικτικό της κατάστασης που επικρατεί είναι ότι το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο, όπως διαμορφώθηκε την 01/01/2016, ήτοι 86,298 δισ. ευρώ, παρουσίασε αύξηση έναντι του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου της 01/01/2015, δηλαδή 75,241 δισ. ευρώ, κατά 14,7%.

Ειδικότερα, μελετώντας τα δημοσιευμένα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων ανά κατηγορία φόρου, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι το συνολικό ληξιπρόθεσμο χρέος το έτος 2014 προέρχεται κυρίως από πρόστιμα του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.) με ποσοστό 36,2% και έπεται ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) με ποσοστό 20 % καθώς και ο Φόρος Εισοδήματος (Φ.Ε.) με ποσοστό 18%.

Στο Γράφημα 4 απεικονίζεται η κατανομή του κατ' είδος φόρου, όπως διαμορφώθηκε την 01/01/2015.

Γράφημα 4: Σύνολο ληξιπροθέσμου υπολοίπου ανά κατηγορία φόρου την 01/01/2015

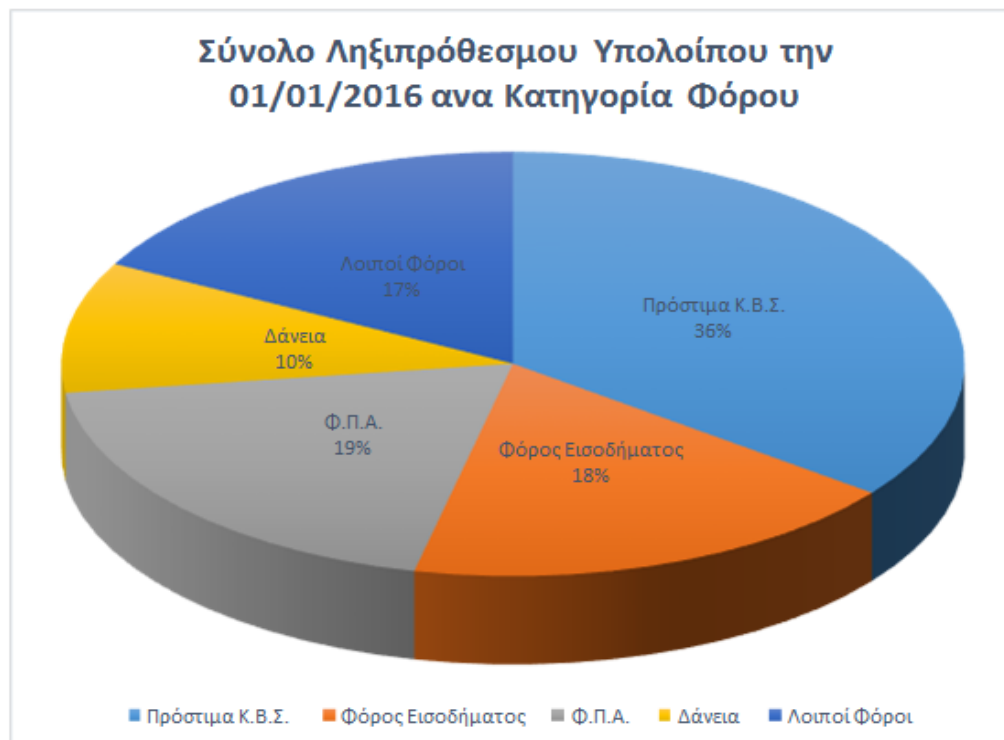

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2015), Απολογιστική Έκθεση 2014

Επιπροσθέτως, το 2015 η συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή προέρχεται κυρίως από πρόστιμα του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.) που αγγίζουν τα 30,512 δισ. ευρώ και καταλαμβάνουν ποσοστό 35,4% και έπεται ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) που φτάνει το ποσό των 16,689 δισ. ευρώ και ποσοστό 19,3% καθώς και ο Φόρος Εισοδήματος (Φ.Ε.) με 15,636 δισ. ευρώ και ποσοστό 18,1% . (ΓΓΔΕ, 2016)

Στο Γράφημα 5 απεικονίζεται η κατανομή του κατ' είδος φόρου.

Γράφημα 5: Σύνολο ληξιπροθέσμου υπολοίπου ανά κατηγορία φόρου την 01/01/2016

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2016), Απολογιστική Έκθεση 2015

Στον Πίνακα 4 παρουσιάζονται αναλυτικά, ανά κατηγορία φόρου, οι συνολικές εισπράξεις έναντι συνολικών ληξιπρόθεσμων οφειλών ετών 2014 και 2015.

Πίνακας 4: Συνολικές εισπράξεις έναντι συνολικών ληξιπροθέσμων οφειλών των ετών 2014 και 2015

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΕΝΑΝΤΙ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ ΕΤΩΝ 2014 ΚΑΙ 2015				
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 01/12/2014	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ 01/01/2015 – 31/12/2015	ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΟ 01/12/2014 – 30/11/2015	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ 01/01/2015 – 31/12/2015
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	15.898,7	1.249,9	6.943,2	1.510,6
ΑΛΛΟΙ ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	53,8	24,5	317,0	209,6
ΕΙΣΟΔΗΜΑ	13.266,1	900,0	4.118,4	767,8
ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ- ΤΟΣ	540,6	10,1	905,2	30,9
ΦΟΡΟΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	1.581,3	272,0	1.498,8	471,8
ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΑΜΕΣΟΙ	92,9	1,3	17,3	5,2
ΕΚΤΑΚΤΟΙ ΑΜΕΣΟΙ	315,8	40,0	82,4	24,2
ΛΟΙΠΟΙ ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	48,1	2,2	4,1	1,1
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	19.495,2	282,9	2.847,7	701,6
ΑΛΛΟΙ ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	46,1	0,5	1,0	0,0
Φ.Π.Α.	15.325,2	230,8	2.241,0	622,8
ΜΕΤΑΒ. & ΣΥΓΚ. ΚΕΦΑΛ.	72,8	6,0	24,0	6,4
ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΣΗΜΑ	210,5	13,6	85,8	43,5
ΦΟΡΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩ- ΣΗΣ	201,2	0,5	12,4	1,0
ΛΟΙΠΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	57,7	3,5	19,9	7,4
ΕΙΔΙΚΟΙ ΦΟΡΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩ- ΣΗΣ	2,5	0,0	0,0	0,0
ΕΜΜΕΣΟΙ ΥΠΕΡ ΤΡΙΤΩΝ	271,7	2,3	8,7	0,4
ΤΕΛΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ Σ	184,5	13,9	100,0	7,7
ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΕΜΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ	3.089,0	9,3	328,5	4,5

ΛΟΙΠΟΙ ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	33,9	2,7	26,5	7,9
ΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	36.598,9	84,3	5.949,5	37,3
ΑΛΛΑ ΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	0,7	0,2	0,0	0,0
ΜΙΣΘΩΜΑΤΑ	130,2	3,2	20,9	2,3
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	199,7	0,2	0,1	0,0
ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	1.180,1	14,6	187,9	3,4
ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩ Σ ΚΑΤΑΒΛΗ- ΘΕΝΤΑ	209,8	4,3	33,1	3,9
ΠΡΟΣΤΙΜΑ Κ.Β.Σ.	27.001,1	23,4	3.494,3	9,7
ΔΑΝΕΙΑ	6.702,6	7,3	1.924,5	0,6
ΥΠΕΡ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΤΡΙΤΩΝ	160,1	5,4	95,4	3,8
ΛΟΙΠΑ ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ	1.014,6	25,8	193,2	13,6
ΠΑΡΑΒΟΛΑ	0,1	0,0	0,1	0,0
ΛΟΙΠΑ ΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ	2.212,8	23,3	176,0	11,2
ΚΑΤΑΛΟΓΙΣ- ΜΟΙ	1.087,0	14,9	103,8	5,2
ΔΑΣΜΟΙ	2,5	0,1	0,0	0,0
ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ	456,1	0,3	2,7	0,1
ΑΚΑΛΥΠΤΕΣ ΕΠΙΤΑΓΕΣ	4,7	0,2	0,0	0,0
ΛΟΙΠΑ ΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ	662,6	7,9	69,5	5,9
ΤΕΛΩΝΕΙΑ- ΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ	8,0	0,0	0,0	
ΓΕΝΙΚΟ ΑΘΡΟΙΣΜΑ	74.213,5	1.640,5	15.916,5	2.260,7

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2016), Απολογιστική Έκθεση 2015

Αξίζει να σημειωθεί ότι για το έτος 2016, από τα 95 δισ. ευρώ των οφειλών προς την εφορία, το 40% είναι πρόστιμα για φορολογικές παραβάσεις και φοροδιαφυγή που επιβλήθηκαν από τις ελεγκτικές αρχές και μόλις το 44% αφορά σε άμεσους και έμμεσους φόρους. Το εντυπωσιακό στοιχείο είναι ότι το εισπράξιμο ποσό είναι κάτω από 1%. **(Χατζηνικολάου, 2017)** Δηλαδή από το σύνολο των οφειλών τα οποία έχουν φθάσει στα 95 δισ. ευρώ, τα 38 δισ. ευρώ αφορούν πρόστιμα και προσαυξήσεις. Από το ποσό των 38 δισ. ευρώ ο φοροεισπρακτικός μηχανισμός έχει εισπράξει μόλις 380 εκατ. ευρώ. Ειδικότερα, από το σύνολο των οφειλών τα 9,5 δισ. ευρώ προέρχονται από καταπτώσεις δανείων με εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου, τα 38 δισ. ευρώ προέρχονται από πρόστιμα και προσαυξήσεις, τα 9,95 δισ. ευρώ από άμεσους φόρους, τα 21,85 δισ. ευρώ από έμμεσους φόρους και τα 5,7 δισ. ευρώ από μη φορολογικά έσοδα. **(Χατζηνικολάου, 2017)**

Από τα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων για το 2016 προκύπτει ακόμα ότι: **(Δημητρέλης, 2016)**

- ✓ Από τον συνολικά οφειλόμενο φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων του 1,146 δισ. ευρώ πληρώθηκαν 811 εκατ. ευρώ.
- ✓ Από τα 521,5 εκατ. ευρώ του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων πληρώθηκαν τα 459 εκατ. ευρώ.
- ✓ Επί συνολικά οφειλόμενου Φ.Π.Α. 1,122 δισ. ευρώ αποδόθηκαν 965 εκατ. ευρώ.

Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία, διαπιστώνουμε ότι τα πρόστιμα για φορολογικές παραβάσεις που επιβάλλει ο ελεγκτικός μηχανισμός, τα οποία αποτελούν μεγάλο μέρος των ληξιπρόθεσμων οφειλών, έχουν σχεδόν μηδενική εισπρακτική απόδοση.

2.2 Κατανομή ληξιπρόθεσμων σε παλαιά και νέα

Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο μπορούν να διακριθούν σε παλαιές και νέες. Όπως προαναφέρθηκε, παλαιές είναι οι ληξιπρόθεσμες οφειλές μέχρι τις 30/11 του προηγούμενου έτους από το έτος αναφοράς, ενώ νέες είναι οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του τρέχοντος έτους.

Σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων, το έτος 2013 **(ΓΓΔΕ, 2014)** οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο ανήλθαν σε 62,3 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 53,02 δισ. ευρώ προέρχονται από παλαιές οφειλές ενώ τα 9,28 δισ. ευρώ είναι νέες οφειλές. Οι συνολικές εισπράξεις έναντι των ληξιπρόθεσμων οφειλών το 2013 ανήλθαν σε 3,21 δισ. ευρώ, ενώ οι εισπράξεις του 2012 έφτασαν τα 2,48 δισ. ευρώ. Έτσι, το ποσοστό αύξησης των εισπράξεων του 2013 πάντα σε σχέση με αυτές του 2012 ανήλθε σε 29,48 %. Αξίζει να σημειωθεί ότι

οι εισπράξεις από τις παλαιές ληξιπρόθεσμες οφειλές έφτασαν τα 1,52 δισ. ευρώ με αποτέλεσμα να αυξηθούν κατά 38,13 % το 2013 σε σχέση με το 2012, ενώ οι εισπράξεις από τις νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές ανήλθαν σε 1,69 δισ. ευρώ, δηλαδή αυξήθηκαν κατά 22,59 % το 2013 σε σχέση με το 2012. Ακολούθως, η εισπραξιμότητα για το σύνολο των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων του Δημοσίου το 2013 ανήλθε στο 5,19 % σε σχέση με αυτή του 2012, που ήταν 4,31 %. Αναλυτικότερα, η εισπραξιμότητα για το παλαιό ληξιπρόθεσμο χρέος αυξήθηκε το 2013 και ανήλθε σε 2,88 % σε σχέση με αυτή του 2012 που είχε φτάσει στο 2,47 %, ενώ για το νέο ληξιπρόθεσμο χρέος διαμορφώθηκε στο 18,69% το 2013 ενώ αυτή του 2012 είχε φτάσει στο 10,61%. (ΓΓΔΕ, 2014)

Στον Πίνακα 5 παρουσιάζεται η εισπραξιμότητα κατά το έτος 2013.

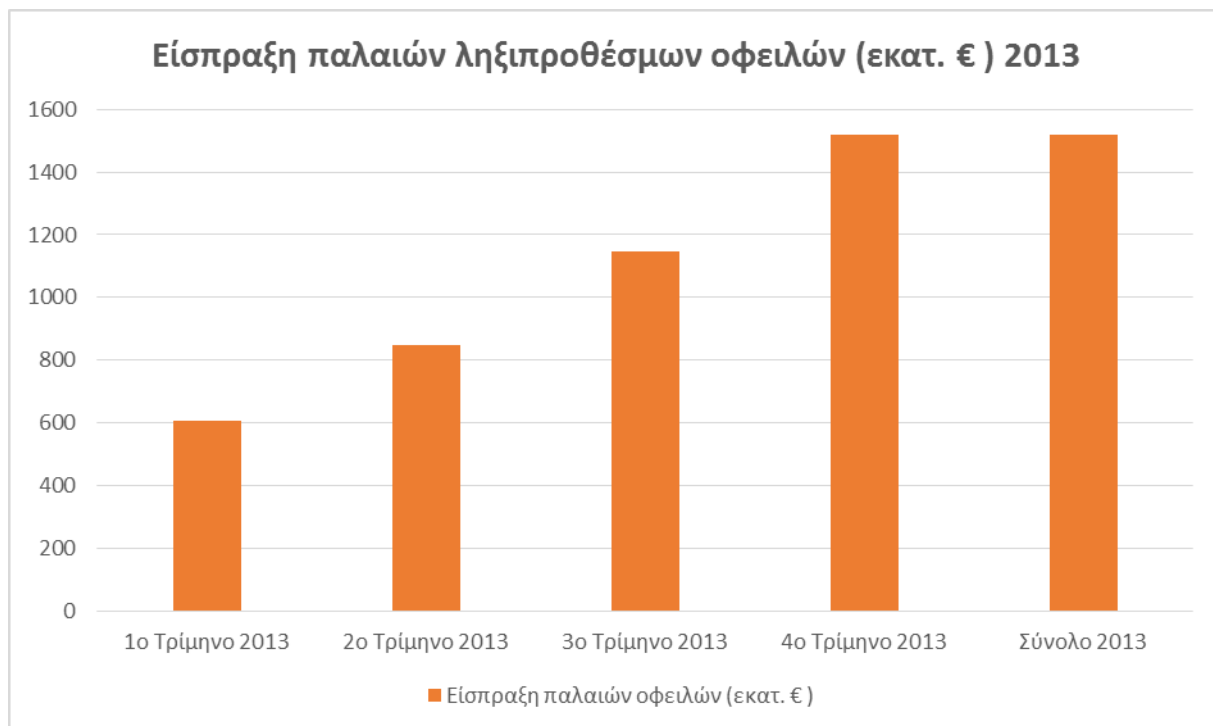
Πίνακας 5: Πορεία της εισπραξιμότητας κατά τα 4 τρίμηνα του 2013

	1 ^ο Τρίμηνο 2013	2 ^ο Τρίμηνο 2013	3 ^ο Τρίμηνο 2013	4 ^ο Τρίμηνο 2013	Σύνολο 2013
Εισπράξεις (Σωρευτικά)					
Είσπραξη παλαιών οφειλών (εκατ. €)	606,39	847,3	1147	1518	1518
% Είσπραξης ληξιπροθέσ- μων οφειλών τρέχοντος έτους	6,5	13,2	16,2	18,7	18,7

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2014), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013

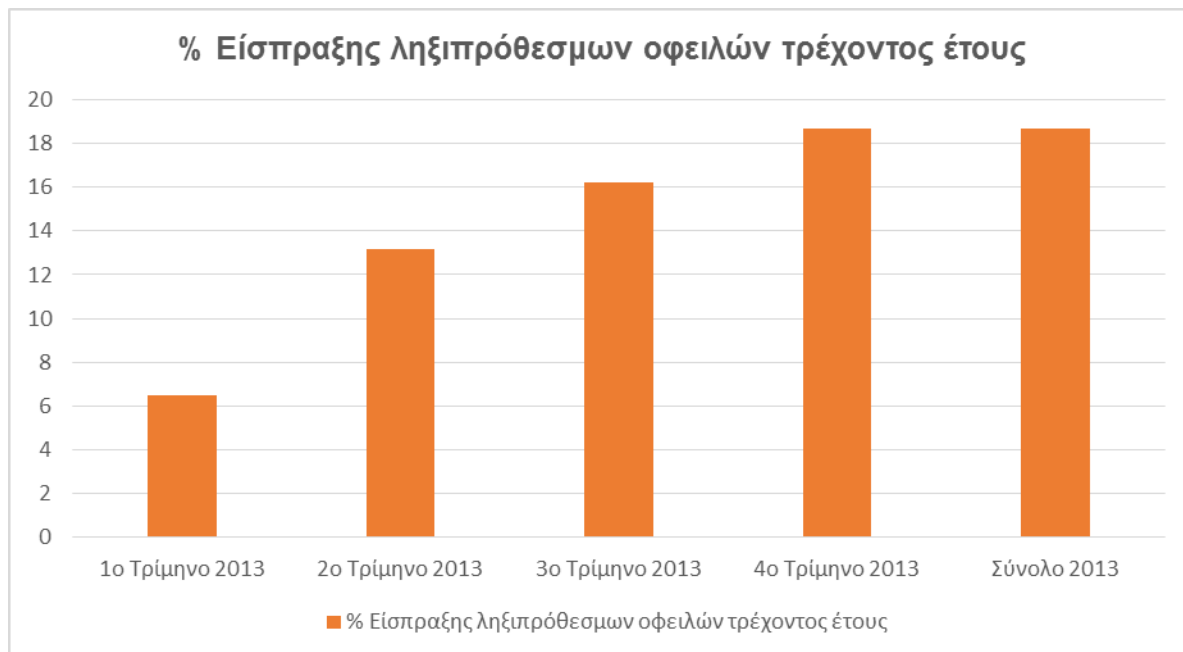
Στα Γραφήματα 6 και 7 παρουσιάζονται οι εισπράξεις παλαιών και νέων ληξιπροθέσμων οφειλών το 2013.

Γράφημα 6: Είσπραξη παλαιών ληξιπροθέσμων οφειλών κατά τα 4 τρίμηνα του 2013

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2014), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013

Γράφημα 7: Ποσοστό είσπραξης νέων ληξιπροθέσμων οφειλών κατά τα 4 τρίμηνα του 2013

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2014), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013

Οι συνολικές εισπράξεις έναντι ληξιπροθέσμων οφειλών, κατά το 2014, ανέρχονται σε 3,68 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 12,8%, σε σχέση με τις αντίστοιχες προαναφερθείσες συνολικές εισπράξεις του 2013.

Όσον αφορά στην παλαιότητα του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου την 01/01/2015, ποσό ύψους 14,42 δισ. ευρώ, ήτοι ποσοστό 19%, προέρχεται από την περίοδο 01/01/2014 έως και 31/12/2014, ενώ ποσοστό 42% προέρχεται από την περίοδο 01/01/2010 έως και 31/12/2013 και το υπόλοιπο 39% προέρχεται πριν την 31/12/2009. Το ποσοστό του 19% που αντιστοιχεί μόνο στην τελευταία χρονιά στον διαχωρισμό σε περιόδους παλαιότητας του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου δείχνει σε μεγάλο βαθμό την υπέρμετρη φορολογική επιβάρυνση των τελευταίων ετών συγκριτικά με προγενέστερες και την αδυναμία πληρωμής μεγάλου μέρους των υποχρεώσεων των πολιτών.

Επιπροσθέτως, κατά το έτος 2014 το «αποτελεσματικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο» ανήλθε σε 15,96 δισ. ευρώ, δηλαδή σε ποσοστό 21,2% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου. Αξίζει να σημειωθεί, ότι το αντίστοιχο ποσοστό για το 2013 ανερχόταν στο 20,5% του συνολικού υπολοίπου των παλαιών ληξιπρόθεσμων οφειλών. Επίσης, το 2014 από τις συνολικές εισπράξεις έναντι παλαιών ληξιπρόθεσμων οφειλών ύψους 1,56 δισ. ευρώ, το 1,42 δισ. ευρώ, δηλαδή ποσοστό 90,7%, προέρχεται από το αντίστοιχο «αποτελεσματικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο». (ΓΓΔΕ, 2015)

Μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 2014 διατηρήθηκε το ποσοστό αύξησης των συνολικών εισπράξεων σε επίπεδα άνω του 20 %. Αυτή η δυναμική που είχε δημιουργηθεί περιορίστηκε σε κάποιο βαθμό το τελευταίο δίμηνο λόγω της στάσης αναμονής που κράτησαν οι φορολογούμενοι με στόχο να αξιοποιήσουν τις ευεργετικές διατάξεις της ρύθμισης του Ν. 4305/2014 (αρθ. 51) περί ρύθμισης ληξιπρόθεσμων οφειλών σε δόσεις. Ενδεικτικό είναι ότι η συγκράτηση της αύξησης των συνολικών εισπράξεων, κατά το τελευταίο δίμηνο, οφείλεται στον περιορισμό των εισπράξεων έναντι παλαιών ληξιπρόθεσμων οφειλών υπολοίπου 30/11/2013, καθώς η νέα ρύθμιση διαμόρφωνε μακροχρόνιο ορίζοντα αποπληρωμής και ως εκ τούτου δεν είχε εμπροσθοβαρή χαρακτήρα. Συγκεκριμένα το σχετικό ποσοστό αύξησης των εισπράξεων έναντι παλαιών ληξιπρόθεσμων οφειλών για το έτος 2014, σε σχέση με τις αντίστοιχες του έτους 2013, διατηρήθηκε σε επίπεδο άνω του 10% μέχρι το τέλος Οκτωβρίου 2014, ενώ το συνολικό ποσοστό αύξησης στο τέλος Δεκεμβρίου 2014, λόγω της συγκράτησης του τελευταίου διμήνου, διαμορφώθηκε σε 2,9% (από 1,52 δισ. ευρώ το 2013 σε 1,56 δισ. ευρώ το 2014). (ΓΓΔΕ, 2015)

Αντίθετα, σε ό,τι αφορά στις εισπράξεις έναντι νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών που διαμορφώθηκαν κατά το έτος 2014, το ποσοστό αύξησης σε σχέση με τις αντίστοιχες εισπράξεις του έτους 2013 διαμορφώθηκε σε 22,8% (από 1,69 δισ. ευρώ το 2013 σε 2,07 δισ. ευρώ το 2014), διατηρώντας σημαντική δυναμική σε όλη τη διάρκεια του έτους. Ιδιαίτερα επισημαίνεται ότι οι εισπράξεις έναντι νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών του μηνός Δεκεμβρίου 2014, οι οποίες ανέρχονται σε 295,3 εκατ. ευρώ συνιστούν την καλύτερη μηνιαία επίδοση της συγκεκριμένης κατηγορίας για το έτος 2014. Η εισπραξιμότητα, ωστόσο, του έτους 2014 διαμορφώθηκε σε 15,3%, η οποία υπολείπεται της εισπραξιμότητας του 2013 που είχε ανέλθει σε ποσοστό 18,7%. (ΓΓΔΕ, 2015)

Στον Πίνακα 6 παρουσιάζεται η εισπραξιμότητα κατά το έτος 2014.

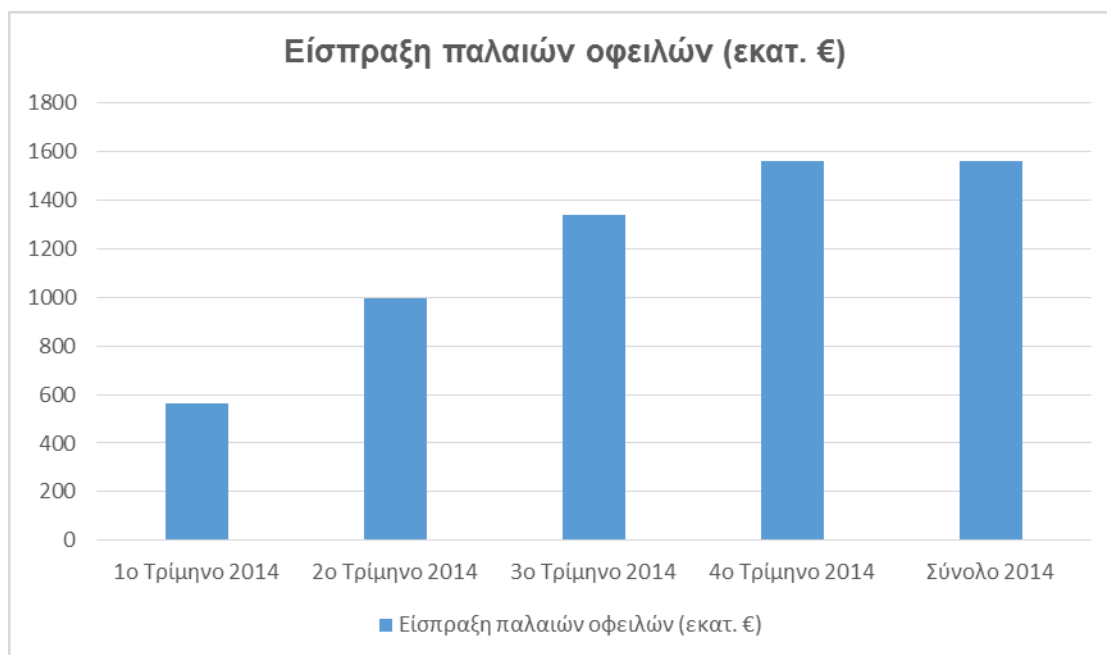
Πίνακας 6: Πορεία της εισπραξιμότητας κατά τα 4 τρίμηνα του 2014

	1 ^ο Τρίμηνο 2014	2 ^ο Τρίμηνο 2014	3 ^ο Τρίμηνο 2014	4 ^ο Τρίμηνο 2014	Σύνολο 2014
Εισπράξεις (Σωρευτικά)					
Είσπραξη παλαιών οφειλών (εκατ. €)	561	994	1336	1561	1561
% Είσπραξης ληξιπροθέσμων οφειλών τρέχοντος έτους	9,3	12,0	14,2	15,3	15,3

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2015), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2014

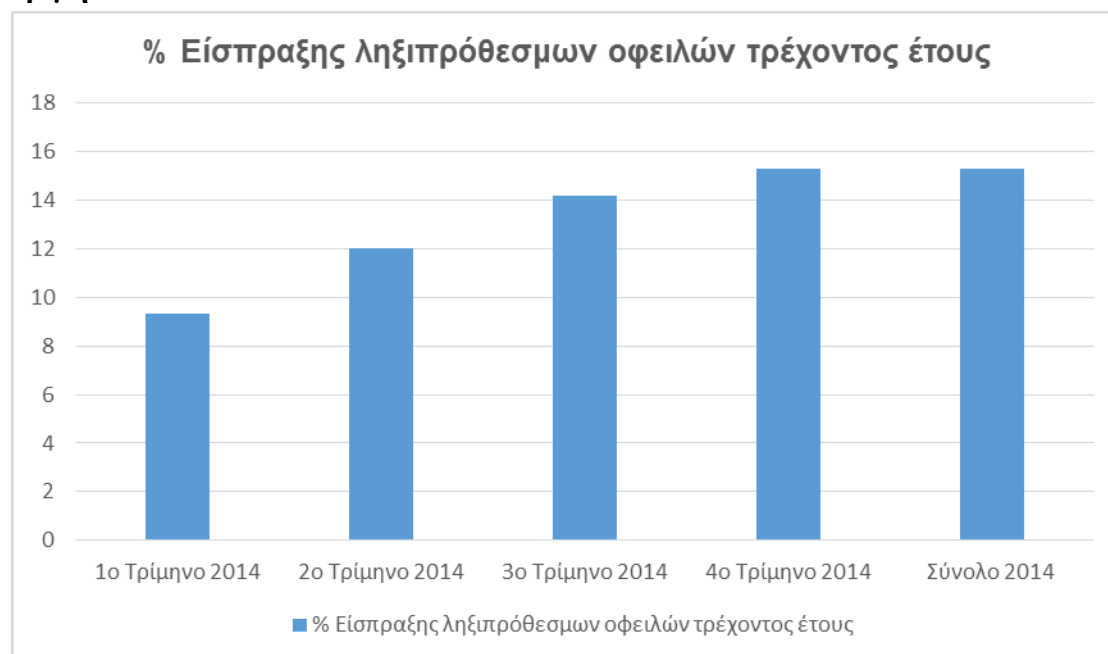
Επίσης, στα Γραφήματα 8 και 9 παρουσιάζονται οι εισπράξεις παλαιών και νέων ληξιπροθέσμων οφειλών το 2014.

Γράφημα 8: Είσπραξη παλαιών ληξιπροθέσμων οφειλών κατά τα 4 τρίμηνα του 2014

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2015), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2014

Γράφημα 9: Ποσοστό είσπραξης νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών κατά τα 4 τρίμηνα του 2014

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2015), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2014

Όσον αφορά στην παλαιότητα του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου την 01/01/2016, ποσό ύψους 13,298 δισ. ευρώ, ήτοι ποσοστό 15,4%, προέρχεται από την περίοδο 01/01/2015 έως 01/01/2016, ποσό 38,349 δισ. ευρώ εκφρασμένο σε ποσοστό 44,4% προέρχεται από την χρονική περίοδο 01/01/2011 έως και 31/12/2014 και το υπόλοιπο 40,2%, δηλαδή ποσό ύψους 34,652 δισ. ευρώ, προέρχεται από την περίοδο έως 31/12/2010. Επιπροσθέτως, κατά το έτος 2015 το «αποτελεσματικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο» ανήλθε σε 10,133 δισ. ευρώ, δηλαδή αντιστοιχεί σε ποσοστό το 11,7% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου. Επίσης, το 2015 από τις συνολικές εισπράξεις έναντι παλαιών ληξιπρόθεσμων οφειλών ύψους 1,641 δισ. ευρώ, τα 1,349 δισ. ευρώ, δηλαδή ποσοστό 82,2%, προέρχεται από το αντίστοιχο «αποτελεσματικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο». (ΓΓΔΕ, 2016) Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως η Φορολογική Διοίκηση φαίνεται να αξιολογεί σωστά και στοχευμένα το «αποτελεσματικό ληξιπρόθεσμο» καθώς από το συνολικό της χαρτοφυλάκιο, το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος της είσπραξης προέρχεται από οφειλές που ανήκουν σε αυτό.

Οι συνολικές εισπράξεις έναντι των ληξιπρόθεσμων οφειλών, κατά το 2015 ανήλθαν σε 3,901 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 7,3% συγκριτικά με τις αντίστοιχες εισπράξεις του προηγούμενου έτους που ανέρχονταν σε 3,636 δισ. ευρώ. Από τις συνολικές εισπράξεις του 2015, ποσό 1,641 δισ. ευρώ προέρχεται από εισπράξεις έναντι ληξιπρόθεσμου υπολοίπου της 30/11/2014 («παλαιό» ληξιπρόθεσμο χρέος) και ποσό 2,261 δισ. ευρώ προέρχεται από εισπράξεις έναντι ληξιπρόθεσμων οφειλών της περιόδου 01/12/2014 έως και 30/11/2015 («νέο» ληξιπρόθεσμο χρέος). (ΓΓΔΕ, 2016) Ειδικότερα, όσον αφορά το «παλαιό» ληξιπρόθεσμο χρέος, αυτό ανήλθε σε 74,214 δισ. ευρώ την 01/12/2014. Από το υπόλοιπο αυτού, ποσό 34,536 δισ. ευρώ (σε ποσοστό 46,5%) προέρχεται από τη χρονική περίοδο έως 30/11/2010 και ποσό 39,678 δισ. ευρώ (σε ποσοστό 53,5%) από τη χρονική περίοδο 01/12/2010 έως 30/11/2014.

Οι συνολικές εισπράξεις της περιόδου 01/01/2015 έως 31/12/2015 έναντι του «παλαιού» ληξιπρόθεσμου υπολοίπου ανήλθαν σε 1,641 δισ. ευρώ (έναντι 1,563 δισ. ευρώ της περιόδου 01/01/2014 έως 31/12/2014), διαμορφώνοντας το δείκτη είσπραξης του εν λόγω υπολοίπου σε 2,2%. Οι εισπράξεις είναι αυξημένες και λόγω των ρυθμίσεων των Ν.4321/15 και Ν.4328/15. (ΓΓΔΕ, 2016) Σημειώνεται, ότι από το συνολικό ποσό των εισπράξεων των 1,641 δισ. ευρώ, ποσοστό 54% αφορά σε εισπράξεις έναντι ληξιπρόθεσμου υπολοίπου της 01/12/2013 έως 30/11/2014 και ποσοστό 46% αφορά σε εισπράξεις έναντι ληξιπρόθεσμων υπολοίπων παλαιότερων ετών. Επίσης, οι εισπράξεις της περιόδου 01/01/2015 έως 31/12/2015 που αφορούν στο «αποτελεσματικό» ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο της 01/12/2014 (8,7 δισ. ευρώ) ανήλθαν σε 1,349 δισ. ευρώ, διαμορφώνοντας το δείκτη είσπραξης του εν λόγω υπολοίπου σε 15,6%. (ΓΓΔΕ, 2016)

Επιπροσθέτως, το «νέο» ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο της χρονικής περιόδου 01/12/2014 έως 30/11/2015 ανήλθε σε 13,480 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 2,1% σε σχέση με το «νέο» ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο (13,768 δισ. ευρώ) του αντίστοιχου διαστήματος του προηγούμενου έτους. (ΓΓΔΕ, 2016) Οι συνολικές εισπράξεις της περιόδου 01/01/2015 έως 31/12/2015 έναντι των ανωτέρω «νέων» ληξιπρόθεσμων οφειλών της περιόδου 01/12/2014 έως 30/11/2015 ανήλθαν σε 2,261 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 7,1% σε σχέση με τις αντίστοιχες εισπράξεις του προηγούμενου έτους 2014 (2,074 δισ. ευρώ). Ο δείκτης εισπραξιμότητας έναντι των «νέων» ληξιπρόθεσμων οφειλών ανήλθε σε 16,8%, παρουσιάζοντας αύξηση σε σχέση με τον αντίστοιχο δείκτη εισπραξιμότητας του 2014 (15,3%). (ΓΓΔΕ, 2016)

Το «αποτελεσματικό» νέο ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο της χρονικής περιόδου 01/12/2014 έως 30/11/2015 ανήλθε σε 8,646 δισ. ευρώ και οι εισπράξεις έναντι αυτού σε 2,192 δισ. ευρώ, (ΓΓΔΕ, 2016) διαμορφώνοντας τον δείκτη εισπραξιμότητας έναντι του «αποτελεσματικού» νέου ληξιπρόθεσμου χρέους σε 26,1%. (ΓΓΔΕ, 2016)

Στον Πίνακα 7 παρουσιάζεται η εισπραξιμότητα κατά το έτος 2015.

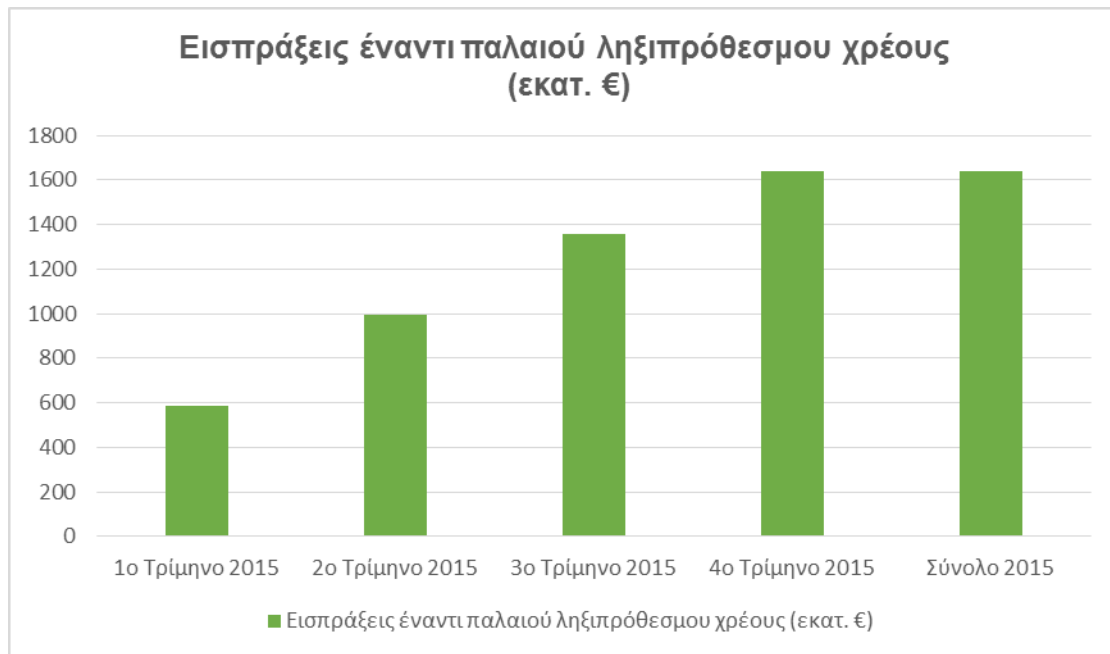
Πίνακας 7: Πορεία της εισπραξιμότητας κατά τα 4 τρίμηνα του 2015

	1 ^ο Τρίμηνο 2015	2 ^ο Τρίμηνο 2015	3 ^ο Τρίμηνο 2015	4 ^ο Τρίμηνο 2015	Σύνολο 2015
Εισπράξεις (Σωρευτικά)					
Εισπράξεις έναντι παλαιού ληξιπρόθεσμου χρέους (εκατ. €)	589	995	1360	1641	1641
% Είσπραξης έναντι νέου ληξιπρόθεσμου χρέους	9,0	12,0	13,7	16,8	16,8
% Είσπραξης έναντι «αποτελεσματικού» νέου ληξιπρόθεσμου χρέους	15,4	18,8	22,4	26,1	26,1

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2016), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2015

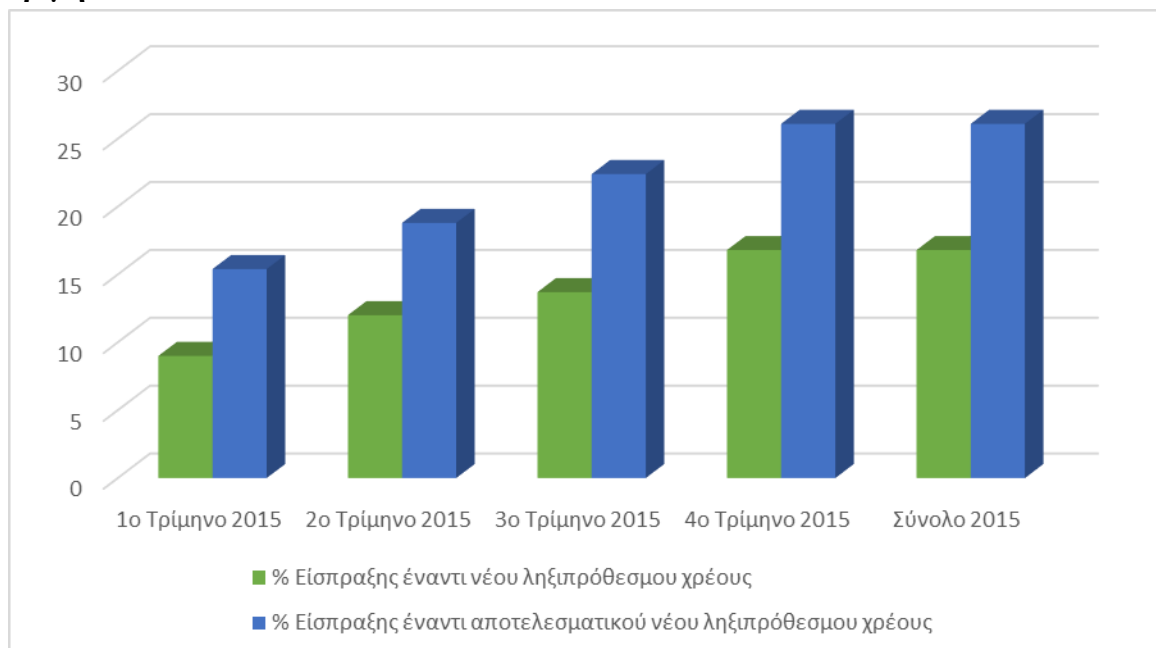
Επίσης, στα Γραφήματα 10 και 11 παρουσιάζονται οι εισπράξεις παλαιών και νέων ληξιπροθέσμων οφειλών το 2015.

Γράφημα 10: Είσπραξη παλαιών ληξιπροθέσμων οφειλών κατά τα 4 τρίμηνα του 2015

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2016), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2015

Γράφημα 11: Ποσοστό είσπραξης νέων ληξιπροθέσμων οφειλών κατά τα 4 τρίμηνα του 2015

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2016), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2015

Όσον αφορά στο έτος 2016, στα 9,035 δισ. ευρώ ανήλθαν οι νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές των φορολογούμενων προς το Δημόσιο τον Σεπτέμβριο έναντι 7,755 δισ. ευρώ τον Αύγουστο (αύξηση 1,250 δισ. ευρώ). Ανάλογη αύξηση στα 10,340 δισ. ευρώ παρουσίασαν οι νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές όλων των οφειλών (συμπεριλαμβανομένων και των μη φορολογικών οφειλών) προς το Δημόσιο τον Σεπτέμβριο έναντι 8,966 δισ. ευρώ τον Αύγουστο. Οι παλαιές ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο (που αφορούν σε χρέη που είχαν δημιουργηθεί ως την 31/12/2015) τον Σεπτέμβριο ανέρχονταν σε 82,418 δισ. ευρώ με αποτέλεσμα το σύνολο των παλαιών και των νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών να διαμορφωθεί τον Σεπτέμβριο στα 92,758 δισ. ευρώ. **(Forin, 2016)**

Το σύνολο των ληξιπρόθεσμων οφειλών (παλαιών και νέων) έφθασε στα τέλη Ιουλίου 2016 στα 90,5 δισ. ευρώ. Από το συγκεκριμένο ποσό εισπράξιμα θεωρούνται περίπου 10 δισ. ευρώ, καθώς μόνο τα παλαιά χρέη των ΔΕΚΟ, δημοτικών επιχειρήσεων και πτωχευμένων εταιριών, φθάνουν τα 20 δισ. ευρώ. **(Tribune, 2016)**

Από τις εισπράξεις μέχρι και το μήνα Δεκέμβριο του 2016, ποσό 2,475 δισ. ευρώ προέρχεται από εισπράξεις έναντι παλαιού ληξιπρόθεσμου χρέους. Επίσης, ο δείκτης εισπραξιμότητας έναντι των «νέων» ληξιπρόθεσμων οφειλών ανήλθε σε 22,5 %, παρουσιάζοντας αύξηση σε σχέση με τον αντίστοιχο δείκτη εισπραξιμότητας του 2015 (16,8%).

Στον Πίνακα 8 παρουσιάζεται η εισπραξιμότητα για το έτος 2016.

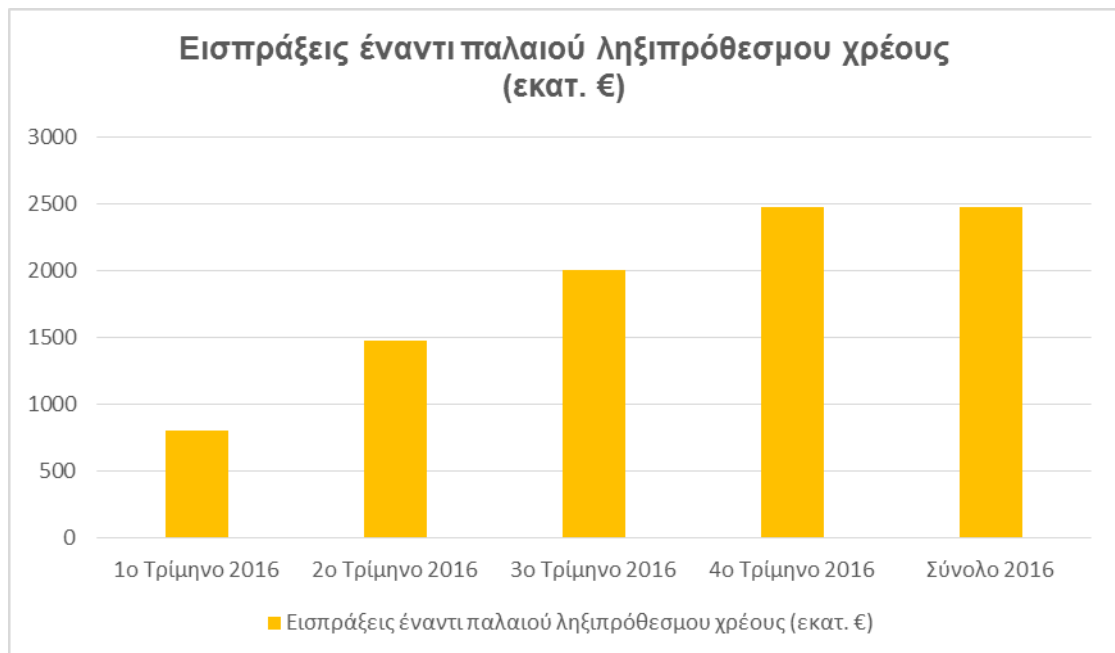
Πίνακας 8: Πορεία της εισπραξιμότητας κατά τα 4 τρίμηνα του 2016

	1 ^ο Τρίμηνο 2016	2 ^ο Τρίμηνο 2016	3 ^ο Τρίμηνο 2016	4 ^ο Τρίμηνο 2016	Σύνολο 2016
Εισπράξεις (Σωρευτικά)					
Εισπράξεις έναντι παλαιού ληξιπρόθεσμου χρέους (εκατ. €)	809	1477	2001	2475	2475
% Είσπραξης έναντι νέου ληξιπρόθεσμου χρέους	13,5	14,6	17,3	22,5	22,5

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2017), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2016

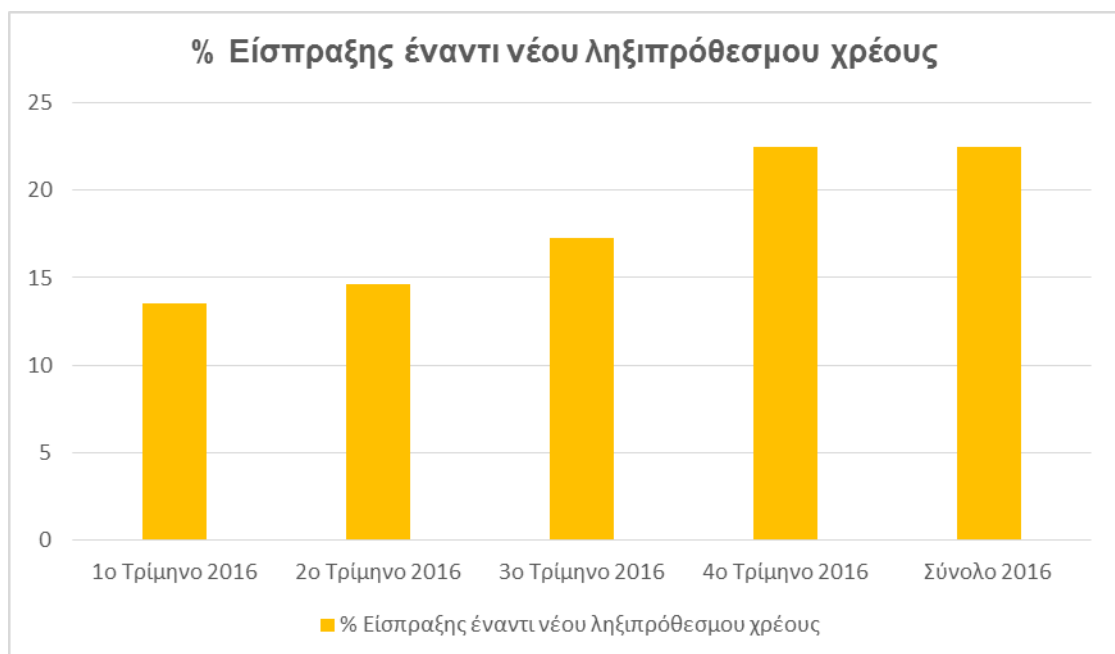
Επίσης, στα Γραφήματα 12 και 13 παρουσιάζονται οι εισπράξεις παλαιών και νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών για το έτος 2016.

Γράφημα 12: Είσπραξη παλαιών ληξιπρόθεσμων οφειλών κατά τα 4 τρίμηνα του 2016

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2017), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2016

Γράφημα 13: Ποσοστό είσπραξης νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών κατά τα 4 τρίμηνα του 2016

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2017), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2016

Σύμφωνα με τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν διαπιστώνουμε ότι σημειώνεται κατ' έτος αύξηση των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο, τόσο των παλαιών όσο και των νέων. Επιπροσθέτως, κατ' έτος παρατηρείται αύξηση της εισπραξιμότητας των ληξιπροθέσμων οφειλών, στην οποία συνέβαλαν οι ισχύουσες ρυθμίσεις.

Επίσης, βάσει των στοιχείων του Πίνακα 9, παρατηρείται μια συνεχόμενη αύξηση των εισπράξεων τόσο των παλαιών όσο και των νέων οφειλών, άρα κατ' επέκταση και των συνολικών εισπράξεων κατά το πέρασμα των ετών, οι οποίες όμως δεν αντισταθμίζουν την προσθήκη νέων οφειλών. Συνέπεια των ανωτέρω είναι το καθαρό αποτέλεσμα να αυξάνει. Οι συνολικές εισπράξεις του 2012 αυξήθηκαν κατά 13,24% σε σύγκριση με αυτές του 2011, του 2013 αυξήθηκαν κατά 29,44% σε σύγκριση με τις εισπράξεις του 2012, του 2014 κατά 13,08% σε σύγκριση με το 2013, του 2015 παρατηρείται αύξηση 7,44% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και τέλος του 2016 σημείωσαν ποσοστό αύξησης 33,33% με έτος βάσης το 2015. Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα ποσοστά διαπιστώνεται συνεχής αύξηση των συνολικών εισπράξεων, ιδιαιτέρως το 2016. Επίσης, οι εισπράξεις των νέων ληξιπρόθεσμων οφειλών των ετών 2011 έως και 2016 υπερβαίνουν τις αντίστοιχες εισπράξεις των παλαιών ληξιπροθέσμων οφειλών. Συνεπώς, οφειλές οι οποίες έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες κατά το προηγούμενο έτος από εκείνο που πραγματοποιείται η μέτρηση της εισπραξης, έχουν σημαντικά υψηλότερη πιθανότητα να εισπραχθούν σε σχέση με παλαιότερες ληξιπρόθεσμες οφειλές. Αντίθετα, οφειλές οι οποίες έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες πέραν της τελευταίας τετραετίας από την έναρξη της περιόδου μέτρησης της εισπραξης, χαρακτηρίζονται από ουσιαστικά μηδενική εισπρακτική απόδοση. Έτσι, διαμορφώνεται μία σχέση αντίστροφης αναλογίας ανάμεσα στην εισπρακτική απόδοση και τον χρόνο δημιουργίας των ληξιπροθέσμων οφειλών. Γεγονός που αποδεικνύει ότι η φορολογική διοίκηση θα πρέπει να επεμβαίνει άμεσα μέσω κατάλληλων δράσεων ώστε να επιτυγχάνεται η όσον το δυνατό μεγαλύτερη εισπραξιμότητα.

Πίνακας 9: Σύγκριση εισπράξεων των ετών 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 και 2016

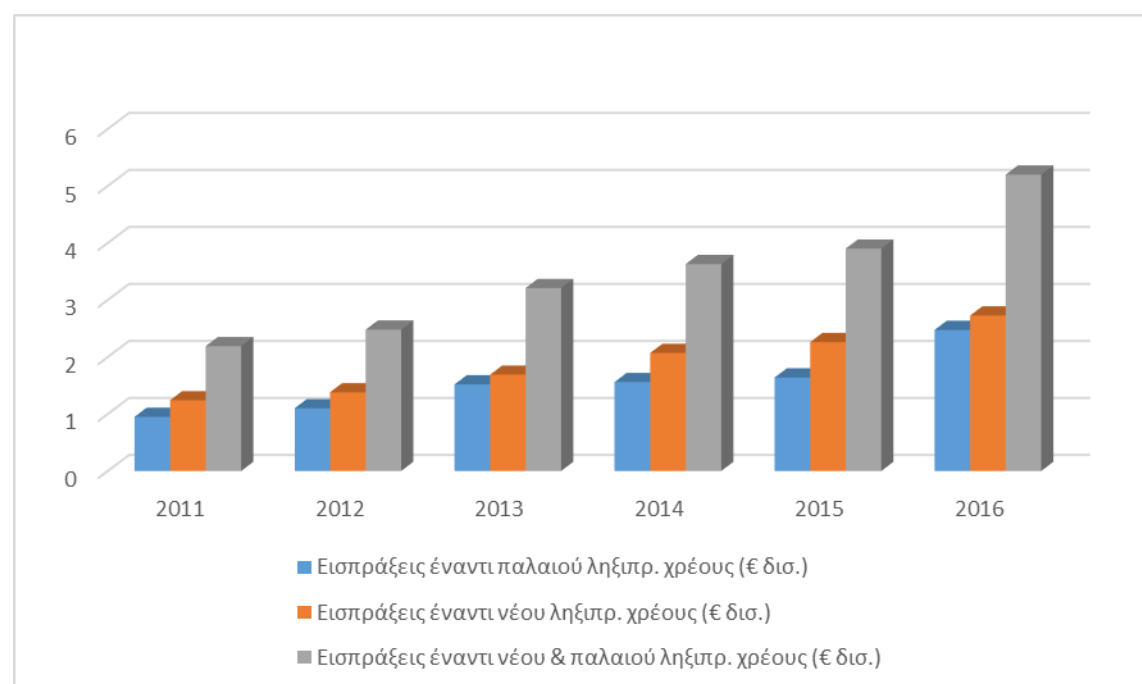
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΕΤΩΝ 2011, 2012, 2013, 2014, 2015 & 2016						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ (δισ. €)	2,19	2,48	3,21	3,63	3,90	5,20
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ (δισ. €)	0,95	1,1	1,52	1,56	1,64	2,47
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΝΕΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ (δισ. €)	1,24	1,38	1,69	2,07	2,26	2,73

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2014, 2015, 2016, 2017), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013, 2014, 2015, 2016 & ΓΓΔΕ (2014), Έκθεση Απολογισμού για το έτος 2013

Έτσι, λοιπόν, στην ανωτέρω βελτιωμένη εικόνα των εισπράξεων συνετέλεσε ο εντατικός ρυθμός των δράσεων του φοροεισπρακτικού μηχανισμού. Στον όρο «δράσεις» περιλαμβάνεται η άμεση επικοινωνία μέσω τηλεφωνικών κλήσεων ή μέσω e-mail με τους φορολογούμενους προκειμένου να τους υπενθυμίσουν την πληρωμή των οφειλών τους, η παρακολούθηση της εξέλιξης του φαινομένου των ληξιπροθέσμων οφειλών, η λήψη αναγκαστικών μέτρων είσπραξης όπως είναι οι κατασχέσεις εις χείρας τρίτων και λοιπές στοχευμένες ενέργειες αναγκαστικής είσπραξης σε ομάδες οφειλετών.

Στο Γράφημα 14 απεικονίζεται η διαχρονική κατανομή των συνολικών εισπράξεων έναντι παλαιάς και νέας ληξιπρόθεσμης οφειλής.

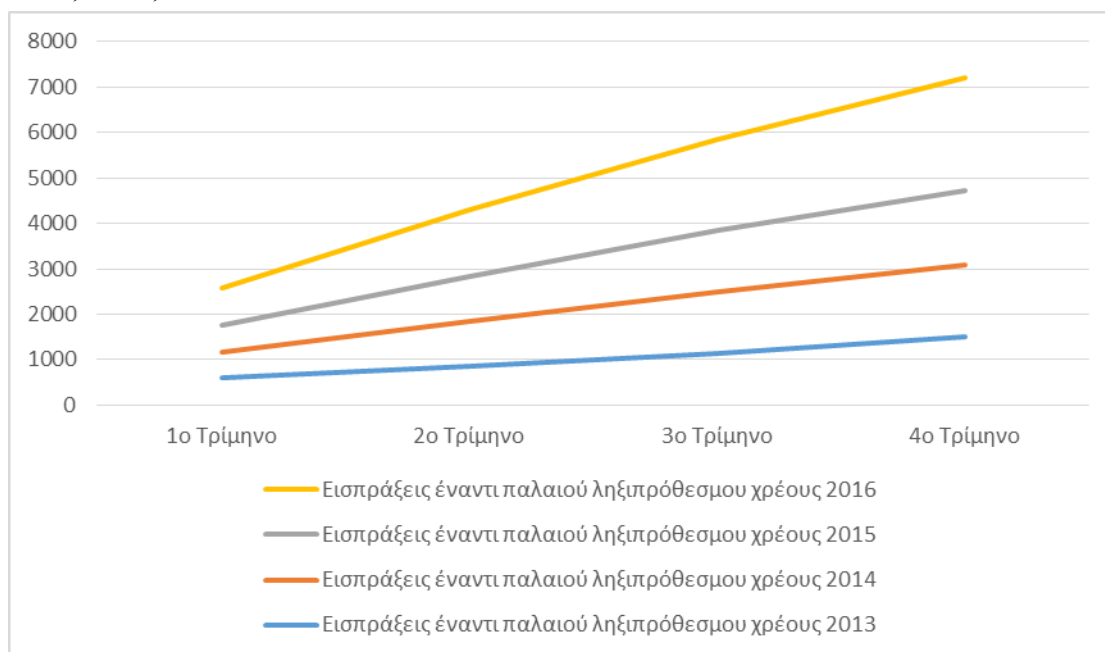
Γράφημα 14: Διαχρονική κατανομή συνολικών εισπράξεων έναντι παλαιού και νέου ληξιπρόθεσμου χρέους

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2014, 2015, 2016, 2017), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013, 2014, 2015, 2016 & ΓΓΔΕ (2014), Έκθεση Απολογισμού για το έτος 2013

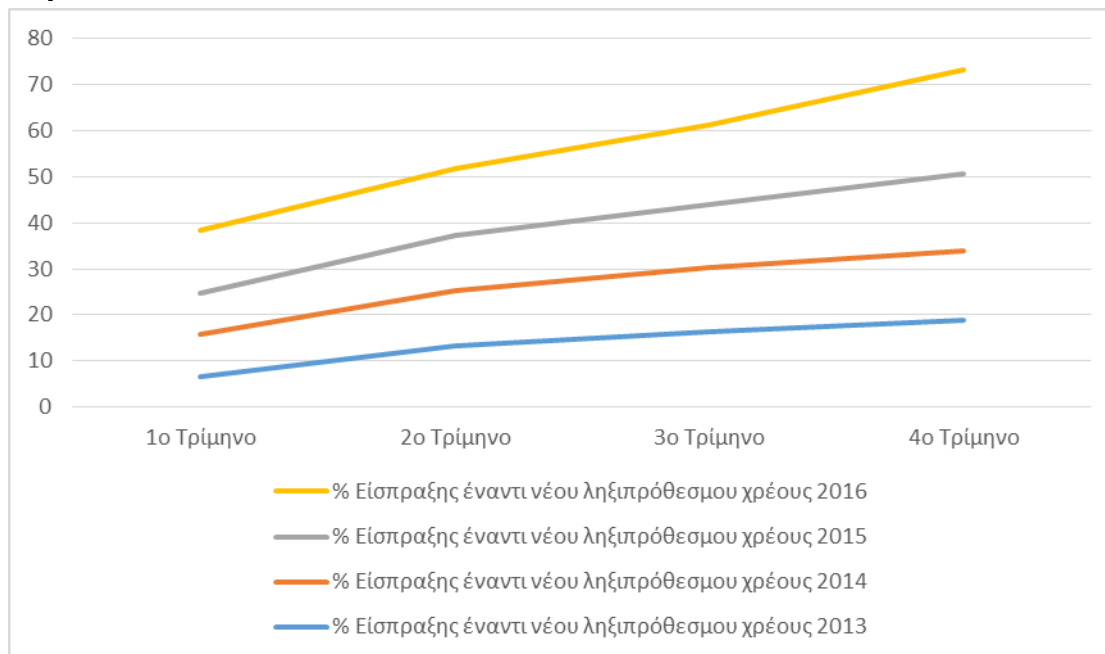
Επίσης, στα Γραφήματα 15, 16, 17 και 18 απεικονίζονται οι εισπράξεις έναντι παλαιού αλλά και νέου ληξιπρόθεσμου χρέους κατά τα έτη 2013, 2014, 2015 και 2016.

Γράφημα 15: Εισπράξεις έναντι παλαιού ληξιπρόθεσμου χρέους κατά τα έτη 2013, 2014, 2015 και 2016

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2014, 2015, 2016, 2017), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013, 2014, 2015, 2016 & ΓΓΔΕ (2014), Έκθεση Απολογισμού για το έτος 2013

Γράφημα 16: Ποσοστό εισπράξεων έναντι νέου ληξιπρόθεσμου χρέους κατά τα έτη 2013, 2014, 2015 και 2016

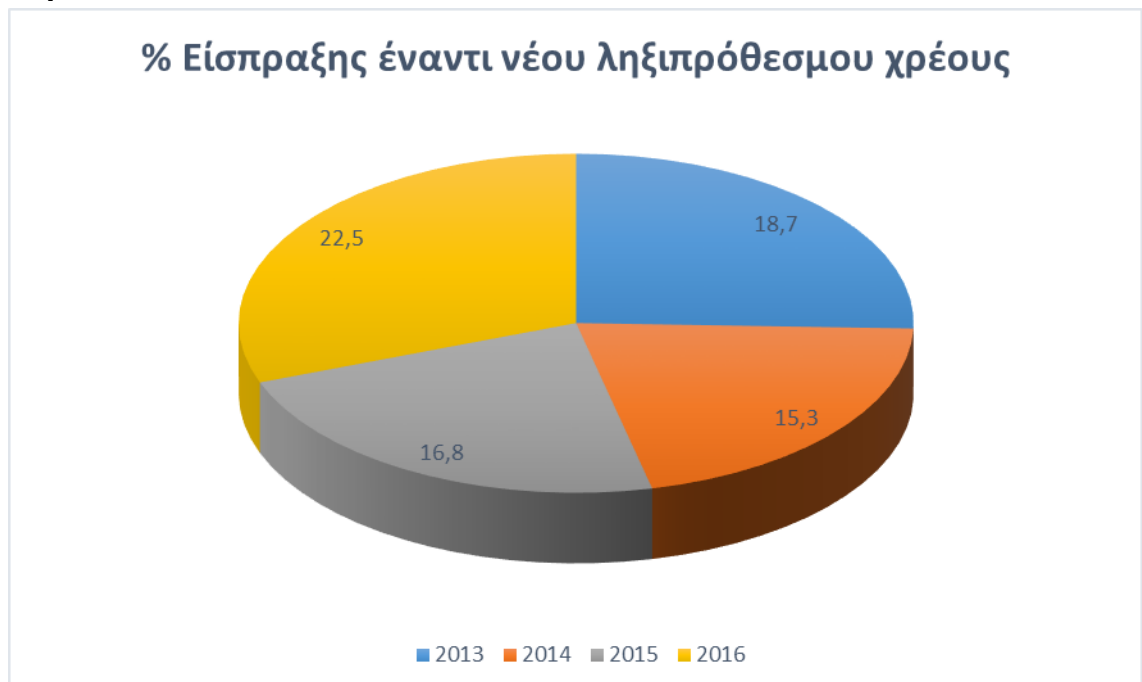
Πηγή: ΓΓΔΕ, (2014, 2015, 2016, 2017), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013, 2014, 2015, 2016 & ΓΓΔΕ (2014), Έκθεση Απολογισμού για το έτος 2013

Γράφημα 17: Εισπράξεις έναντι παλαιού ληξιπρόθεσμου χρέους κατά τα έτη 2013, 2014, 2015 και 2016

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2014, 2015, 2016, 2017), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013, 2014, 2015, 2016 & ΓΓΔΕ (2014), Έκθεση Απολογισμού για το έτος 2013

Γράφημα 18: Ποσοστό εισπράξεων έναντι νέου ληξιπρόθεσμου χρέους κατά τα έτη 2013, 2014, 2015 και 2016

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2014, 2015, 2016, 2017), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013, 2014, 2015, 2016 & ΓΓΔΕ (2014), Έκθεση Απολογισμού για το έτος 2013

2.3 Κατανομή οφειλετών ανά κατηγορία ληξιπρόθεσμου ποσού

Το έτος 2014, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο ανήλθαν σε 75,24 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 17,3 δισ. ευρώ αποτελούνται από ληξιπρόθεσμες οφειλές έως 1,5 εκατ. ευρώ που διακρατούνται από 3.934.500 οφειλέτες, ενώ τα υπόλοιπα 57,9 δισ. ευρώ από ληξιπρόθεσμες οφειλές άνω του 1,5 εκατ. ευρώ που διακρατούνται από 4.853 οφειλέτες. (ΓΓΔΕ, 2015) Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε, σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία, το ποσό της ληξιπρόθεσμης οφειλής είναι αντιστρόφως ανάλογο του πλήθους των οφειλετών.

Το έτος 2015, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο ανήλθαν σε 86,298 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 19,735 δισ. ευρώ, δηλαδή ποσοστό 22,9 %, αποτελούνται από ληξιπρόθεσμες οφειλές έως 1,5 εκατ. ευρώ που διακρατούνται από 4.299.932 οφειλέτες, ενώ τα υπόλοιπα 66,564 δισ. ευρώ αποτελούνται από ληξιπρόθεσμες οφειλές άνω του 1,5 εκατ. ευρώ που διακρατούνται από 5.221 οφειλέτες. Αξίζει να σημειωθεί ότι και το 2015, όπως άλλωστε συνέβη και κατά το έτος 2014, σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία, το ποσό της ληξιπρόθεσμης οφειλής είναι αντιστρόφως ανάλογο του πλήθους των οφειλετών. (ΓΓΔΕ, 2016)

Στον Πίνακα 10 απεικονίζεται το πλήθος των οφειλετών, καθώς και τα ποσά των οφειλών όπως διαμορφώθηκαν την 01/01/2016 ανά κατηγορία ποσού ληξιπρόθεσμης οφειλής.

Πίνακας 10: Πλήθος οφειλετών και ποσά οφειλών ανά κατηγορία ποσού ληξιπρόθεσμης οφειλής την 01/01/2016

ΠΛΗΘΟΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΣΑ ΟΦΕΙΛΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΧΡΕΟΥΣ 01/01/2016 ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΟΣΟΥ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΗΣ ΟΦΕΙΛΗΣ				
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΟΣΩΝ (σε χιλ. €)	ΠΛΗΘΟΣ Α.Φ.Μ.	% ΑΝΑΛΟΓΙΑ	ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ (σε δισ. €)	% ΑΝΑΛΟΓΙΑ
έως 3	3.653.194	84,9 %	1.812,9	2,1 %
3-5	203.295	4,7 %	785,8	0,9 %
5-10	194.852	4,5 %	1.362,1	1,6 %
10-20	114.022	2,6 %	1.591,0	1,8 %
20-50	76.443	1,8 %	2.352,6	2,7 %
50-100	27.877	0,6 %	1.937,8	2,2 %
100-150	9.959	0,2 %	1.210,4	1,4 %
150-300	10.158	0,2 %	2.125,4	2,5 %
300-1.000	8.428	0,2 %	4.477,6	5,2 %
1.000-1.500	1.704	0,0 %	2.078,9	2,4 %
1.500-10.000	4.179	0,1 %	15.451,4	17,9 %
10.000-100.000	980	0,0 %	24.714,0	28,6 %
>100.000	62	0,0 %	26.398,5	30,6 %
	4.305.153	100 %	86.298,4	100 %

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2016), Απολογιστική Έκθεση 2015

Αναλυτικότερα σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, ποσά ως 3.000 ευρώ οφείλουν 3,6 εκατ. οφειλέτες, ποσά από 3.001 έως 5.000 ευρώ οφείλουν 203.295 οφειλέτες και από 5.001 έως 10.000 ευρώ οφείλουν 194.852 οφειλέτες. Χρέη μεγαλύτερα από 100 εκατ. ευρώ έχουν 62 οφειλέτες. **(Capitalex, 2016)** Είναι προφανές από τον παραπάνω πίνακα πως ένας πολύ μικρός αριθμός οφειλετών (1.042 οφειλέτες) επηρεάζει το σύνολο των ληξιπροθέσμων οφειλών (αναλογεί σε αυτούς το 59,2%). Το πρόβλημα της διόγκωσης του ληξιπροθέσμου υπολοίπου εξαρτάται από ένα συγκεκριμένο πλήθος, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα πως εάν επιτευχθεί η απομείωση των ληξιπροθέσμων οφειλών αυτής της ομάδας οφειλετών θα αλλάξει άρδην η εικόνα της πορείας τους.

Προβληματισμό προκαλούν τα στοιχεία για τους απλήρωτους φόρους οι οποίοι αυξήθηκαν κατά 800 εκατ. ευρώ τον Ιούλιο. Όμως, αυτό που προκαλεί τη μεγαλύτερη ανησυχία είναι η αύξηση του αριθμού των οφειλετών, των φορολογούμενων δηλαδή που έχουν ληξιπρόθεσμα χρέη. Ο αριθμός τους αυξήθηκε κατά 125.000 και έφτασε τα 4,1 εκατ. πολίτες. Οι απλήρωτες υποχρεώσεις των φορολογούμενων στις εφορίες, έφθασαν στα 7,618 δισ. ευρώ από την αρχή του έτους. Η αύξηση των ληξιπρόθεσμων και τον Ιούλιο οδήγησε σε υστέρηση 272 εκατ. ευρώ στο φόρο εισοδήματος, καθώς χιλιάδες υπόχρεοι δεν μπόρεσαν να καταβάλουν την πρώτη δόση. **(Tribune, 2016)**

Επιπροσθέτως, ο συνολικός αριθμός των φορολογούμενων με ληξιπρόθεσμες οφειλές τον Σεπτέμβριο ανήλθε σε 4.374.475, έναντι 4.030.950 τον Αύγουστο. Οι οφειλέτες στους οποίους δύναται να επιβληθούν αναγκαστικά μέτρα είσπραξης με βάση τα στοιχεία του Σεπτεμβρίου ανέρχονται σε 1.618.460, έναντι 1.541.970 που ήταν τον Αύγουστο. Οι οφειλέτες στους οποίους τον Σεπτέμβριο είχαν επιβληθεί αναγκαστικά μέτρα είσπραξης ανέρχονταν σε 788.947 έναντι 774.321 τον Αύγουστο. **(Forin, 2016)**

2.4 Σύγκριση ληξιπροθέσμων οφειλών των ετών 2013, 2014, 2015 & 2016

Όπως παρατηρούμε στον Πίνακα 11, τον Ιούνιο του 2016, η αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο ήταν 327.663.870 ευρώ. Η μεταβολή των ληξιπρόθεσμων οφειλών τον Ιούνιο του 2016, είναι κατά πολύ μικρότερη σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα των ετών 2013, 2014 και 2015. Η ετήσια μεταβολή των ληξιπρόθεσμων οφειλών για το 2015 (11.068.766.005 ευρώ) ήταν μειωμένη κατά 5,53% σε σχέση με την ετήσια μεταβολή του 2014 (11.716.297.195 ευρώ). Το άθροισμα των μεταβολών του μήνου Ιανουάριος- Ιούνιος 2016 για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο είναι 3.358.890.788 ευρώ. Για το αντίστοιχο διάστημα του 2015, το άθροισμα των μεταβολών ήταν 4.720.047.983 ευρώ, για το 2014 ήταν 5.583.026.727 ευρώ και για το 2013 ήταν 3.668.691.642 ευρώ. **(Παππούς, 2016)** Αποδεικνύεται πως η μεταβολή των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, συνεχώς μειώνεται τα τελευταία δύο χρόνια, δηλαδή η αύξησή τους επιβραδύνεται, παρόλες τις δύσκολες συνθήκες. Αξίζει να σημειωθεί ότι μετά τα capital controls, το Δημόσιο δεν μπορούσε να λάβει μέτρα αναγκαστικής είσπραξης, λόγω της «Αναστολής πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης, καταβολής δικαστικών παραβόλων, εγγυοδοσιών και χρηματικών ποσών από μετατροπή ποινών», η οποία δόθηκε με την υπ' αριθ. 49214/21.7.2015 Κοινή Υπουργική Απόφαση (Κ.Υ.Α), μέχρι τις

30/10/2015. Για το έτος 2014, το Δημόσιο μπορούσε να λάβει μέτρα αναγκαστικής είσπραξης ώστε να μειώσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές. Παρά την παρατεταμένη περίοδο ύφεσης, το δυσμενές μακροοικονομικό περιβάλλον και την απουσία χρηματοδότησης της χώρας για όλο το 2015, συγκριτικά με τα άλλα χρόνια, η γενική εικόνα δείχνει ότι οι πολίτες ανταποκρίνονταν στις υποχρεώσεις τους. **(Newpost, 2016)** Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία του ακόλουθου πίνακα, παρατηρείται ότι την 1η Απριλίου του 2016, τα ληξιπρόθεσμα χρέη ανέρχονταν στα 87,7 δισ. ευρώ, έναντι 87,5 δισ. ευρώ ένα μήνα πριν. **(Capital, 2016)**

Συγκρίνοντας τα ληξιπρόθεσμα χρέη του Δημοσίου τα έτη 2013, 2014, 2015 και 2016 μπορούμε να παρατηρήσουμε τα εξής. Το 2013 τα ληξιπρόθεσμα χρέη προς το Δημόσιο αυξήθηκαν κατά 7,4 δισ. ευρώ. Η σύγκριση του 11μήνου (Ιανουάριος-Νοέμβριος) του 2013 με το αντίστοιχο 11μηνο του 2014, αποδεικνύει ότι τα ληξιπρόθεσμα αυξήθηκαν κατά 3,1 δισ. ευρώ. Στο 11μηνο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2015, η μεταβολή των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, μειώθηκε, σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2014, κατά 76,3 εκατ. ευρώ. **(Tribune, 2015)**

Πίνακας 11: Ληξιπρόθεσμες οφειλές των ετών 2013, 2014, 2015 έως και 6^ο/2016 και σύγκριση αυτών

	2013	METABO-ΛΗ	2014	METABOΛΗ	2015	METABOΛΗ	2016	METABOΛΗ
	56.105.538.246							
1ος	56.996.840.601	891.302.355	64.585.695.584	1.068.891.024	76.070.904.073	837.802.318	87.102.024.236	800.156.476
2ος	57.601.769.695	604.929.095	66.244.743.629	1.659.048.045	77.052.265.451	981.361.378	87.492.226.420	390.202.184
3ος	57.786.902.520	185.132.825	66.733.657.953	488.914.324	77.383.631.636	331.366.186	87.711.173.598	218.947.178
4ος	58.286.532.958	499.630.438	67.500.477.000	766.819.047	78.113.152.411	729.520.774	88.541.303.156	830.129.558
5ος	59.160.722.450	874.189.492	68.116.723.839	616.246.839	78.908.282.648	795.130.237	89.333.094.678	791.791.522
6ος	59.774.229.888	613.507.438	69.099.831.287	983.107.448	79.953.149.739	1.044.867.091	89.660.758.548	327.663.870
7ος	60.181.122.564	406.892.677	70.118.750.132	1.018.918.845	80.343.178.841	390.029.102		
8ος	61.214.404.285	1.033.281.721	70.727.428.394	608.678.262	81.537.178.486	1.193.999.645		
9ος	61.953.674.611	739.270.326	71.550.032.287	822.603.893	82.271.461.995	734.283.510		
10ος	62.880.374.122	926.699.511	73.220.059.405	1.670.027.118	84.177.912.081	1.906.450.086		
11ος	63.337.496.723	457.122.601	74.213.545.575	993.486.170	85.499.605.859	1.321.693.778		
12ος	63.516.804.560	179.307.837	75.233.101.755	1.019.556.180	86.301.867.760	802.261.901		
ΣΥΝ. ΜΕΤΑΒΟΛΗ	31/12/2012-31/12/2013	7.411.266.314	1/1/2014-1/1/2015	11.716.297.195	1/1/2015-1/1/2016	11.068.766.005	1/1/2016-1/7/2016	3.358.890.788
ΑΦ. ΜΕΤΑΒΟΛΗ		3.668.691.642		5.583.026.727		4.720.047.983		3.358.890.788

Πηγή: Δ.ΗΛΕ.Δ. (31/12/2012 έως 30/11/2013) & Μ.Ι.Σ. (01/01/2014 έως 01/07/2016) – Ημερομηνία άντλησης δεδομένων από Μ.Ι.Σ. 13/07/2016

Στον Πίνακα 12 παρουσιάζεται με συνοπτικό τρόπο πως διαμορφώθηκε η συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή κατά τα έτη 2013, 2014 και 2015.

Πίνακας 12: Διαμόρφωση ληξιπρόθεσμου χρέους των ετών 2013, 2014 και 2015

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΕΤΩΝ 2013, 2014 & 2015			
	2013	2014	2015
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΗ ΟΦΕΙΛΗ (δισ. €)	62,3	75,24	86,298
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΛΑΙΑ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΗ ΟΦΕΙΛΗ (δισ. €)	53,02	60,82	73
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΝΕΑ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΗ ΟΦΕΙΛΗ (δισ. €)	9,28	14,42	13,298

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2014, 2015, 2016), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013, 2014, 2015 αντίστοιχα

Από τα στοιχεία του πίνακα μπορούμε να διαπιστώσουμε την συνεχόμενη αύξηση της συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής. Η υπερφορολόγηση των τελευταίων ετών έχει αποδεκατίσει τους φορολογούμενους, οι οποίοι πλέον αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους προς την εφορία. Έτσι, παρατηρείται αύξηση του αριθμού των οφειλετών που έχουν ληξιπρόθεσμα χρέη. Αποτέλεσμα της αδυναμίας των φορολογούμενων να ανταποκριθούν άμεσα στην πληρωμή των οφειλών τους είναι η σταδιακή αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - Αίτια εμφάνισης των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο στην Ελλάδα

Η ύπαρξη ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο απασχολούσε την ελληνική φορολογική διοίκηση και προ κρίσης, όμως μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης παρατηρείται ραγδαία αύξηση αυτών. Παράγοντες που συνετέλεσαν στην δημιουργία του φαινομένου είναι οι ακόλουθοι:

- Τα υψηλά ποσοστά φοροδιαφυγής.⁴ **(Τάτσος, 2001)** Ιδιαίτερα σε χώρες με μεγάλη φοροδιαφυγή, ο περιορισμός των ανείσπρακτων οφειλών είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Η φοροδιαφυγή έχει πολλές δυσμενείς συνέπειες τόσο στην οικονομία όσο και στην κοινωνία. Πιο συγκεκριμένα, αποδυναμώνει την άσκηση πολιτικής για την καταπολέμηση της ανεργίας, δημιουργεί φαινόμενα άνισης μεταχείρισης των πολιτών και αμβλύνει τη φορολογική συνείδηση των ειλικρινών φορολογούμενων, εντείνει το δημοσιονομικό πρόβλημα μιας χώρας με τη μείωση των δημοσίων εσόδων. **(Αιτιολογική έκθεση του νόμου 3943/2011)** Το φαινόμενο της φοροδιαφυγής έχει συνεισφέρει στο πρόβλημα, ασκώντας περιττές πιέσεις στον προϋπολογισμό και οδηγώντας σε μια άνιση κατανομή των φορολογικών βαρών. **(Βήμα, 2016)** Μάλιστα όσο πιο επιθετική φορολογική πολιτική ακολουθείται από μία κυβέρνηση, τόσο αυξάνεται η ροπή προς φοροδιαφυγή, με την τελευταία από ένα σημείο και πέρα να εκλαμβάνεται ως ένα είδος «νόμιμης άμυνας». Χαρακτηριστική περίπτωση, η Ελλάδα της βιούμενης κρίσης, όπου η συστηματική υπερφορολόγηση των τελευταίων ετών έχει δημιουργήσει σειρά σοβαρών αντανάκλαστικών οικονομικών, νομικών και λοιπών κοινωνικών προβλημάτων. **(Δούβλης, 2015)**
- Το πολύπλοκο και συχνά μεταβαλλόμενο νομοθετικό πλαίσιο και η πολυνομία. Παρά το γεγονός ότι υπάρχει στόχευση απλούστευσης του νομοθετικού πλαισίου που διέπει την φορολογική διαδικασία, εξακολουθεί να υφίσταται το φαινόμενο πολλών και διάσπαρτων νόμων και της συχνής αλλαγής της νομοθεσίας, δημιουργώντας εμπόδια στην αποτελεσματική συμμόρφωση των φορολογουμένων.
- Η χαλαρή φορολογική συνείδηση των Ελλήνων.
- Το κόστος φορολογικής συμμόρφωσης είναι υψηλό, καθώς το φορολογικό νομοθετικό πλαίσιο είναι περίπλοκο με συνέπεια να απαιτούνται χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες, αυξάνοντας έτσι το κόστος το οποίο επιβαρύνονται οι φορολογούμενοι για να ανταποκριθούν στις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Το υψηλό κόστος φορολογικής συμμόρφωσης, προϊόν ενός πολύπλοκου φορολογικού συστήματος, δεν επιβαρύνει μόνο τις επιχειρήσεις, αλλά και το ίδιο το κράτος διότι όταν ένα φορολογικό σύστημα παραμένει πολύπλοκο αυτό συνεπάγεται αφενός υψηλό διαχειριστικό κόστος και αφετέρου αύξηση της φοροδιαφυγής. Ένα πολύπλοκο και πολλές φορές δυσνόητο φορολογικό σύστημα στηριζόμενο σε

⁴ «Ως φοροδιαφυγή νοείται κάθε παράνομη πράξη ή παράλειψη των φορολογουμένων που έχει σκοπό τη μείωση της νόμιμης φορολογικής υποχρέωσης και την αποφυγή καταβολής του φόρου. Παραδείγματα τέτοιων παράνομων ενεργειών αποτελούν η απόκρυψη από τις επιχειρήσεις των πωλήσεων τους, η απόκρυψη ή η υποεκτίμηση από φορολογούμενους των εισοδημάτων τους, η λαθραία εισαγωγή εμπορευμάτων, η μη δήλωση περιουσιακών στοιχείων τα οποία υπόκειται σε φορολογία ή η δήλωση τους σε χαμηλότερη τιμή κ.ο.κ»

ένα κατά κοινή ομολογία γραφειοκρατικό μηχανισμό, μαθηματικά οδηγεί σε απώλεια εσόδων. Αντίθετα ένα απλό φορολογικό σύστημα, το οποίο θα επιβάλλει τη χρήση των νέων τεχνολογιών για το μεγαλύτερο μέρος των συναλλαγών, καθίσταται φιλικό και ανταγωνιστικό και μειώνει δραματικά το κόστος φορολογικής συμμόρφωσης προς όφελος των επιχειρήσεων και των δημοσίων εσόδων.

➤ Η ύπαρξη προσωπικού με ανεπαρκή τεχνογνωσία και επιστημονική κατάρτιση και μειωμένη ή μηδενική συμμετοχή σε επιμορφωτικά σεμινάρια και εκπαιδευτικά προγράμματα.

➤ Η έλλειψη σωστής κατανομής του ανθρώπινου δυναμικού και υποστελέχωση των τμημάτων που ήταν επιφορτισμένα με την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών. Μεγαλύτερη βαρύτητα δινόταν στον τομέα της βεβαίωσης των φόρων παρά στην είσπραξή τους.

➤ Η απουσία ιεράρχησης των φορολογικών υποθέσεων, ανάλογα με τη δυνατότητα είσπραξης (μέθοδος risk analysis).

➤ Η απουσία διοίκησης μέσω αντικειμενικών στόχων (Management By Objectives - MBO) με αποτέλεσμα την αδυναμία εντοπισμού των υπηρεσιών με χαμηλή αποδοτικότητα, τους λόγους που συμβάλλουν σε αυτή καθώς και τα περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης.

➤ Η απουσία εφαρμογής, από την πλειονότητα των υπηρεσιών, των αρχών που πρεσβεύει η Διοίκηση Ολικής Ποιότητας (Δ.Ο.Π)⁵ (Παπαλεξανδρή και Μπουραντάς, 2003), δηλαδή η έμφαση στην ικανοποίηση του πολίτη, η εκπαίδευση και η καινοτομία, η δέσμευση για συνεχή βελτίωση, η διοίκηση μέσω διαδικασιών και δεδομένων, η ομαδική εργασία, η διοίκηση με βάση τον σχεδιασμό, η ανάπτυξη κουλτούρας εμπιστοσύνης και η προώθηση της αυτονομίας των εργαζομένων.

➤ Το γεγονός ότι η φορολογική διαδικασία προέβλεπε υψηλά ποσοστά προστίμων του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων για τυχόν παραβάσεις όπως η έκδοση πλαστών και εικονικών φορολογικών στοιχείων, δυσχεραίνοντας την είσπραξη των παραπάνω και διατηρώντας την, σχεδόν, σε μηδενική βάση.

➤ Ο υψηλός φόρτος εργασίας, λόγω της γραφειοκρατικής οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης και των πολύπλοκων διαδικασιών που έχουν ως αποτέλεσμα την χαμηλή αποδοτικότητα των δημόσιων υπηρεσιών και την κακή ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται από αυτές.

➤ Οι μειωμένοι τακτικοί έλεγχοι των φορολογουμένων, οι οποίοι είχαν ως αποτέλεσμα τη μεσολάβηση μεγάλου χρονικού διαστήματος από τη λήξη της φορολογικής χρήσης μέχρι τον έλεγχό της, με συνέπεια τη βεβαίωση χρεών είτε σε αδρανείς ή πτωχές επιχειρήσεις, είτε σε αποβιώσαντες ή σε φορολογούμενους που έχουν ήδη προβεί σε μεταβίβαση ή ρευστοποίηση της περιουσίας τους.

➤ Η έλλειψη ηλεκτρονικής διασύνδεσης των υπηρεσιών και διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων, που λειτουργούσε ως

⁵ «Προϋπόθεση επίτευξης της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας αποτελούν οι ομαλές εργασιακές σχέσεις, η σωστή εκπαίδευση του προσωπικού και η καλλιέργεια ενός κλίματος δέσμευσης προς τα ιδανικά και τους στόχους της επιχείρησης επομένως ο ρόλος της Διοίκησης Ανθρωπίνων Πόρων κρίνεται καταλυτικός. Είναι προφανές ότι η Διοίκηση Ολικής Ποιότητας για να εφαρμοστεί, απαιτείται δέσμευση προς αυτό το σκοπό από τη διοίκηση, υιοθέτηση των αρχών της από τους εργαζομένους, οργάνωση, προγραμματισμός, συμμετοχή των εργαζομένων με συνεχείς προτάσεις για βελτίωση, αναγνώριση της προσπάθειάς τους για εφαρμογή των βελτιώσεων και ύπαρξη κριτηρίων μέτρησης των αποτελεσμάτων»

τροχοπέδη στην πληρέστερη ενημέρωση των αρμόδιων υπαλλήλων για την είσπραξη και στην αξιοποίηση πληροφοριών από τρίτους.

➤ Το απαρχαιωμένο μηχανογραφικό και πληροφοριακό σύστημα, το οποίο δεν επιτρέπει στους υπαλλήλους των δικαστικών τμημάτων να έχουν πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων που θα τους επιτρέπουν την έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση σχετικά με το φορολογικό προφίλ των οφειλετών.

➤ Η απουσία πολιτικής βούλησης για την πάταξη της φοροδιαφυγής και επίτευξη μιας πιο αποδοτικής και αποτελεσματικής λειτουργίας του φοροεισπρακτικού μηχανισμού.

➤ Οι συχνές παρεμβάσεις εξωθεσμικών παραγόντων στο έργο των φοροεισπρακτικών μηχανισμών.

➤ Τα υψηλά ποσοστά διαφθοράς υπαλλήλων του φοροεισπρακτικού μηχανισμού, λόγω του ανεπαρκούς εσωτερικού ελέγχου και των χαλαρών πειθαρχικών ποινών.

➤ Η τάση που υπάρχει σε πολιτικό επίπεδο να θεωρείται ότι το έργο τελειώνει με την ψήφιση κάποιου νόμου και να μην ασχολείται στη συνέχεια με την εφαρμογή, κάτι που έχει μεταλαμπαδευθεί σε όλη την ιεραρχική κλίμακα της δημόσιας διοίκησης.

➤ Τα ληξιπρόθεσμα λειτουργούσαν συχνά ως εύκολος και σχετικά «χαμηλότοκος δανεισμός».

Οι ανωτέρω παράγοντες συνέβαλαν στην χαμηλή εισπραξιμότητα των ληξιπρόθεσμων οφειλών, με αποτέλεσμα να καταστούν στην πορεία του χρόνου σε μεγάλο ποσοστό ανεπίδεκτες είσπραξης. Ο ρυθμός αύξησης των ληξιπρόθεσμων ήταν ανοδικός κατά το χρονικό διάστημα προ κρίσης.

Όμως από το 2009 κι έπειτα που έκανε την εμφάνισή της η οικονομική κρίση, παρουσιάζεται ραγδαία αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών. Παράγοντες που συνετέλεσαν στην αύξηση του φαινομένου είναι οι ακόλουθοι:

➤ Παρατηρείται σημαντική πτώση της φοροδοτικής ικανότητας των πολιτών, λόγω της αυξημένης και παρατεταμένης ύφεσης και της μείωσης των εισοδημάτων, εξαιτίας του αυστηρού προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής και εξυγίανσης, που επιβλήθηκε στην Ελλάδα. Η εντεινόμενη μείωση στα εισοδήματα των φορολογούμενων και στα έσοδα των επιχειρήσεων έχει ως αποτέλεσμα όλο και περισσότεροι να μην μπορούν πλέον να είναι συνεπείς στις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Ενώ πριν την κρίση το ποσοστό είσπραξης των βεβαιούμενων φόρων και προστίμων ήταν 75% έχει πλέον υποχωρήσει στο 45%. **(Χατζηνικολάου, 2017)**

➤ Πολλές επιχειρήσεις θεωρούν ότι είναι προτιμότερο να χρωστούν στην εφορία παρά να κινδυνεύσουν με χρεοκοπία. Έτσι, επιλέγουν να μην αποδώσουν στο δημόσιο φόρους και να τους χρησιμοποιήσουν ως κεφάλαιο κίνησης αναλαμβάνοντας το σχετικό κόστος. **(Δημητρέλης, 2017)**

➤ Οι φορολογικοί συντελεστές αυξάνονται συνεχώς και επιβάλλονται σε μια διαρκώς συρρικνούμενη φορολογική βάση.

➤ Προβληματικά μέτρα αναγκαστικής είσπραξης. Τα μέτρα που λαμβάνει η εφορία εναντίον όσων δεν πληρώνουν είναι πάγωμα και κατασχέσεις τραπεζικών υπολοίπων, κατασχέσεις ακινήτων, πλειστηριασμοί ακινήτων και εγγραφή υποθήκης σε ακίνητα. Αν και ο αριθμός των κατασχέσεων τραπεζικών λογαριασμών έχει αυξηθεί κατακόρυφα, τα υπόλοιπα μέτρα είναι ελάχιστα. Οι πλειστηριασμοί δεν γίνονται επειδή οι ελάχιστες τιμές εκκίνησης είναι υπερβολικά υψηλές. **(Δημητρέλης, 2017)**

➤ Σημαντικός παράγοντας διόγκωσης των οφειλών είναι τα υψηλά ποσοστά ανεργίας. Πολίτες που μαστίζονται από το φαινόμενο της ανεργίας δεν έχουν εισοδήματα για να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους προς το Δημόσιο με αποτέλεσμα να διογκώνονται οι ληξιπρόθεσμες οφειλές τους προς αυτό. Αξίζει να σημειωθεί ότι με βάση στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε σε 3.641.682 άτομα και των ανέργων σε 1.174.658 κατά το 4ο τρίμηνο του 2015. Το ποσοστό ανεργίας ήταν 24,4%, έναντι 24% του προηγούμενου τριμήνου και 26,1% του αντίστοιχου τριμήνου 2014, ενώ η απασχόληση μειώθηκε κατά 0,8% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και αυξήθηκε κατά 3% σε σχέση με το 4ο τρίμηνο του 2014.

➤ Η τάση ορισμένων οφειλετών να «εκμεταλλευθούν» τη γενικότερη κατάσταση που επικρατεί.

Για την αντιμετώπιση των προαναφερθέντων παραγόντων που συνετέλεσαν στη δημιουργία και την ραγδαία αύξηση του φαινομένου των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο, η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων προχώρησε σε μια σειρά από μέτρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - Πολιτικές αναδιάρθρωσης και εκσυγχρονισμού του φορολογικού μηχανισμού στοχεύοντας στην αντιμετώπιση του φαινομένου των ληξιπροθέσμων οφειλών

Για να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο των ληξιπροθέσμων οφειλών, κρίθηκε αναγκαία η αναδιάρθρωση, η αναδιοργάνωση καθώς και ο εκσυγχρονισμός του φορολογικού μηχανισμού τόσο σε επίπεδο διοίκησης όσο και σε επίπεδο στελεχιακού μηχανισμού. Σε αυτό συνέβαλε η σωστή εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, η ηλεκτρονική διασύνδεση μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών, η θέσπιση της Αμοιβαίας Διοικητικής Συνδρομής, η χρήση των e-κατασχετηρίων και η πρόσβαση στο Management Information System (M.I.S), η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε), η διαμόρφωση νέας οργανωτικής δομής, η διοικητική αυτονομία της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων, η ανάπτυξη δράσεων που προωθούν την εκούσια συμμόρφωση των φορολογουμένων, η καταπολέμηση της διαφθοράς, ο καθορισμός στοχοθεσίας, η εφαρμογή Κώδικα Φορολογικών Διαδικασιών και τέλος η διάκριση οφειλών σε εισπράξιμες – ανεπίδεκτες είσπραξης. Ειδικότερα:

i. Σωστή εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Ειδικότερα, προτεραιότητα δόθηκε στη σωστή εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ως βασικό εργαλείο για τη διοικητική μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό ενός τόσο νευραλγικού Υπουργείου, όπως το Υπουργείο Οικονομικών. Μέσα από την προώθηση της ιστοσελίδας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.) αυξήθηκε η διαφάνεια, ο πολίτης πλέον εξυπηρετείται ταχύτερα και σε ικανοποιητικότερο βαθμό, βελτιώθηκε η ποιότητα της πληροφόρησης και επακόλουθα το ποσοστό αξιοπιστίας του Δημοσίου. Η μείωση του κόστους λειτουργίας και η αποδέσμευση υπαλλήλων από την συναλλαγή με το κοινό οδήγησε στην εξοικονόμηση πολύτιμων πόρων σε χρήμα και ανθρώπινο δυναμικό. Με την διασύνδεση των υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων με αντίστοιχα άλλων φορέων, δόθηκε η δυνατότητα άντλησης και αξιοποίησης πληροφοριών από τρίτες πηγές. Έτσι αξιοποιείται κάθε δυνατότητα για μια πιο αποτελεσματική λειτουργία των φορολογικών και ελεγκτικών αρχών και γίνεται προσπάθεια να αλλάξει η κατεστημένη νοοτροπία στις φορολογικές υποχρεώσεις και να ενισχυθεί η φορολογική συνείδηση των πολιτών. Μέσω της αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής και της διαμόρφωσης ενός δίκαιου φορολογικού συστήματος, γίνεται προσπάθεια να δημιουργηθεί μία νέα κουλτούρα στην κοινωνία μας.

ii. Ηλεκτρονική διασύνδεση μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών

Σημαντικά βήματα πραγματοποιήθηκαν στη διασύνδεση μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών που βοήθησαν το ελεγκτικό έργο των αρμόδιων φορέων. Αναλυτικότερα παρέχεται η δυνατότητα πρόσβασης στο μητρώο ταυτοτήτων της Ελληνικής Αστυνομίας, στο μητρώο μεταναστών του Υπουργείου Εσωτερικών, στο πληροφοριακό σύστημα οχημάτων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. (ΓΓΔΕ, 2014) Επίσης, δόθηκε η δυνατότητα πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων των πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας όπως είναι το Σύστημα Μητρώου Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών (άρθρα 62-63 Ν. 4170/2013). Με τη χρήση του συγκεκριμένου συστήματος, τα πιστωτικά ιδρύματα και τα ιδρύματα πληρωμών (υπόχρεα πρόσωπα) που λειτουργούν στην Ελλάδα επιβάλλεται στο εξής να διαβιβάζουν αυτοματοποιημένα - άρα συντομότερα - όσα τυχόν οικονομικά στοιχεία τους ζητούνται από αρμόδιους δημόσιους οικονομικούς φορείς. Στις περιπτώσεις επομένως ύπαρξης ληξιπρόθεσμων οφειλών φυσικών προσώπων καθώς και νομικών εν γένει οντοτήτων προς το Δημόσιο ή ενόψει δειγματοληπτικών φορολογικών ελέγχων, παρακάμπτονται οι όποιες γραφειοκρατικές καθυστερήσεις, ενώ παράλληλα παραμερίζονται οι νομικές δεσμεύσεις αναφορικά με την ισχύουσα κατά τα λοιπά νομοθεσία περί τραπεζικού και επαγγελματικού απορρήτου, όπως και εκείνη της προστασίας προσωπικών δεδομένων. (Δούβλης, χ.χ.) Παρόλα αυτά, δεν δόθηκε η δέουσα βαρύτητα στην πληρέστερη μηχανοργάνωση και στη διαλειτουργικότητα των πληροφοριακών συστημάτων με αποτέλεσμα να παραμένει το πρόβλημα της ελλιπούς πρόσβασης των υπαλλήλων σε βάσεις δεδομένων άλλων φορέων που θα τους επέτρεπαν να σχηματίζουν μία ολοκληρωμένη εικόνα του φορολογικού προφίλ των οφειλετών.

iii. Ο ρόλος της Αμοιβαίας Διοικητικής Συνδρομής

Θεσπίστηκε η Αμοιβαία Διοικητική Συνδρομή (ΓΓΔΕ, 2014) μέσω συστημάτων διασύνδεσης μεταξύ χώρων για την παροχή πληροφοριών σχετικά με την περιουσιακή κατάσταση και τις πηγές εισοδημάτων των οφειλετών, καθώς και τη δυνατότητα είσπραξης των απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου σε περίπτωση εντοπισμού περιουσιακού στοιχείου.

iv. Η χρήση των e-κατασχετηρίων και η πρόσβαση στο Management Information System (M.I.S)

Δόθηκε η δυνατότητα στις αρμόδιες για είσπραξη υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ., ειδικές αποκεντρωμένες υπηρεσίες κλπ) για την υλοποίηση μέτρων αναγκαστικής είσπραξης χαμηλού κόστους όπως η χρήση των ηλεκτρονικών κατασχετηρίων (e- κατασχετήρια) στα πιστωτικά ιδρύματα με αυτοματοποιημένες διαδικασίες και η πρόσβαση σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα διοικητικής πληροφόρησης (MIS) το οποίο συλλέγει,

διασταυρώνει και επεξεργάζεται στοιχεία από το σύνολο των άλλων πληροφοριακών συστημάτων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ) που οδηγούν στη λήψη δομημένων αποφάσεων. (ΓΓΔΕ, 2014)

v. Αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε)

Κύριο μέλημα της Γ.Γ.Δ.Ε. αποτελεί η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού των υπηρεσιών της τόσο μέσω της επιμόρφωσης του υφιστάμενου προσωπικού/ανθρώπινου δυναμικού όσο και μέσω της προσέλκυσης νέου ειδικού επιστημονικού προσωπικού. (ΓΓΔΕ, 2014) Καθιερώθηκαν προγράμματα ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών (benchmarking) με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και σχετικές εκπαιδευτικές δράσεις Ευρωπαϊκών προγραμμάτων (FISCALIS). (ΓΓΔΕ, 2014) Στόχος ήταν η ενδυνάμωση των ατομικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων των υπαλλήλων (empowerment), με αποτέλεσμα την βελτίωση τόσο της αποδοτικότητας όσο και της αποτελεσματικότητάς τους. Η επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο με την σωστή αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων στηρίζει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την στρατηγική και υλοποιεί τους στόχους της Φορολογικής Διοίκησης. (ΓΓΔΕ, 2015) Μολαταύτα, παρατηρείται δυσκολία προσαρμογής του ανθρώπινου δυναμικού στα μέτρα, καθώς δεν υπήρξε παράλληλα έγκαιρη ενημέρωση για τις επικείμενες αλλαγές και ουσιαστική υποστήριξη, ενώ επιπλέον παρατηρήθηκε και το φαινόμενο μεγάλο ποσοστό των δημοσίων υπαλλήλων, να εμφανίσει απροθυμία αλλαγής της οργανωσιακής κουλτούρας. Σε αυτό συνέβαλαν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, των οποίων ο ρόλος θα μπορούσε να είναι πιο εποικοδομητικός όσον αφορά την ανάγκη για ουσιαστική αλλαγή. Η ελλιπής εκπαίδευση και η λανθασμένη επικοινωνιακή πολιτική δεν βοήθησαν στην ομαλή μετάβαση στην νέα εποχή.

vi. Διαμόρφωση νέας οργανωτικής δομής

Η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων υιοθέτησε και εφάρμοσε ένα νέο επιχειρησιακό μοντέλο με στόχο τη διαμόρφωση μίας νέας οργανωτικής δομής πιο λειτουργικής σε σχέση με την προηγούμενη, η οποία χαρακτηριζόταν από ανορθολογική κατανομή αρμοδιοτήτων, εργασιών και προσωπικού. Η Κεντρική Διοίκηση που προέκυψε, επιδίωξε τη συστηματοποίηση των διαδικασιών μέσω της έκδοσης εγχειριδίων και οδηγιών, την ανάπτυξη επιχειρησιακών σχεδίων και την παρακολούθηση της πορείας εφαρμογής τους, την καθιέρωση συστήματος μέτρησης αποδοτικότητας και υποβολής αντίστοιχων αναφορών και την ανίχνευση των εκπαιδευτικών αναγκών. (ΓΓΔΕ, 2014) Στα πλαίσια αυτά συγχωνεύτηκαν παλαιότερες Διευθύνσεις και δημιουργήθηκαν νέες με στόχο την πιο ευέλικτη και ορθολογική λειτουργία του Οργανισμού. Οι συγχωνεύσεις αφορούσαν όχι μόνο στην αναδιάρθρωση της Κεντρικής Διοίκησης αλλά και στις περιφερειακές υπηρεσίες. (ΓΓΔΕ, 2014) Στόχος του προγράμματος ήταν η μείωση του κόστους λειτουργίας των υπηρεσιών, η βελτίωση της παραγωγικότητας, η πιο ποιοτική εξυπηρέτηση των πολιτών και η εξασφάλιση διαφανών διαδικασιών στο επίπεδο της λειτουργίας τους.

Επιπροσθέτως, συστάθηκαν ειδικές αποκεντρωμένες υπηρεσίες που αποσκοπούσαν στον εστιασμένο έλεγχο ειδικών κατηγοριών φορολογουμένων.

vii. Διοικητική αυτονομία της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων

Δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα της διοικητικής αυτονομίας και οικονομικής αυτοτέλειας της Γ.Γ.Δ.Ε. Πιο συγκεκριμένα, μεταφέρθηκαν αρμοδιότητες στον Γενικό Γραμματέα της υπηρεσίας, σχετιζόμενες τόσο με την εκπαίδευση και την αξιολόγηση των υπαλλήλων της και εν γένει την διαμόρφωση της οργανωτικής δομής της, όσο και με τον καθορισμό της στοχοθεσίας της και του στρατηγικού σχεδιασμού της. (ΓΓΔΕ, 2016)

viii. Ανάπτυξη δράσεων που προωθούν την εκούσια συμμόρφωση των φορολογουμένων

Προωθήθηκαν η ανάπτυξη δράσεων που αφορούν στην εκούσια συμμόρφωση των φορολογουμένων, με τη χρήση μεθόδων όπως η τηλεφωνική ή ηλεκτρονική επικοινωνία με τους πολίτες για την υπενθύμιση των φορολογικών υποχρεώσεών τους. Αρμόδια για αυτές τις δράσεις είναι η Διεύθυνση Φορολογικής Συμμόρφωσης που διαχειρίζεται κατά κύριο λόγο τα «νέα» ληξιπρόθεσμα χρέη. (ΓΓΔΕ, 2016)

ix. Καταπολέμηση της διαφθοράς

Επιπροσθέτως, λήφθηκαν μέτρα με σκοπό την καταπολέμηση της διαφθοράς, όπως η Σύνταξη Κώδικα Ηθικής και Δεοντολογίας, η δημιουργία Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, η καθιέρωση Νέου Πειθαρχικού Δικαίου και η εντατικοποίηση των ελέγχων «Πόθεν Έσχες». (ΓΓΔΕ, 2014)

x. Καθορισμός στοχοθεσίας

Θεσπίστηκε η υποχρεωτική στοχοθέτηση των αρμόδιων για την είσπραξη υπηρεσιών με έμφαση στα αποτελέσματα, θέτοντας ως βάση ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια, όπως η επίτευξη των στόχων, ο μέσος χρόνος διάρκειας ελέγχων, τα ποσά βεβαίωσης και είσπραξης των ληξιπρόθεσμων οφειλών, η γνώση της φορολογικής νομοθεσίας, η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και η έγκαιρη υλοποίηση των επιμέρους στόχων. Τα ανωτέρω κριτήρια αποσκοπούν στην παρακίνηση των εργαζομένων, στην ιεραρχική ανέλιξη των ικανότερων στελεχών και στην διαμόρφωση κουλτούρας ευθύνης και λογοδοσίας. (ΓΓΔΕ, 2014) Στα πλαίσια αυτά αναδιαμορφώθηκε ο τρόπος αξιολόγησης και τοποθέτησης των προϊσταμένων σε θέσεις ευθύνης.

xi. Εφαρμογή Κώδικα Φορολογικών Διαδικασιών

Για να αντιμετωπιστεί η πολυνομία και η πολυπλοκότητα του νομοθετικού πλαισίου που λειτουργούσε ως τροχοπέδη στην Ελληνική οικονομία, αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε ένας ενιαίος Κώδικας Φορολογικών Διαδικασιών (Κ.Φ.Δ), ο οποίος αντικατέστησε παλιότερες νομοθετικές ρυθμίσεις, με στόχο την απλοποίηση και τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών και την αποτελεσματικότερη συμμόρφωση των φορολογουμένων. (ΓΓΔΕ, 2014)

xii. Διάκριση οφειλών σε εισπράξιμες – ανεπίδεκτες είσπραξης

Τέλος, επιδιώχθηκε η διάκριση των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων του Δημοσίου σε εισπράξιμες και μη (ανεπίδεκτες είσπραξης), προκειμένου να υπάρξει ιεράρχηση των υποθέσεων ανάλογα με το βαθμό εισπραξιμότητάς τους. Βασική προτεραιότητα είναι να εκκαθαριστούν οι επί σειρά ετών επισφαλείς ληξιπρόθεσμες οφειλές, ώστε κατ' αυτό τον τρόπο να διαμορφωθεί μία ολοκληρωμένη και διαφανής εικόνα των απαιτήσεων που πραγματικά μπορούν να εισπραχθούν. Αυτό συνέβαλε στην διαμόρφωση μιας πιο ρεαλιστικής εικόνας του χαρτοφυλακίου και στη δυνατότητα μελλοντικής είσπραξης των απαιτήσεων του Δημοσίου, διευκολύνοντας έτσι την κατάρτιση ενός πιο αξιόπιστου προϋπολογισμού. Επισημαίνεται στο σημείο αυτό ότι ο χαρακτηρισμός μίας οφειλής ως ανεπίδεκτης είσπραξης δεν συνεπάγεται αυτόματα τη διαγραφή της, καθώς το Δημόσιο έχει δικαίωμα είσπραξης ή συμψηφισμού της για χρονικό διάστημα δέκα ετών και μετά το χαρακτηρισμό αυτής ως ανεπίδεκτης. (ΓΓΔΕ, 2015)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – Διαδικασίες εκούσιας είσπραξης ληξιπροθέσμων οφειλών

Στόχος της ελληνικής φορολογικής διοίκησης είναι η μείωση του φαινομένου των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο και κατ' επέκταση η ολοένα και μεγαλύτερη είσπραξη αυτών. Η είσπραξη των χρεών προς το Δημόσιο διακρίνεται σε οικειοθελή και αναγκαστική. Προκειμένου να σημειωθεί αύξηση των εσόδων από ληξιπρόθεσμες οφειλές πραγματοποιούνται ορισμένες δράσεις από την Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, οι οποίες αφορούν τόσο στην εκούσια είσπραξη των ληξιπροθέσμων οφειλών όσο και στην αναγκαστική είσπραξη αυτών. Η εκούσια είσπραξη γίνεται από τον φορολογούμενο στα πλαίσια των νομίμων προθεσμιών ή αμέσως μετά, χωρίς ιδιαίτερη όχληση του οφειλέτη. Αντιθέτως, η αναγκαστική είσπραξη αφορά ληξιπρόθεσμες οφειλές με σημείο εκκίνησης την χρονική στιγμή από την οποία τα χρέη προς το Δημόσιο καθίστανται ληξιπρόθεσμα. (ΣΕΥΥΟ, 1999)

5.1 Εκούσια Συμμόρφωση

Η φορολογική συμμόρφωση είναι ο βαθμός στον οποίο ο φορολογούμενος ανταποκρίνεται (ή παραλείπει να συμμορφωθεί), με τους φορολογικούς κανόνες της χώρας του (European Commission, 2012), για παράδειγμα με την καταβολή των ληξιπρόθεσμων οφειλών του. Με τον όρο «εκούσια συμμόρφωση» εννοούμε την οικειοθελή συμμόρφωση των φορολογουμένων προκειμένου να διευθετήσουν τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους. Η βελτίωση της συμμόρφωσης των φορολογουμένων αποτελεί σημαντικό στοιχείο της αποτελεσματικής στρατηγικής για τον περιορισμό του φαινομένου των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο.

Η Διεύθυνση Φορολογικής Συμμόρφωσης είναι η αρμόδια Διεύθυνση που ασχολείται κατά κύριο λόγο με φορολογούμενους που εμφανίζουν για πρώτη φορά ληξιπρόθεσμες οφειλές, ενώ οι Δ.Ο.Υ. αποστέλλουν ατομικές ειδοποιήσεις οφειλών ώστε να ενημερώνουν τους φορολογούμενους τόσο για τις νέες όσο και για τις παλαιές οφειλές τους. Η Διεύθυνση Φορολογικής Συμμόρφωσης επικοινωνεί με τους οφειλέτες κυρίως με e-mail, αλλά και μέσω τηλεφώνου, αφού προηγηθεί αξιολόγησή τους μέσω της ανάλυσης κινδύνου (risk - analysis). Μέσω της ανάλυσης κινδύνου μπορεί να αξιολογηθεί η «εικόνα» του φορολογούμενου καθώς και τα «χαρακτηριστικά» της οφειλής.

Συγκεκριμένα, το 2013 πραγματοποιήθηκαν μέσω e-mail ή/και τηλεφώνου 812.038 επικοινωνίες με φορολογούμενους για συμμόρφωση ως προς την υποχρέωση πληρωμής ληξιπροθέσμων οφειλών. Αξίζει να σημειωθεί ότι από τις ανωτέρω δράσεις εισπράχθηκαν συνολικά 249.212.533 ευρώ.

Κατά το έτος 2014, θέλοντας να εντείνει τις επικοινωνιακές δράσεις της (τηλεφωνήματα, e-mail) η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των φορολογουμένων ως προς τις φορολογικές τους υποχρεώσεις, όπου μέσα σε αυτές ανήκει και η καταβολή ληξιπρόθεσμων οφειλών, προχώρησε στη δημιουργία ενός αυτόματου συστήματος μαζικής

αποστολής e-mail σε όλους τους φορολογούμενους που εντοπίζονται να μην έχουν εκπληρώσει κάποια ή κάποιες από αυτές. (ΓΓΔΕ, 2015) Στο ίδιο πλαίσιο αναπτύσσονται δράσεις τηλεφωνικής επικοινωνίας που αφορούν αξιολογημένες βάσει αντικειμενικών κριτηρίων ομάδες φορολογούμενων – οφειλετών με σκοπό την υποβολή των δηλώσεών τους και την καταβολή των οφειλών τους. Για το λόγο αυτό έχει συσταθεί τηλεφωνικό κέντρο εξερχομένων κλήσεων. (ΓΓΔΕ, 2015)

Συγκεκριμένα, το 2014 πραγματοποιήθηκαν μέσω e-mail ή/και τηλεφώνου 543.619 επικοινωνίες με φορολογούμενους για συμμόρφωση ως προς την υποχρέωση πληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών και συμμορφώθηκαν 240.891 με το ποσοστό συμμόρφωσης να αγγίζει το 44,31 % και να εισπραχθούν 194,3 εκατομμύρια ευρώ από τις αντίστοιχες Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ), ήτοι ποσοστό είσπραξης 31,40%. Από τη δράση αυτή εισπράχθηκαν συνολικά 256.502.389 ευρώ. (ΓΓΔΕ, 2016)

Το έτος 2015 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 903.005 επικοινωνίες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) ή/και τηλεφώνου με φορολογούμενους για συμμόρφωση ως προς την υποχρέωση πληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών, έχοντας ως αποτέλεσμα να συμμορφωθούν 408.724 φορολογούμενοι και με το ποσοστό συμμόρφωσης να αγγίζει το 45,26 % και να εισπραχθούν 245,1 εκατομμύρια ευρώ από τις αντίστοιχες Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ), ήτοι ποσοστό είσπραξης 31,30 %. (ΓΓΔΕ, 2016)

Στον Πίνακα 13 αποτυπώνεται η είσπραξη από ληξιπρόθεσμες οφειλές τόσο μετά από χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (αποστολή e-mail) όσο και μετά από τηλεφωνική επικοινωνία κατά τα έτη 2013, 2014 και 2015.

Πίνακας 13: Εισπράξεις από νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές μετά από τηλεφωνική επικοινωνία / αποστολή e-mail τα έτη 2013, 2014 και 2015

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΝΕΕΣ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΟΦΕΙΛΕΣ			
ΕΤΟΣ	2013	2014	2015
ΠΛΗΘΟΣ E-MAIL & ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΩΝ ΚΛΗΣΕΩΝ	812.038	543.619	903.005
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΙΣΠΡΑΞΗ ΝΕΩΝ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΩΝ	249.212.533	256.502.389	322.982.211

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2014), Έκθεση Απολογισμού για το έτος 2013

Συγκρίνοντας τα έτη 2014 και 2015, διαπιστώνεται ότι το 2014 πραγματοποιήθηκαν μόνο 543.619 επικοινωνίες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή/και τηλεφώνου, δηλαδή σημειώθηκε το 2015 μια γενναία αύξηση της τάξεως του 66,1%. Επίσης, το 2015 σε σύγκριση με το 2014, προστέθηκαν στην είσπραξη των νέων ληξιπροθέσμων οφειλών 66.479.822 ευρώ. Επιπροσθέτως, από τον ανωτέρω πίνακα διαπιστώνουμε ότι τα έτη 2013, 2014 και 2015 σημειώθηκε μια διαδοχική αύξηση στη συνολική είσπραξη των νέων ληξιπροθέσμων, γεγονός που αποδεικνύει την απόδοση των προαναφερθεισών δράσεων.

5.2 Ρυθμίσεις Ληξιπροθέσμων Οφειλών και Διευκόλυνση Τμηματικής Καταβολής αυτών

Όταν οι οφειλές προς το Δημόσιο καθίστανται ληξιπρόθεσμες επιβαρύνονται με προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και λαμβάνονται σε βάρος του οφειλέτη τα αναγκαστικά μέτρα είσπραξης. Ο νόμος έδινε το δικαίωμα σε ορισμένα όργανα του Δημοσίου να εξετάσουν τις περιπτώσεις των οφειλετών που δεν είναι σε θέση να πληρώσουν αμέσως όλες τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους, λόγω οικονομικής αδυναμίας, και να τους χορηγούν διευκολύνσεις τμηματικής καταβολής. Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της περίπτωσης 16 της υποπαραγράφου Α2 της παραγράφου Α του πρώτου άρθρου του Ν.4152/2013 (ΦΕΚ 107Α) και την παρ. 11 της κατ' εξουσιοδότηση εκδοθείσας Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων ΠΟΛ.1112/21.5.2013 η καταληκτική ημερομηνία χορήγησης των ανωτέρω διευκολύνσεων ήταν η 28η Ιουνίου 2013. Η χορήγηση διευκολύνσεων της τμηματικής καταβολής των χρεών προς το Δημόσιο λειτουργούσε ως κίνητρο για την είσπραξη των εσόδων του Δημοσίου. Το Δημόσιο παρέχοντας την δυνατότητα στους οφειλέτες του να πληρώνουν τις οφειλές τους σε δόσεις κατάφερνε να διευκολύνει την είσπραξη των χρηματικών του απαιτήσεων, που σε διαφορετική περίπτωση θα ήταν επισφαλείς.

Οι διευκολύνσεις τμηματικής καταβολής δεν απάλλασσαν την οφειλή από τις προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής, που την επιβάρυναν μέχρι την εξόφλησή της, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 6 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Οι διευκολύνσεις τμηματικής καταβολής δεν αποτελούσαν ρυθμίσεις χρεών. Η ρύθμιση ληξιπροθέσμων οφειλών μπορεί να γίνει με διάταξη νόμου και έχει συνήθως περισσότερα ευεργετήματα για τον οφειλέτη, απ' ότι του παρέχονται με τη διευκόλυνση τμηματικής καταβολής. **(ΣΕΥΥΟ, 1999)**

Η θέσπιση ευνοϊκών ρυθμίσεων για τους οφειλέτες, τους παρέχουν κίνητρα να ωφεληθούν από την υπαγωγή τους σε αυτές διακανονίζοντας τις οφειλές τους. Με αυτό τον τρόπο, επιδιώκεται αφενός η αντιμετώπιση της αδυναμίας πολλών φορολογουμένων να αποπληρώσουν τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους προς το Δημόσιο και αφετέρου η είσπραξη εκ μέρους του Δημοσίου οφειλόμενων ποσών μεγάλου ύψους.

Ειδικότερα, δύο είναι οι ρυθμίσεις που ισχύουν σήμερα σε ό,τι αφορά στην αποπληρωμή σε δόσεις των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς την φορολογική διοίκηση. Η ρύθμιση της υποπαραγράφου Α2 του πρώτου άρθρου του Ν. 4152/2013 και η

ρύθμιση του άρθρου 43 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας - ΚΦΔ, (Ν.4174/2013). **(Επιστημονική ομάδα Taxheaven, 2016)**

Πιο συγκεκριμένα, με τη ρύθμιση της υποπαραγράφου Α2 του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013 μπορούν να ρυθμιστούν σε δύο (2) έως δώδεκα (12) ισόποσες μηνιαίες δόσεις - και κατ' εξαίρεση έως είκοσι τέσσερις (24) ισόποσες μηνιαίες δόσεις εφόσον πρόκειται για οφειλές που βεβαιώνονται από έκτακτη αιτία - το σύνολο των βεβαιωμένων και ληξιπρόθεσμων οφειλών που δεν έχουν τακτοποιηθεί κατά νόμιμο τρόπο (αναστολή πληρωμής ή διευκόλυνση ή άλλη νομοθετική ρύθμιση τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων οφειλών). **(ΠΟΛ. 1172/2013)**

Επιπροσθέτως, στη ρύθμιση του άρθρου 43 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας - ΚΦΔ, (Ν.4174/2013) υπάγεται υποχρεωτικά το σύνολο των βεβαιωμένων στις Φορολογικές Αρχές (Δ.Ο.Υ, Ελεγκτικά Κέντρα) ληξιπρόθεσμων, έως και την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υπαγωγής, οφειλών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κ.Φ.Δ. και δεν έχουν τακτοποιηθεί κατά νόμιμο τρόπο (αναστολή πληρωμής ή διευκόλυνση ή άλλη νομοθετική ρύθμιση τμηματικής καταβολής ληξιπρόθεσμων οφειλών). Στις οφειλές αυτές συγκαταλέγονται και τυχόν συμβεβαιωμένες υπέρ τρίτων (Ν.Π.Δ.Δ. κλπ.), εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά. Δίνεται η δυνατότητα καταβολής των οφειλών που ρυθμίζονται σε μηνιαίες δόσεις, έως δώδεκα (12). Κατ' εξαίρεση παρέχεται η δυνατότητα καταβολής σε μηνιαίες δόσεις μέχρι τις εικοσιτέσσερις (24) όπως ο νόμος ορίζει. Η αίτηση για υπαγωγή στη ρύθμιση υποβάλλεται στον αρμόδιο προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ ή της Υπηρεσίας, που είναι αρμόδια για την επιδίωξη είσπραξης της οφειλής. Ο προϊστάμενος της ΔΟΥ είναι επίσης ο αρμόδιος για την έγκριση της ρύθμισης, την εξέταση των δικαιολογητικών, την παρακολούθηση, την τήρηση των όρων, τη διαπίστωση της απώλειας και κάθε άλλη αναγκαία διαδικασία. **(ΠΟΛ.1189/2014)**

Στον Πίνακα 14 δίνεται, σύμφωνα πάντα με τα δημοσιευμένα στοιχεία της Γ.Γ.Δ.Ε, το πλήθος των οφειλετών που εντάχθηκε στη ρύθμιση του Ν. 4152/2013 «Πάγια Ρύθμιση» καθώς και αυτών που την απώλεσαν, το ύψος των οφειλών που εντάχθηκαν σε αυτή, το πληρωθέν κεφάλαιο της ρύθμισης.

Πίνακας 14: Πλήθος, συνολικό ποσό και πληρωθέν κεφάλαιο ρυθμίσεων Ν. 4152/2013 «Πάγια Ρύθμιση»

ΠΛΗΘΟΣ, ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ & ΠΛΗΡΩΘΕΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΡΥΘΜΙΣΗΣ Ν. 4152/2013 «ΠΑΓΙΑ ΡΥΘΜΙΣΗ» ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014			
ΠΛΗΘΟΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΟΙ ΣΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΕΛΟΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΩΛΕΣΑΝ ΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ	ΥΨΟΣ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΟΥ ΕΝΤΑΧΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΕΛΟΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ - ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΕΛΟΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
247.704	3.872	1.160.311.655,67	897.609.519,13

Πηγή: <http://www.publicrevenue.gr/kpi/public/archive/681/>

Επίσης, για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές μέχρι τις 31-12-2012 ισχύει ακόμα και μέχρι την 30η Ιουνίου 2017 η ρύθμιση της «τελευταίας ευκαιρίας» της υποπαραγράφου Α1 της παραγράφου Α του άρθρου πρώτου του Ν.4152/2013. Η ρύθμιση αυτή προβλέπει την εξόφληση των βεβαιωμένων και ληξιπροθέσμων έως την 31-12-2012 οφειλών σε πολλές μηνιαίες δόσεις. Οι όροι και οι προϋποθέσεις της ρύθμισης επιτρέπουν στους συνεπείς οφειλέτες να εξοφλήσουν τις υποχρεώσεις τους, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική δυνατότητά τους αλλά και τη δυνατότητα τήρησης του προγράμματος των δόσεων και ταυτόχρονα τους αποτρέπουν να δημιουργήσουν στο μέλλον νέα ληξιπρόθεσμα χρέη ή να μην υποβάλλουν φορολογικές δηλώσεις που από τον νόμο έχουν υποχρέωση. **(Επιστημονική ομάδα Taxheaven, 2016)**

Στον Πίνακα 15 δίνεται, σύμφωνα πάντα με τα δημοσιευμένα στοιχεία της Γ.Γ.Δ.Ε, το πλήθος των οφειλετών που εντάχθηκε στη ρύθμιση του Ν. 4152/2013 «Ρύθμιση Τελευταίας Ευκαιρίας» καθώς και αυτών που την απώλεσαν, το ύψος των οφειλών που εντάχθηκαν σε αυτή, το πληρωθέν κεφάλαιο της ρύθμισης.

Πίνακας 15: Πλήθος, συνολικό ποσό και πληρωθέν κεφάλαιο ρυθμίσεων Ν. 4152/2013 «Τελευταία Ευκαιρία»

ΠΛΗΘΟΣ, ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ & ΠΛΗΡΩΘΕΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΡΥΘΜΙΣΗΣ Ν. 4152/2013 «ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΥΚΑΙΡΙΑ» ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014			
ΠΛΗΘΟΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ ΕΝΤΑΓΜΕΝΟΙ ΣΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΕΛΟΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΟΦΕΙΛΕΤΩΝ ΠΟΥ ΑΠΩΛΕΣΑΝ ΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ	ΥΨΟΣ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΟΥ ΕΝΤΑΧΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΕΛΟΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ - ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΤΕΛΟΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
99.929	4.734	697.598.057,27	281.855.006,03

Πηγή: <http://www.publicrevenue.gr/kpi/public/archive/681/>

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2015 είχε θεσπιστεί και η ρύθμιση του Ν. 4321/2015, η οποία ήταν ιδιαίτερος ευνοϊκή καθώς οι φορολογούμενοι μπορούσαν να ρυθμίσουν τις οφειλές τους σε έως εκατό (100) δόσεις και της οποίας η εφαρμογή έληξε κατά το προηγούμενο έτος.

Στο πλαίσιο του Επικοινωνιακού Σχεδίου Δράσεων της Γ.Γ.Δ.Ε. για τη ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών του Ν. 4321/2015, η Διεύθυνση Φορολογικής Συμμόρφωσης ανέλαβε την ενημέρωση μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας των οφειλετών της Γ' κατηγορίας ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, δηλαδή οφειλών από 100.000 έως 1.000.000

€ (πλήθους 23.133), με συνολικό ληξιπρόθεσμο ποσό 6,278 δις €. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της δράσης, 7.078 φορολογούμενοι υπέβαλαν 11.608 αιτήσεις υπαγωγής σε ρύθμιση (ποσοστό συμμόρφωσης 30,60%). (ΓΓΔΕ, 2016)

Από τις αιτήσεις αυτές, 10.220 αφορούν στη ρύθμιση του Ν. 4321/2015, ενώ 1.388 αφορούν άλλους τύπους ρύθμισης που υποβλήθηκαν από οφειλέτες της Γ' κατηγορίας ληξιπρόθεσμου, που παράλληλα ρύθμισαν οφειλές, οι οποίες δεν μπορούσαν να ενταχθούν στη ρύθμιση του Ν. 4321/2015. Στον Πίνακα 16 δίνεται το ρυθμισμένο και το εισπραχθέν ποσό που αντιστοιχεί στις επικυρωμένες και ολοκληρωμένες ρυθμίσεις του Ν. 4321/2015, καθώς και στις επικυρωμένες και ολοκληρωμένες ρυθμίσεις άλλου τύπου. (ΓΓΔΕ, 2016)

Πίνακας 16: Πλήθος, συνολικό ποσό και πληρωθέν κεφάλαιο ρυθμίσεων Ν. 4321/2015 ανά κατάσταση ρύθμισης

ΠΛΗΘΟΣ, ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΘΕΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ Ν. 4321/2015, ΑΝΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΡΥΘΜΙΣΗΣ			
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΠΛΗΡΩΘΕΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΡΥΘΜΙΣΗΣ
ΕΠΙΚΥΡΩΜΕΝΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 4321/2015	7.065	1.560.805.356	68.792.048
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 4321/2015	470	44.267.707	44.267.707
ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΚΥΡΩΜΕΝΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ	1.167	53.852.870	11.171.979
ΣΥΝΟΛΟ	8.702	1.658.925.933	124.231.734

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2016), Απολογιστική Έκθεση 2015

5.3 Συμψηφισμός Απαιτήσεων και Οφειλών

Η εξόφληση των οφειλών προς το Δημόσιο μπορεί να γίνει και με τον συμψηφισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 83 του Ν.Δ. 356/74 (Κ.Ε.Δ.Ε.), στην περίπτωση που ο οφειλέτης έχει από την πλευρά του απαιτήσεις κατ' αυτού. Ο συμψηφισμός αποτελεί ιδιότυπο θεσμό, με τον οποίο επιτυγχάνεται η απόσβεση των αμοιβαίων οφειλών μεταξύ δύο προσώπων και ταυτόχρονα επέρχεται η ικανοποίηση των αμοιβαίων απαιτήσεών τους. (ΣΕΥΥΟ, 1999) Ο νομοθέτης επεδίωξε να προστατέψει τόσο τα συμφέροντα του Δημοσίου όσο και των οφειλετών του, προκειμένου να μην χρειάζεται οι τελευταίοι να καταβάλλουν όλες τις οφειλές τους

για να μπορέσουν στη συνέχεια να εισπράξουν τις απαιτήσεις τους. Βάσει του άρθρου 83 παρ.1 του Κ.Ε.Δ.Ε, προβλέπεται η δυνατότητα συμψηφισμού απαιτήσεων του οφειλέτη από το Δημόσιο σε κάθε περίπτωση που ο οφειλέτης έχει παράλληλα απαίτηση κατά του Δημοσίου. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την διενέργεια συμψηφισμού είναι να υπάρχουν ομοειδείς⁶(ΣΕΥΥΟ, 1999) αμοιβαίες απαιτήσεις⁷ (ΣΕΥΥΟ, 1999), να υπάρχει βεβαία⁸ (ΣΕΥΥΟ, 1999) και εκκαθαρισμένη⁹ (ΣΕΥΥΟ, 1999) απαίτηση κατά του Δημοσίου και να αποδεικνύεται με τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή άλλο δημόσιο έγγραφο. Επιπλέον, η χρηματική αξίωση κατά του Δημοσίου πρέπει να είναι ενεργή, δηλαδή να μην έχει υποπέσει σε παραγραφή. Με τη θέσπιση της δυνατότητας συμψηφισμού, το Δημόσιο επιτυγχάνει να εξασφαλίσει την είσπραξη των εσόδων του από τους οφειλέτες και να προστατεύσει έτσι τα συμφέροντά του. Αξίζει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με τους συμψηφισμούς που έχουν γίνει, καίτοι αναζητήθηκαν.

⁶ «Οι αμοιβαίες απαιτήσεις να είναι ομοειδείς κατά αντικείμενο, δηλαδή να είναι χρηματικές»

⁷ «Ο δανειστής της μιας να είναι οφειλέτης της άλλης κατά τον αυτό χρόνο»

⁸ «Βεβαία θεωρείται η απαίτηση, που υφίσταται κατά τον χρόνο που προτείνεται ο συμψηφισμός»

⁹ «Εκκαθαρισμένη θεωρείται η απαίτηση, όταν προσδιορίζεται κατά ποσό και είδος»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 – Μέτρα είσπραξης δημοσίων εσόδων

Το Δημόσιο για να εισπράξει τις βεβαιωμένες ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις του μπορεί και πρέπει με τις αρμόδιες υπηρεσίες του να προβεί στη λήψη διάφορων μέτρων. Τα μέτρα διακρίνονται σε αναγκαστικά, διοικητικά, ασφαλιστικά και δικαστικά. Επίσης ο φοροεισπρακτικός μηχανισμός, ασκώντας πίεση, μπορεί να προβεί σε δημοσιοποίηση των ονομάτων μεγάλων οφειλετών του Δημοσίου και σε υποβολή αναφορών στην Αρχή του άρθρου 7 Ν. 3691/2008.

6.1 Αναγκαστικά Μέτρα

Εκτός από τις διαδικασίες εκούσιας είσπραξης που διαθέτει το Ελληνικό Δημόσιο για την είσπραξη των απαιτήσεών του, τα οποία αναλύθηκαν εκτενώς ανωτέρω, έχουν θεσμοθετηθεί και μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης με σκοπό την είσπραξη των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο. Πρόκειται με άλλα λόγια για την άσκηση διοικητικού καταναγκασμού που σκοπό έχει την εκπλήρωση χρηματικής απαίτησης κατά των οφειλετών.

Τα αναγκαστικά μέτρα που έχει στην διάθεσή του το Δημόσιο για την είσπραξη των ληξιπροθέσμων οφειλών, προβλέπονται στις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Ν.Δ. 356/1974) ως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Για την είσπραξη ληξιπροθέσμων χρεών προς το Δημόσιο που δεν έχουν υπαχθεί σε ρύθμιση τμηματικής καταβολής ή σε νομοθετική ρύθμιση μπορεί να ληφθούν, κατά την κρίση του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. (Διευθυντής του Δημοσίου Ταμείου σύμφωνα με τον Κ.Ε.Δ.Ε), είτε αθροιστικά είτε μεμονωμένα, τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 9 του Ν.Δ. 356/1974 (Κ.Ε.Δ.Ε) και είναι: α) Κατάσχεση κινητών, είτε στα χέρια του οφειλέτη, είτε κινητών και απαιτήσεων γενικώς κυριότητας του οφειλέτη που βρίσκονται στα χέρια τρίτου, β) Κατάσχεση ακινήτων. Εκτός των ανωτέρω είναι δυνατή, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία η λήψη σε βάρος του οφειλέτη του Δημοσίου διοικητικών όπως η μη χορήγηση αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας (Α.Φ.Ε.), ασφαλιστικών όπως η εγγραφή υποθήκης και δικαστικών μέτρων, όπως η ποινική δίωξη σε εκτέλεση σχετικής δικαστικής απόφασης.

Δεν λαμβάνονται αναγκαστικά μέτρα είσπραξης κατά οφειλετών που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές βεβαιωμένες στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες υπέρ του Δημοσίου, Νομικών Προσώπων και τρίτων ύψους πεντακοσίων (500) ευρώ, πλην του μέτρου της κατάσχεσης απαιτήσεων των οφειλετών στα χέρια τρίτων. Σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κ.Ε.Δ.Ε, τα μέτρα αναγκαστικής (διοικητικής) εκτέλεσης μπορούν να ληφθούν από την επόμενη μέρα, κατά την οποία τα χρέη προς το Δημόσιο καθίστανται ληξιπρόθεσμα.

Παρακάτω ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των αναγκαστικών μέτρων είσπραξης, δηλαδή η κατάσχεση κινητής περιουσίας είτε εις χείρας του οφειλέτη είτε εις χείρας τρίτων και η κατάσχεση ακίνητης περιουσίας του οφειλέτη.

6.1.1 Κατάσχεση Κινητής Περιουσίας εις Χείρας του Οφειλέτη

Με τον όρο κατάσχεση εννοούμε την πράξη εκείνη με την οποία επέρχεται από κρατικά όργανα η νομική και υλική δέσμευση περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη, προκειμένου να ικανοποιηθεί απαίτηση του επισπεύδοντος κατά την διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως. Η αναγκαστική κατάσχεση, η οποία διενεργείται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της αναγκαστικής εκτελέσεως, αποβλέπει στην ικανοποίηση του επισπεύδοντος δια της πωλήσεως (πλειστηριασμού) του κατασχεθέντος. **(Προβατάς, χ.χ)**

Τα άρθρα 9 έως 29 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων ρυθμίζουν τον τρόπο με τον οποίο διενεργείται η κατάσχεση των κινητών περιουσιακών στοιχείων εις χείρας του οφειλέτη. Ειδικότερα, τα σχετικά με την κατάσχεση κινητής περιουσίας και το περιεχόμενο της έκθεσης ορίζονται στο άρθρο 10 του Κ.Ε.Δ.Ε. Επιπροσθέτως, το άρθρο 17 του Κ.Ε.Δ.Ε. προβλέπει ορισμένα κινητά πράγματα, τα οποία ορίζονται ως ακατάσχετα. Από την κατάσχεση, λοιπόν, εξαιρούνται αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τις στοιχειώδεις ανάγκες του οφειλέτη και της οικογένειάς του, τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για την συνέχιση της εργασίας του οφειλέτη, και αντικείμενα που η κατάσχεσή τους θα έθιγε την ανθρώπινη προσωπικότητα ή θα στερούσε την πνευματική μόρφωση και ανάπτυξη του οφειλέτη.

6.1.2 Κατάσχεση Ακίνητης Περιουσίας εις Χείρας του Οφειλέτη

Τα άρθρα 35 έως 62 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων ρυθμίζουν τον τρόπο με τον οποίο διενεργείται η κατάσχεση των ακίνητων περιουσιακών στοιχείων εις χείρας του οφειλέτη. Ειδικότερα, τα σχετικά με την κατάσχεση ακίνητης περιουσίας και το περιεχόμενο της έκθεσης ορίζονται στο άρθρο 36 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

Κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, η Διοίκηση πρέπει να ασκεί τη διακριτική της εξουσία όχι αυθαίρετα, αλλά μέσα στα νόμιμα όρια, όπως είναι η αγαθή κρίση, η οποία πρέπει να διέπει τη χρηστή και εύρυθμη διοίκηση, το ίσο μέτρο κρίσης για την αντιμετώπιση των ομοίων περιπτώσεων, η επιλογή του λιγότερο επαχθούς για τον διοικούμενο μέτρου, για την πραγμάτωση της διοίκησης κλπ. Περαιτέρω, η κατάσχεση της περιουσίας του οφειλέτη δεν θα πρέπει να παραβιάζει τις αρχές της αναλογικότητας και της αναγκαιότητας. Ειδικότερα, οι πράξεις κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη του Δημοσίου παραβιάζουν την αρχή της

αναγκαιότητας ή του ηπιότερου μέσου, όταν η αξίωση του δανειστή είναι δυνατό να ικανοποιηθεί με άλλο μέσο ασυγκρίτως ηπιότερο για τον οφειλέτη, όπως με κατάσχεση άλλων περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, η αξία των οποίων είναι μικρότερη του αρχικά κατασχεθέντος στοιχείου, αξία. Επίσης, η κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας, υπό τη στενή έννοια του όρου, όταν εμφανίζεται σαν μέτρο εξαιρετικής σκληρότητας για τον συγκεκριμένο οφειλέτη, που υπερβαίνει τα ανεκτά όρια της θυσίας του, ενώ ταυτόχρονα η απαίτηση που εκτελείται είναι μικρής αξίας και, συνεπώς είναι έκδηλη η μεγάλη δυσαναλογία μεταξύ του μέσου εκτελέσεως και του σκοπού για τον οποίο αυτό επιβάλλεται. **(Καούνη, 2016)** Από τα ανωτέρω συμπεραίνουμε ότι σε περίπτωση που η χρησιμοποίηση του αναγκαστικού μέτρου δεν είναι αναγκαία για την είσπραξη της απαίτησης (δεν συνεπάγεται τα λιγότερο δυνατά μειονεκτήματα για τον διοικούμενο), τότε η διοικητική πράξη που επιβάλλει το επαχθέστερο αναγκαστικό μέτρο είναι παράνομη, λόγω υπερβάσεως των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας.

6.1.2.1 Πλειστηριασμός

Σκοπός της διενέργειας πλειστηριασμού είναι η ρευστοποίηση της ακίνητης ή κινητής περιουσίας του οφειλέτη που έχει κατασχεθεί προκειμένου το Ελληνικό Δημόσιο να εισπράξει μέρος ή το όλο των απαιτήσεών του.

Η διαδικασία που πρέπει να τηρηθεί κατά τον πλειστηριασμό ορίζεται στα άρθρα 19 έως 29 του Κ.Ε.Δ.Ε. για την κινητή περιουσία και στα άρθρα 41 έως 53 του ιδίου νόμου για την ακίνητη περιουσία. Ειδικότερα, ο προϊστάμενος της ταμειακής υπηρεσίας μετά την παρέλευση τουλάχιστον δεκαπέντε ημερών από την κατάσχεση δύναται να εκδώσει πρόγραμμα πλειστηριασμού. Τα κατασχεθέντα εκπλειστηριάζονται δημοσίως παρουσία του συμβολαιογράφου ή ειρηνοδίκη της περιφέρειας στην οποία υπάγεται ο ορισθείς τόπος του πλειστηριασμού.

Όπως και στην περίπτωση της κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων, έτσι και στον πλειστηριασμό αυτών, κρίνεται σκόπιμο να μην παραβιάζονται οι προαναφερθείσες αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας διότι οι εν λόγω πράξεις εκτελέσεως θα κριθούν άκυρες ως καταχρηστικές. **(Καούνη, 2016)**

6.1.3 Κατάσχεση Κινητής Περιουσίας εις Χείρας Τρίτων

Τα άρθρα 30 έως 34 του Κ.Ε.Δ.Ε. ορίζουν την δυνατότητα επιβολής κατάσχεσης κινητών εις χείρας τρίτων, δηλαδή χρημάτων, καρπών και άλλων κινητών πραγμάτων του οφειλέτη του Δημοσίου που βρίσκονται στα χέρια τρίτου. Η πιο συνήθης κατάσχεση κινητών εις χείρας τρίτων είναι η κατάσχεση μισθού από τον εργοδότη του οφειλέτη του Δημοσίου ή σύνταξης από τον ασφαλιστικό φορέα. Ειδικότερα, εκδίδεται κατασχετήριο έγγραφο από τον προϊστάμενο της ταμειακής υπηρεσίας το

οποίο αποστέλλεται προς τον τρίτο και δεν κοινοποιείται στον οφειλέτη. Με αυτό προσκαλείται ο τρίτος να καταθέσει τις χρηματικές οφειλές, που είναι στο όνομα του οφειλέτη, εντός οχτώ ημερών. Από την ημέρα της κοινοποίησης του κατασχετήριου εγγράφου ο τρίτος δεν δύναται να αποδώσει στον οφειλέτη του Δημοσίου τα κατασχεθέντα χρήματα ή αντικείμενα ή να τα συμψηφίσει με ανταπαιτήσεις του που προκύπτουν μετά την κατάσχεση.

Βάσει των άρθρων 32 και 33 του Κ.Ε.Δ.Ε, εάν ο τρίτος δεν οφείλει ή οφείλει μόνο μέρος των κατασχεθέντων ή δεν υποχρεούται στην άμεση απόδοση αυτών λόγω νομικών δεσμεύσεων, είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει εγγράφως αρνητική δήλωση μέσα σε οχτώ ημέρες από την κοινοποίηση του εγγράφου.

Όσον αφορά στο ύψος της κατάσχεσης, για πρώτη φορά θεσπίστηκε με το άρθρο 18 παρ. 4 Ν.3522/2006 το ακατάσχετο ποσό των μισθών και συντάξεων για λόγους κοινωνικούς. Πιο συγκεκριμένα, δεν επιτρέπεται η κατάσχεση σε μισθούς, συντάξεις και ασφαλιστικά βοηθήματα εφόσον το ποσό αυτών μηνιαίως είναι μικρότερο των εξακοσίων (600) ευρώ, στις περιπτώσεις δε που υπερβαίνει το ποσό αυτό επιτρέπεται η κατάσχεση επί του ενός τετάρτου ($\frac{1}{4}$) αυτών, το εναπομένον όμως ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εξακοσίων (600) ευρώ. Αξίζει να σημειωθεί ότι από 19-8-2015 μειώθηκε το όριο του ακατάσχετου ποσού μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων από 1.500 ευρώ σε 1.000 ευρώ, ενώ για ποσά άνω των 1.000 ευρώ έως 1.500 ευρώ επιτρέπεται η κατάσχεση επί του $\frac{1}{2}$ αυτών και τέλος για ποσά άνω των 1.500 ευρώ επιτρέπεται η κατάσχεση επί του συνόλου του υπερβάλλοντος των 1.500 ευρώ ποσού των οφειλετών του Δημοσίου (ανεξάρτητα από τον χρόνο γένεσης της απαίτησης του Δημοσίου που καταβάλλονται περιοδικά. Επίσης, από 19-8-2015 μειώθηκε και το ακατάσχετο ποσό στις καταθέσεις φυσικών προσώπων σε πιστωτικά ιδρύματα από 1.500 ευρώ σε 1.250 ευρώ μηνιαίως για φυσικό πρόσωπο για έναν και μοναδικό ατομικό ή κοινό λογαριασμό και σε ένα μόνο πιστωτικό ίδρυμα. Απαιτείται η υποβολή ηλεκτρονικής δήλωσης, με την οποία θα γνωστοποιείται ο μοναδικός ακατάσχετος τραπεζικός λογαριασμός. Στην περίπτωση που υπάρχει λογαριασμός περιοδικής πίστωσης μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων θα πρέπει να γνωστοποιηθεί αποκλειστικά και μόνο ο λογαριασμός αυτός. **(Σειμένης, 2016)**

Όπως προαναφέρθηκε, ένας οφειλέτης με σύνταξη ή μισθό 1.500 ευρώ χάνει, λόγω της κατάσχεσης, μόλις 250 ευρώ και του απομένει ποσό 1.250 ευρώ, το οποίο λογικά δεν του στερεί τη δυνατότητα αξιοπρεπούς διαβίωσης. Σύμφωνα με το Νομικό Σύμβουλο του Κράτους Θεόδωρο Ψυχογιό, «θα πρέπει στη χώρα μας να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα των δημοσίων εσόδων στο πλαίσιο ρεαλιστικής και ισορροπημένης διαχείρισης του θέματος, κινούμενοι με ευαισθησία απέναντι στον άνθρωπο, αλλά χωρίς λαϊκίστικες υπερβολές που, εντέλει, θάλπουν τους λυμεώνες των δημοσίων εσόδων και λειδορούν τους έντιμους φορολογουμένους». **(Ψυχογιός, 2014)**

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, ενώ η δυνατότητα κατάσχεσης των τραπεζικών καταθέσεων, χορηγήθηκε από το 2001 με το άρθρο 24 του Ν. 2915, εντούτοις οι φορολογικές αρχές άργησαν πολύ να αξιοποιήσουν τη δυνατότητα αυτή σε όλη της την έκταση. **(Ψυχογιός, 2014)** Ασφαλώς, δεν λύνει το πρόβλημα των δημοσίων εσόδων η κατάσχεση μερικών εκατοντάδων ευρώ μηνιαία από μισθούς ή συντάξεις των οφειλετών του Δημοσίου. Δεν πρέπει, όμως, να λησμονούμε ότι η κατάσχεση αυτή λειτουργεί και ως νόμιμος λόγος διακοπής της παραγραφής των χρεών του οφειλέτη, ιδίως όταν αυτός δεν έχει άλλα περιουσιακά στοιχεία. Η λειτουργία δε αυτή είναι εξαιρετικά σημαντική, αν αναλογιστούμε πόσα εκατομμύρια βεβαιωμένων

δημοσίων εσόδων διαγράφονται ετησίως, εξαιτίας της παραγραφής τους. (Ψυχογιός, 2014)

6.1.4 Στοιχεία Μέτρων Αναγκαστικής Είσπραξης τα έτη 2014 & 2015

Το 2014 ενισχύθηκαν οι διαδικασίες αναγκαστικής είσπραξης, μέσω της αυτοματοποιημένης εφαρμογής των «e-κατασχετηρίων»¹⁰ (ΠΟΛ 1257/4-12-2013) για οφειλές μικρότερες των 10.000 ευρώ με βάση το έτος και το είδος της οφειλής. Επιπροσθέτως, η είσπραξη των δημοσίων εσόδων αναμένεται να ενισχυθεί ακόμα περισσότερο μέσω της σταδιακής επέκτασης του συστήματος των e-κατασχετηρίων «στα χέρια» των πιστωτικών ιδρυμάτων.¹¹ (Ν. 2076/1992) Επιπροσθέτως, ενισχύθηκε η εισπραξιμότητα με την επέκταση του υφιστάμενου Μητρώου Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών (Σ.Μ.Τ.Λ. & Λ.Π.)¹² (e-forologia, 2015). Με την εν λόγω επέκταση παρέχονται πλέον άμεσα πληροφορίες στον εισπρακτικό μηχανισμό που αφορούν τα τρέχοντα υπόλοιπα των καταθετικών λογαριασμών και όλα τα τραπεζικά προϊόντα με τα οποία σχετίζεται ο αναζητούμενος Α.Φ.Μ. (ΓΓΔΕ, 2015)

Επιπροσθέτως, το 2015 ο συνολικός αριθμός των μέτρων αναγκαστικής είσπραξης που λήφθηκαν από τα τμήματα δικαστικού και νομικής υποστήριξης των Δ.Ο.Υ. και των Ελεγκτικών Κέντρων ανήλθαν σε 742.000 έναντι 1.050.436 του 2014. Εκ των ληφθέντων μέτρων αναγκαστικής είσπραξης, οι κατασχέσεις εις χείρας τρίτων (τραπεζικών λογαριασμών, ενοικίων κ.λπ.) παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη συχνότητα. Στην προαναφερθείσα μείωση των αναγκαστικών μέτρων συνέβαλε η επιβολή των κεφαλαιακών ελέγχων (capital controls). Σημειώνεται ότι μετά τα capital controls, το Δημόσιο δεν μπορούσε να λάβει μέτρα αναγκαστικής είσπραξης, λόγω της «αναστολής πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης, καταβολής δικαστικών παραβόλων, εγγυοδοσιών και χρηματικών ποσών από μετατροπή ποινών» η οποία δόθηκε με την υπ' αριθ. 49214/21-07-2015 Κοινή Υπουργική Απόφαση (και η οποία παρατάθηκε με την υπ' αριθ. 70905/29-09-15 Κ.Υ.Α. μέχρι την 31/10/2015). (ΓΓΔΕ, 2016)

¹⁰ «Πρόκειται για τα ηλεκτρονικά κατασχετήρια, δηλαδή κατασχετήρια των οποίων η διαδικασία κοινοποίησής τους για την επιβολή κατάσχεσης απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων και δήλωσης αυτών, γίνεται με ηλεκτρονικά μέσα»

¹¹ «Πιστωτικό Ίδρυμα νοείται η επιχείρηση της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων, ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων, από το κοινό και στη χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό της»

¹² «Όπως θεσπίστηκε με το Ν.4170/2013 και συμπληρώθηκε με το Ν.4211/2013 πρόκειται για ένα ηλεκτρονικό σύστημα, μέσω του οποίου πιστοποιημένοι ελεγκτές διαβιβάζουν αιτήματα παροχής πληροφοριών σχετικά με τις καταθέσεις στις τράπεζες. Έχει στηθεί μια ειδική διαδικτυακή εφαρμογή, στην οποία οι πιστοποιημένοι ελεγκτές καταχωρούν τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου του φυσικού ή νομικού προσώπου για το οποίο πραγματοποιείται άρση του τραπεζικού απορρήτου, ο αριθμός της υπόθεσης και οι νομοθετικές διατάξεις βάσει των οποίων υποβάλλεται το αίτημα. Οι τράπεζες, με βάση τον νόμο, έχουν υποχρέωση να απαντήσουν έως τις 12 το μεσημέρι της επόμενης εργάσιμης ημέρας αν ο κάτοχος του συγκεκριμένου ΑΦΜ είναι πελάτης τους, παραθέτοντας στοιχεία κατά σειρά προτεραιότητας για καταθετικούς λογαριασμούς πρώτης ζήτησης, προθεσμιακές καταθέσεις, λογαριασμούς χορηγήσεων, επενδυτικούς ή άλλους λογαριασμούς. Τα στοιχεία είναι κρυπτογραφημένα και πρόσβαση σε αυτά έχουν μόνο οι πιστοποιημένοι ελεγκτές και οι προϊστάμενοί τους»

Στον Πίνακα 17 παρουσιάζονται, αναλυτικά (κατ' είδος), τα μέτρα αναγκαστικής είσπραξης που λήφθηκαν για τα έτη 2014 και 2015, καθώς και η ποσοστιαία μεταβολή τους.

Πίνακας 17: Ληφθέντα μέτρα αναγκαστικής είσπραξης τα έτη 2014 και 2015

ΠΛΗΘΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ			
	2014	2015	ΜΕΤΑΒΟΛΗ %
ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΧΕΙΡΑΣ ΤΡΙΤΩΝ	945.340	667.782	-29,4 %
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΥ	17.594	16.296	-7,4 %
ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ	34.831	15.626	-55,1 %
ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΩΞΕΙΣ	36.350	19.062	-47,6 %
ΥΠΟΘΗΚΕΣ	3.413	4.518	32,4 %
ΦΑΚΕΛΟΙ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗΣ	12.891	4.201	-67,4 %
ΑΝΑΦΟΡΕΣ Ν. 3691/2008	17	14.515	85.282,4 %
ΣΥΝΟΛΟ	1.050.436	742.000	-29,4 %

Πηγή: ΓΓΔΕ, (2016), Απολογιστική Έκθεση 2015

Σημειώνεται, ότι έως 31/12/2015 ο συνολικός αριθμός Α.Φ.Μ. με ληξιπρόθεσμες οφειλές ανήλθε σε 1.553.005 και ο συνολικός αριθμός Α.Φ.Μ. για τους οποίους είχαν παρθεί μέτρα 695.074, διαμορφώνοντας το ποσοστό των οφειλετών για τους οποίους έχουν παρθεί μέτρα στο 44,76%. **(ΓΓΔΕ, 2016)** Ακολούθως, έως 31/12/2016 ο συνολικός αριθμός Α.Φ.Μ. με ληξιπρόθεσμες οφειλές ανήλθε σε 1.647.771 και ο συνολικός αριθμός Α.Φ.Μ. για τους οποίους είχαν παρθεί μέτρα 839.056, διαμορφώνοντας το ποσοστό των οφειλετών για τους οποίους έχουν παρθεί μέτρα στο 50,92%. **(ΓΓΔΕ, 2017)** Σύμφωνα με τα ανωτέρω στοιχεία, παρατηρείται αύξηση του αριθμού των φορολογουμένων που έχουν δημιουργήσει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο. Επίσης, σημειώνεται μια μικρή αύξηση του ποσοστού των φορολογουμένων για τους οποίους έχουν παρθεί αναγκαστικά μέτρα.

6.2 Διοικητικά Μέτρα

Η λήψη διοικητικών μέτρων εις βάρος ενός οφειλέτη, όπως για παράδειγμα η άρνηση χορήγησης αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας, οδηγεί στον εξαναγκασμό αυτού να εκπληρώσει τις χρηματικές του υποχρεώσεις προς το Δημόσιο. Συνέπεια της λήψης διοικητικών μέτρων είναι η μη πραγματοποίηση συγκεκριμένων ενεργειών εκ μέρους του οφειλέτη.

Το αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας (Α.Φ.Ε.) των οφειλών προς το Δημόσιο αποτελεί θεσμό διασφάλισης των συμφερόντων του Δημοσίου. Ειδικότερα, το αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας χορηγείται είτε για είσπραξη χρημάτων από φορείς Κεντρικής Κυβέρνησης ή φορείς του Δημοσίου, είτε για μεταβίβαση

ακινήτου, είτε για κάθε νόμιμη χρήση (εκτός είσπραξης χρημάτων και μεταβίβασης ακινήτων). Η μη χορήγησή του εξαναγκάζει με έμμεσο τρόπο τους οφειλέτες να εκπληρώνουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Επίσης, αποτρέπεται ο κίνδυνος απώλειας δημοσίων εσόδων από τη ρευστοποίηση αποκρυφθέντων περιουσιακών στοιχείων. Περαιτέρω, με το Ν. 3943/2011 προστέθηκε νέο άρθρο 82Α, στο οποίο προβλέπεται ότι κατά το χρονικό διάστημα από την καταχώριση της οφειλής στα βιβλία των ανεπίδεκτων είσπραξης, δεν χορηγείται φορολογική ενημερότητα στον οφειλέτη και σε όλα τα συνυπόχρεα πρόσωπα για οποιαδήποτε αιτία, δεσμεύονται οι τραπεζικοί λογαριασμοί κατά τις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν. 2523/1997 και δεν χορηγούνται πιστοποιητικά για μεταβίβαση ή απόκτηση περιουσιακών στοιχείων. Η νομολογία παγίως κρίνει ότι η άρνηση χορήγησης αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας εφόσον είναι αιτιολογημένη εισάγει θεμιτό, κατά το Σύνταγμα, περιορισμό του ατομικού δικαιώματος της οικονομικής ελευθερίας στηριζόμενη στη διασφάλιση σοβαρών συμφερόντων του Δημοσίου. **(ΣτΕ 1198/2012)**

6.3 Ασφαλιστικά Μέτρα

Η λήψη ασφαλιστικών μέτρων εις βάρος ενός οφειλέτη, όπως για παράδειγμα η εγγραφή υποθήκης, οδηγεί στη διασφάλιση των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου. Ειδικότερα, η υποθήκη είναι εμπράγματο δικαίωμα επί αλλοτρίου ακινήτου, του οφειλέτη ή τρίτου, για την εξασφάλιση απαίτησης με την προνομιακή ικανοποίηση του δανειστή από το πράγμα (άρθρο 1257 Α.Κ.)

Με την εγγραφή της υποθήκης το Δημόσιο διασφαλίζει τα χρέη του σε χρόνο προγενέστερο από άλλους δανειστές ή προλαμβάνει εκούσιες μεταβιβάσεις για την αποφυγή πληρωμής της οφειλής. Επίσης, με την εγγραφή της υποθήκης διακόπτεται η παραγραφή της απαίτησης του Δημοσίου. Επιπροσθέτως, σε περίπτωση πλειστηριασμού το Δημόσιο ικανοποιείται προνομιακά. **(ΣΕΥΥΟ, 2008)**

6.4 Δικαστικά Μέτρα¹³

Η ποινικοποίηση της μη καταβολής των οφειλών προς το Δημόσιο είναι ένα επιπλέον μέτρο επιδίωξης της είσπραξης των δημοσίων εσόδων, προκαλώντας την δίωξη ιδιωτών αλλά και των εκπροσώπων των νομικών προσώπων. Είναι, με άλλα λόγια, ένα μέσο άσκησης πίεσης προς τους οφειλέτες του Δημοσίου.

¹³ Η προσωπική κράτηση, σύμφωνα με το Ν. 1867/89 ως τροποποιήθηκε, αποτελούσε μέτρο εξαναγκασμού του οφειλέτη για καταβολή των χρεών του προς το Δημόσιο και εμφάνιση πιθανώς αποκρυφθέντων περιουσιακών στοιχείων. Με το Ν. 3842/2010 καταργήθηκε ως δικαστικό μέτρο, ύστερα από τη δημοσίευση της 1/2010 απόφασης του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (ΑΕΔ), που έκρινε ότι το μέτρο είναι αντίθετο με τις διατάξεις του Συντάγματος για τον σεβασμό στην ανθρώπινη αξία και την προσωπική ελευθερία.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 4337/2015 τροποποιήθηκαν οι διατάξεις για το προβλεπόμενο από το άρθρο 25 του Ν. 1882/1990 αδίκημα της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου καθώς και τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπεται αύξηση του ορίου του αξιοποίνου. Αυξάνεται το κατώτερο ποσό της συνολικής ληξιπρόθεσμης συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων προς το Δημόσιο και τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα, άνω του οποίου ζητείται η ποινική δίωξη των υπευθύνων, από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ που ίσχυε μέχρι τη δημοσίευση του νόμου, σε εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ. Αποποινοικοποιείται, δηλαδή, η μη καταβολή χρεών για συνολικά ποσά μικρότερα των 100.000 ευρώ.

Βάσει των ανωτέρω και προκειμένου να προχωρήσουμε σε αυστηροποίηση της νομοθεσίας και κατάργηση των φαινομένων ατιμωρησίας, επιτακτική κρίνεται η μείωση του απαιτούμενου για την άσκηση ποινικής δίωξης ποσού για μη καταβολή χρεών προς το Δημόσιο.

6.5 Δημοσιοποίηση των Ονομάτων Οφειλετών του Δημοσίου

Μέσω της υποχρεωτικής δημοσιοποίησης των ονομάτων των μεγάλων οφειλετών το Υπουργείο Οικονομικών επιχειρεί να ασκήσει πρόσθετη πίεση για τη τακτοποίηση των χρεών τους. Σκοπός της παράκαμψης του φορολογικού απορρήτου είναι η ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης των πολιτών, άρα η ενίσχυση της εισπραξιμότητας. Βέβαια, η δημοσιοποίηση θα πρέπει να πραγματοποιείται στα πλαίσια του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων. Σύμφωνα με την σχετική απόφαση δεν θα δημοσιοποιούνται πλέον ονόματα οφειλετών για οφειλές που η φορολογική διοίκηση έχει χαρακτηρίσει ως ανεπίδεκτα είσπραξης, έχει ανασταλεί η καταβολή τους με δικαστική ή άλλη απόφαση καθώς και τα ονόματα οφειλετών οι οποίοι έχουν αποβιώσει. Σημειώνεται ότι η δημοσιοποίηση των δεδομένων των μεγάλων οφειλών και των οφειλετών είχε ψηφιστεί με το Ν. 3943/2011 (ΠΟΛ 1185/2011 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει), όπου η συγκεκριμένη διάταξη προέβλεπε ότι δίνονται στη δημοσιότητα στοιχεία των οφειλετών με βασικές οφειλές άνω των 150.000 ευρώ και η καταβολή τους καθυστερεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους. **(Δημητρέλης, 2016)** Σύμφωνα με το νομικό Βασίλειο Σωτηρόπουλο, η αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων είχε αποφανθεί τότε πως αυτή η πρακτική κατ' εξαίρεση και μόνο μπορεί να ενεργοποιήσει τον κοινωνικό έλεγχο των συμπολιτών μας και να ασκηθεί πίεση προς την πλευρά του οφειλέτη. Σε σχετική έκθεση του Ο.Ο.Σ.Α, η συγκεκριμένη πρακτική της δημοσιοποίησης ονομάτων, που έχει το διεθνές όνομα "naming and shaming" θεωρείται χρήσιμη διαδικασία για την πάταξη της φοροδιαφυγής. **(Πουλιόπουλος, 2016)**

Σύμφωνα με στοιχεία που αναφέρονται στην υπ' αριθ. 4/2011 γνωμοδότηση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία προβλέπουν το μέτρο ανάλογων δημοσιοποιήσεων. Επισημαίνεται δε, ότι σε καμία από τις δύο χώρες οι εθνικές αρχές για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν επιλήφθηκαν των διαδικασιών δημοσιοποίησης. Επίσης, η Ιταλία δεν δημοσιεύει τα ονόματα των οφειλετών της. **(European Commission, 2015)** Επιχειρήθηκε η δημοσιοποίηση τους στο διαδίκτυο αλλά κρίθηκε παράνομη

από τον Ιταλό επόπτη για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων με απόφαση του στις 6-5-2008. Επίσης, στις Ρουμανία, Κύπρο, Λετονία, Αυστρία, Σλοβενία, Σλοβακία, Ισπανία, Εσθονία δεν υφίσταται αντίστοιχη πρόβλεψη περί δημοσιοποίησης, ενώ στις Νορβηγία, Φινλανδία επιτρέπεται η δημοσιοποίηση καταλόγων με στοιχεία φορολογουμένων. **(Αναστασόπουλος, 2015)**

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών ορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία, ο χρόνος και τρόπος δημοσιοποίησης στο διαδίκτυο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τον Ιούλιο του 2016 προχώρησε η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων στη δημοσιοποίηση των ονομάτων όσων έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο άνω των 150.000 ευρώ στην ιστοσελίδα της www.publicrevenue.gr. Τα στοιχεία που δημοσιοποιήθηκαν αφορούν σε ληξιπρόθεσμες δόσεις οφειλών με ημερομηνία λήξης την 5^η Ιουλίου 2015 και με προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής έως τις 5 Ιουλίου 2016. Έτσι, λοιπόν, αναρτήθηκαν τα ονόματα μεγάλων οφειλετών του Δημοσίου, φυσικών και νομικών προσώπων, που είχαν λάβει από τις υπηρεσίες ειδοποιητήρια e-mail για να τακτοποιήσουν τις οφειλές τους, αλλά δεν ανταποκρίθηκαν. Δεν περιλαμβάνονται οφειλές οι οποίες έχουν υπαχθεί σε διευκόλυνση τμηματικής καταβολής ή σε νομοθετική ρύθμιση τμηματικής καταβολής και οι οφειλές για την καταβολή των οποίων έχει διαταχθεί αναστολή με δικαστική απόφαση σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 3 ΠΟΛ 1185/2011. **(ΓΓΔΕ, 2016)**

6.6 Αναφορές Ν. 3691/2008

Αντικείμενο του Ν. 3691/2008 (Α' 166), όπως ισχύει, είναι η πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και η προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τους κινδύνους που ενέχουν. Στο άρθρο 3 του ιδίου νόμου ορίζονται τα βασικά αδικήματα στα οποία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα αδικήματα της μη καταβολής χρεών γενικά προς το Δημόσιο. Σύμφωνα με το άρθρο 29 του Ν. 3691/2008 οι Δ.Ο.Υ. και τα ελεγκτικά κέντρα, όταν διαπιστώνουν περιπτώσεις παραβάσεων της φορολογικής νομοθεσίας, καθώς και των λοιπών αδικημάτων αρμοδιότητάς τους, υποβάλλουν αναφορές στην Αρχή του άρθρου 7 Ν. 3691/2008, ενημερώνοντας συγχρόνως και τη Γενική Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης. Στη συνέχεια, εφόσον κατά την έρευνα της Αρχής συντρέχουν οι οριζόμενες από το άρθρο 48 του Ν. 3691/2008 προϋποθέσεις, ο Πρόεδρος της Αρχής διατάσσει, σε επείγουσες περιπτώσεις, την απαγόρευση της κίνησης λογαριασμών, τίτλων και χρηματοπιστωτικών προϊόντων, καθώς και του ανοίγματος θυρίδων και της μεταβίβασης ή εκποίησης οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου. Επισημαίνεται ότι, η ανωτέρω απαγόρευση δεν εμποδίζει την κίνηση της διαδικασίας διοικητικής εκτέλεσης (επιβολής κατάσχεσης, κινητών, ακινήτων, απαιτήσεων στα χέρια τρίτων κλπ) των δεσμευθέντων περιουσιακών στοιχείων. **(ΠΟΛ 1194/14-08-2014)**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 - Ληξιπρόθεσμες Οφειλές Ανεπίδεκτες Είσπραξης

Σκοπός της διαδικασίας χαρακτηρισμού των οφειλών ως ανεπίδεκτων είσπραξης είναι η επιτάχυνση της διαδικασίας εκκαθάρισης των επί σειρά ετών σωρευμένων ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο από εκείνες που πραγματικά και εμπειριστατωμένα θεωρούνται επισφαλείς, προκειμένου το Δημόσιο να διαθέτει μια ολοκληρωμένη, διαφανή, αποτελεσματική και ελέγξιμη διαδικασία είσπραξης των οφειλών, με στόχο οι εισπρακτικοί μηχανισμοί να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους στις οφειλές που είναι δυνατόν να εισπραχθούν. (ΓΓΔΕ, 2015)

Ο χαρακτηρισμός οφειλών ως ανεπίδεκτων είσπραξης γίνεται βάσει των διατάξεων του Ν.Δ. 356/1974 περί Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε). Ειδικότερα, η διάκριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών σε εισπράξιμες και ανεπίδεκτες είσπραξης γίνεται εφόσον πληρείται το σύνολο των αναφερόμενων στο νόμο προϋποθέσεων και τηρηθεί η ειδική διαδικασία η οποία ορίζεται στο άρθρο 82 του Κ.Ε.Δ.Ε. Οι προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό μιας οφειλής ως ανεπίδεκτης είσπραξης συνίστανται στον έλεγχο για τη διαπίστωση μη ύπαρξης περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, καθώς και στην προηγούμενη άσκηση ποινικής δίωξης. Ειδικά, σύμφωνα με την ΠΟΛ. 1259/05-12-2013 ως τροποποιήθηκε και ισχύει, για τις περιπτώσεις οφειλών ύψους άνω του ενάμισυ εκατομμυρίου (1.500.000) ευρώ η απόφαση του Γ.Γ.Δ.Ε. εκδίδεται κατόπιν εισήγησης του Προϊσταμένου της Επιχειρησιακής Μονάδας Είσπραξης (Ε.Μ.ΕΙΣ) και μετά από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Επίσης, για οφειλές ύψους άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ και έως ενάμισυ εκατομμύριο (1.500.000) ευρώ η απόφαση του Γ.Γ.Δ.Ε. εκδίδεται κατόπιν εισήγησης του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. και μετά από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής του άρθρου 15 του Ν. 2648/1998. Τέλος, ο χαρακτηρισμός της οφειλής ως ανεπίδεκτης είσπραξης και η καταχώρισή της στα ειδικά βιβλία ανεπίδεκτων είσπραξης για συνολική ληξιπρόθεσμη βεβαιωμένη οφειλή έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ διενεργείται με απόφαση του Προϊσταμένου της αρμόδιας για την επιδίωξη της είσπραξης της οφειλής φορολογικής ή τελωνειακής υπηρεσίας κατόπιν εισήγησης του Προϊσταμένου του Τμήματος που έχει την αρμοδιότητα του Δικαστικού και με σύμφωνη γνώμη του Προϊσταμένου Υποδιεύθυνσης της υπηρεσίας ή, σε περίπτωση που δεν προβλέπεται Υποδιεύθυνση, με σύμφωνη γνώμη του νόμιμου αναπληρωτή του Προϊσταμένου της υπηρεσίας.

Ο σχετικός έλεγχος διενεργείται από ειδικά οριζόμενο για το σκοπό αυτό ελεγκτή, ο οποίος πιστοποιεί με βάση εμπειριστατωμένη έκθεση ελέγχου ότι αποδεδειγμένα έχουν ολοκληρωθεί όλες οι απαιτούμενες ενέργειες για τον εντοπισμό πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων κινητών, ακινήτων, απαιτήσεων στα χέρια τρίτων ή τυχόν άλλης πηγής εσόδων. Σε περίπτωση που από οποιοδήποτε στοιχείο του φακέλου προκύπτουν ενδείξεις για ύπαρξη περιουσιακών στοιχείων στην αλλοδαπή θα πρέπει να κινηθεί η διαδικασία της αμοιβαίας συνδρομής. Ο ως άνω έλεγχος αφορά πρωτοφειλέτες, συνυπόχρεα πρόσωπα και κληρονόμους. (ΓΓΔΕ, 2016)

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο χαρακτηρισμός των οφειλών ως ανεπίδεκτων είσπραξης δεν συνεπάγεται και την οριστική διαγραφή τους. Το Δημόσιο διατηρεί ακέραιο το δικαίωμα του για την είσπραξη της οφειλής ή συμψηφισμού αυτής και μετά την καταχώριση της στα ειδικά βιβλία των ανεπίδεκτων είσπραξης, ενώ οφειλή που έχει

καταχωρισθεί ως ανεπίδεκτη είσπραξης επαναχαρακτηρίζεται ως εισπράξιμη, εάν διαπιστωθεί ότι υπάρχει δυνατότητα μερικής ή ολικής ικανοποίησής της είτε από τον οφειλέτη είτε από συνυπόχρεο πρόσωπο. **(ΓΓΔΕ, 2016)**

Με το χαρακτηρισμό των οφειλών ως ανεπίδεκτων είσπραξης, ο οποίος πραγματοποιείται κατά τακτά διαστήματα, αναστέλλεται η παραγραφή τους για μια δεκαετία, ενώ επέρχονται άμεσα οι προβλεπόμενες από το νόμο συνέπειες για τον οφειλέτη και τα συνυπόχρεα πρόσωπα, όπως η μη χορήγηση αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας και η δέσμευση των περιουσιακών τους στοιχείων. **(ΓΓΔΕ, 2016)** Ο νομοθέτης με τη λήψη των ανωτέρω μέτρων αποβλέπει αφενός στην αποτροπή του κινδύνου απώλειας δημοσίων εσόδων από την ρευστοποίηση αποκρυφθέντων περιουσιακών στοιχείων, και αφετέρου, στη μείωση του κόστους διαχείρισης του χαρτοφυλακίου ληξιπροθέσμων οφειλών από τις υπηρεσίες της Φορολογικής Διοίκησης, ώστε να μην απασχολείται ανωφελώς το προσωπικό που επιφορτίζεται με την είσπραξη των δημοσίων εσόδων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της Γ.Γ.Δ.Ε, οι οφειλές που χαρακτηρίστηκαν ως ανεπίδεκτες είσπραξης από την Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης (Ε.Μ.ΕΙΣ) στο τέλος του 2013 ανήλθαν σε ποσό ύψους 54 εκατ. ευρώ, έως 31-12-2014 στο ποσό των 1,054 δισ. ευρώ, στο τέλος του 2015 έφτασαν τα 3,45 δισ. ευρώ και στο τέλος του 2016 ανήλθαν στα 4,132 δισ. ευρώ. Άρα, σωρευτικά το ποσό των οφειλών που χαρακτηρίστηκαν ως ανεπίδεκτες είσπραξης μέχρι και το τέλος του 2016 ανήλθε στα 8,690 δισ. ευρώ. Διαπιστώνουμε ότι σημειώθηκε αύξηση του ποσού των οφειλών που χαρακτηρίστηκαν ως ανεπίδεκτες είσπραξης από την έναρξη της εν λόγω διαδικασίας, ήτοι το 2013, μέχρι και το τέλος του 2016.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 – Προτάσεις

Προκειμένου να περιοριστεί το φαινόμενο των ληξιπροθέσμων οφειλών πρέπει το Δημόσιο να μεριμνήσει για την αλλαγή νοοτροπίας των φορολογούμενων και την ενίσχυση της φορολογικής τους συνείδησης, ώστε να είναι συνεπείς με τις υποχρεώσεις τους προς αυτό, κυρίως μέσω της παγίωσης στις συνειδήσεις τους ότι τα χρήματά τους αξιοποιούνται για την παροχή των κοινωνικών αγαθών. Δεδομένου ότι το κόστος της φορολογικής συμμόρφωσης είναι χαμηλότερο σε σύγκριση με αυτό που απαιτείται για την είσπραξη, σημαντική κρίνεται η επένδυση στη βελτίωση των σχέσεων ανάμεσα στην φορολογική διοίκηση και τους φορολογούμενους. Αναγνωρίζοντας ότι η εξάλειψη της μη συμμόρφωσης αποτελεί ένα δύσκολο στόχο, η βελτίωση και διεύρυνση των παρεχόμενων υπηρεσιών αποτελούν τους βασικούς παράγοντες αφενός για την μείωση του κόστους για τη φορολογική συμμόρφωση και αφετέρου συμβάλλουν στην δημιουργία μιας σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ κράτους και πολίτη. **(Υπουργείο Οικονομικών, 2011)**

Προτείνεται η πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων που υπάρχουν ήδη, και πιο συγκεκριμένα σε υπηρεσίες όπως δημοτολόγια- ληξιαρχεία, κτηματολόγιο, δικαστικές υπηρεσίες, συμβολαιογράφοι, σωφρονιστικά ιδρύματα, ασφαλιστικά ταμεία, υπηρεσίες του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως, ΓΕΜΗ, στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ.

Κρίσιμη θεωρείται η επιτάχυνση εφαρμογής του e-περιουσιολογίου, το οποίο θα παρέχει την ταχύτερη και πιο ολοκληρωμένη πρόσβαση στο σύνολο των περιουσιακών στοιχείων των φορολογουμένων. Έτσι αποφεύγεται η σπατάλη χρόνου που συνεπάγεται η αναζήτηση πληροφοριών σε διάφορες υπηρεσίες μέσω της γραφειοκρατίας. Οι πόροι που θα εξοικονομηθούν θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στον ταχύτερο και ορθότερο έλεγχο μεγαλύτερου αριθμού υποθέσεων.

Επίσης, σημαντική μπορεί να θεωρηθεί η επιτάχυνση της διασύνδεσης των ταμειακών μηχανών με τις υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και η διεύρυνση της χρήσης του πλαστικού χρήματος, με σκοπό την πρόληψη της φοροδιαφυγής και την άμεση είσπραξη του Φ.Π.Α. Αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι η έγκαιρη καταβολή των οφειλόμενων φόρων και η περιορισμένη δημιουργία νέων ληξιπροθέσμων οφειλών. Άλλωστε, σύμφωνα με τον Ο.Ο.Σ.Α. στην έκθεσή του «Economic Policy Reforms 2017: Going for Growth» τονίζεται η ανάγκη καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και η περαιτέρω διεύρυνση της φορολογικής βάσης, κρίσιμης σημασίας για την αύξηση των εσόδων με έναν πιο δίκαιο και φιλικό προς την ανάπτυξη τρόπο. **(OECD, 2017)**

Επιπροσθέτως, προτείνεται η μείωση του απαιτούμενου για την άσκηση ποινικής δίωξης ποσού για μη καταβολή χρεών προς το Δημόσιο, το οποίο σήμερα ανέρχεται στις 100.000 ευρώ με σκοπό την αυστηροποίηση της νομοθεσίας και την κατάργηση των φαινομένων ατιμωρησίας.

Προτείνεται η εφαρμογή του e- πλειστηριασμού όπως για παράδειγμα ακολουθεί η Πορτογαλία, η ηλεκτρονική άρση της κατάσχεσης, η ηλεκτρονική επίδοση κατάσχεσης οχημάτων στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και η ηλεκτρονική παρακράτηση της κυριότητάς τους.

Σημαντική καθίσταται η απλοποίηση και ενοποίηση του νομοθετικού πλαισίου που διέπει τόσο την λειτουργία των ελεγκτικών μηχανισμών, όσο και τη διαδικασία είσπραξης και διαγραφής των ληξιπροθέσμων οφειλών.

Υιοθέτηση και εφαρμογή σωστών μεθόδων που χρησιμοποιούν άλλες χώρες, σχετικών με την είσπραξη ληξιπροθέσμων οφειλών. Ειδικότερα, θα πρέπει να υπάρξει αλλαγή στην ιεράρχηση των ανέλεγκτων υποθέσεων με κριτήριο την φοροδοτική ικανότητα του ελεγχόμενου και την εισπραξιμότητα του χρέους και όχι την παραγραφή της υπόθεσης.

Με βάση τα συμπεράσματα διεθνών οργανισμών, όπως ο Ο.Ο.Σ.Α, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Δ.Ν.Τ., αλλά και θεσμών, όπως το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής, προκύπτει η υιοθέτηση μιας φορολογικής μεταρρύθμισης πιο φιλικής στην ανάπτυξη και στην απασχόληση και με δικαιότερη ανακατανομή της φορολογικής επιβάρυνσης, που δεν θα οδηγή στον φαύλο κύκλο της συσσώρευσης ληξιπρόθεσμων φορολογικών οφειλών, που εκ των πραγμάτων δεν μπορούν να εισπραχθούν. **(Σαββαΐδου, 2016)**

Επιπροσθέτως, στις προτάσεις δεν πρέπει να παραβλεφθεί η υφιστάμενη οικονομική κρίση και η επιδείνωση που έχει ήδη επιφέρει στην εκούσια συμμόρφωση των οφειλετών στις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Ζητούμενο της φορολογικής διοίκησης, σε μια τέτοια οικονομική συγκυρία, είναι τόσο η αντιμετώπιση του φαινομένου της αυξημένης μη συμμόρφωσης των οφειλετών όσο και η στήριξη των φορολογουμένων που αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας λόγω οικονομικής αδυναμίας. Όσον αφορά την οικειοθελή φορολογική συμμόρφωση, θα πρέπει να χορηγούνται με μεγαλύτερη ευκολία διευκολύνσεις τμηματικής καταβολής στους φορολογούμενους που αντιμετωπίζουν πράγματι οικονομικές δυσκολίες. Όσον αφορά την διοικητική εκτέλεση λόγω μη οικειοθελούς καταβολής των οφειλών, προτείνεται να αυστηροποιηθεί η επιβολή αναγκαστικών μέτρων είσπραξης εναντίον των φορολογούμενων που δεν καταβάλλουν τους οφειλόμενους φόρους χωρίς αυτό να οφείλεται σε οικονομική αδυναμία.

Τέλος, να ενταθεί η τηλεφωνική επικοινωνία με τους οφειλέτες ή η επικοινωνία μαζί τους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όπως ήδη πράττει η Διεύθυνση Φορολογικής Συμμόρφωσης. Ειδικότερα, να υπενθυμίζει στους υπόχρεους την ύπαρξη οφειλής τους, να τους ενημερώνει για τις δυνατότητες που τους παρέχονται σε περίπτωση αδυναμίας ολικής εξόφλησης, όπως η δυνατότητα ρύθμισης της οφειλής τους, και να τους ενημερώνει για τις συνέπειες της μη συμμόρφωσής τους, όπως είναι η άσκηση αναγκαστικών μέτρων είσπραξης. Με τον τρόπο αυτό, η Διεύθυνση Φορολογικής Συμμόρφωσης θα προτρέπει τους οφειλέτες να προσέλθουν στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. για την οικειοθελή τακτοποίηση των χρεών τους, ειδάλως τα δικαστικά τμήματα των Δ.Ο.Υ. θα είναι υποχρεωμένα να προχωρήσουν σε πιο αυστηρά μέτρα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η επιλογή της δημοσιονομικής προσαρμογής μέσω της αύξησης των εσόδων οδηγεί στον φαύλο κύκλο της υπερφορολόγησης, σε μείωση της εισπραξιμότητας και σε αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, σε λήψη μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως ιδίως δεσμεύσεις τραπεζικών λογαριασμών και κατασχέσεις εις χείρας τρίτων (πέραν των κατασχέσεων ακινήτων και πλειστηριασμών), σε αύξηση της φοροδιαφυγής, σε μείωση της κατανάλωσης, σε ασφυξία στην αγορά και ενδεχομένως στην ανάγκη για λήψη νέων μέτρων κατά βάση στο σκέλος των εσόδων, χωρίς να αποκλείεται και η μείωση δαπανών λόγω της ενεργοποίησης στο μέλλον του αυτόματου μηχανισμού δημοσιονομικής προσαρμογής (του γνωστού «κόφτη») για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων. **(Σαββαΐδου, 2016)**

Με βάση τα παραπάνω, καταλήγουμε ότι το πρόγραμμα προσαρμογής πρέπει να εστιάζει σε περιορισμό και αποτελεσματικότερο έλεγχο των δαπανών και όχι σε συνεχή αύξηση της φορολογίας, καθώς η αύξηση της φορολογίας έχει δυσμενείς συνέπειες στην ανάπτυξη. **(Σαββαΐδου, 2016)**

Λαμβάνοντας υπόψη την δυσχερέστατη οικονομική συγκυρία που υφίσταται η χώρα μας και κατά συνέπεια την οικονομική αδυναμία πολλών φυσικών και νομικών προσώπων να καταβάλλουν τις οφειλές τους, ο στόχος της αύξησης των εσόδων καθώς και της ελάττωσης του φαινομένου των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, θα επιτευχθεί με την υιοθέτηση μέτρων που θα διευκολύνουν τους οφειλότες να ανταποκριθούν στις φορολογικές τους υποχρεώσεις, όπως η υιοθέτηση μιας ευνοϊκής ρύθμισης των ληξιπρόθεσμων και μη οφειλών τους. Ταυτόχρονα, όμως, επιβάλλεται και η εντατικοποίηση των μέτρων αναγκαστικής είσπραξης κατά των αποδεδειγμένα ασυνεπών οφειλετών που η μη συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις τους προς το Ελληνικό Δημόσιο δεν οφείλεται σε οικονομική αδυναμία. Επιπροσθέτως, κρίνεται αναγκαία η ευκολότερη πρόσβαση σε πολύ σημαντικές βάσεις δεδομένων προκειμένου να διευκολυνθεί η χρησιμοποίηση των απαραίτητων εκείνων στοιχείων που κρίνουν οι αρμόδιοι υπάλληλοι για την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο καθώς και η απλοποίηση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου.

Εν κατακλείδι, δεν πρέπει να λησμονούμε ότι, για τα επόμενα χρόνια, η χώρα μας είναι υποχρεωμένη να επιτύχει την υψηλότερη δυνατή εισπραξιμότητα, ιδίως από τους μεγάλους οφειλότες, ώστε να υλοποιηθεί και η πολυπόθητη δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών. Αυτό προϋποθέτει απαραίτητα τη βελτίωση του νομοθετικού «οπλοστασίου», αλλά χωρίς αμφιβολία, και την άρτια οργάνωση και στελέχωση των αρμόδιων εισπρακτικών μηχανισμών, ώστε να γίνει πράξη η αποτελεσματική τους λειτουργία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΡΘΡΑ – ΜΕΛΕΤΕΣ

Αναστασόπουλος, Δ. (2015). Φορολογικά Δεδομένα και Προστασία Φορολογικού Απορρήτου. Αθήνα: Ημερίδα Ένωση Ελλήνων Νομικών e-Θέμις με θέμα «Επίκαιρα Ζητήματα Φορολογικού Δικαίου».

Βήμα, (2016, Σεπτέμβριος 23). Έκθεση ΔΝΤ: Μείωση συντάξεων και φορολογικών συντελεστών. Ανακτήθηκε από <http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=831038>

Γέσιου-Φαλτσή, Π. (1998). Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης-Γενικό Μέρος. Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Γέσιου-Φαλτσή, Π. (2001). Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως Π. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

ΓΤΔΕ, (2014), Έκθεση Απολογισμού για το έτος 2013. Ανακτήθηκε από <https://www.forin.gr/articles/article/12041/ggde-strathgiko-sxedio-2013-2017>

ΓΤΔΕ, (2014), Παρακολούθηση Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2013. Ανακτήθηκε από http://www.gsis.gr/gsis/info/gsis_site/PublicIssue/TaxAdmin.html

ΓΤΔΕ, (2015), Έκθεση Απολογισμού για το έτος 2014. Ανακτήθηκε από http://www.publicrevenue.gr/kpi/static/doc/ekthesi_apologismou_2014.pdf

ΓΤΔΕ, (2015), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2014. Ανακτήθηκε από http://www.gsis.gr/gsis/info/gsis_site/PublicIssue/TaxAdmin.html

ΓΤΔΕ, (2016), Απολογιστική Έκθεση 2015. Ανακτήθηκε από http://www.publicrevenue.gr/kpi/static/doc/apologistiki_ekthesi2016.pdf

ΓΤΔΕ, (2016), Παρακολούθηση Φορολογικής Διοίκησης 2015. Ανακτήθηκε από http://www.publicrevenue.gr/kpi/static/doc/tax_admin_2015.pdf

ΓΤΔΕ, (2016), Δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών φυσικών και νομικών προσώπων προς το Δημόσιο. Ανακτήθηκε αντίστοιχα από http://publicrevenue.gr/kpi/static/doc/np/ofeilfp2016_1.html
http://publicrevenue.gr/kpi/static/doc/np/ofeilnp2016_1.html

ΓΤΔΕ, (2016), Επιχειρησιακό Σχέδιο ΓΤΔΕ 2016. Ανακτήθηκε από http://www.publicrevenue.gr/kpi/static/doc/epixirisiako_sxedio_ggde_2016_v5.pdf

ΓΤΔΕ, (2017), Παρακολούθηση της Φορολογικής Διοίκησης (Tax Administration Monitor) Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2016. Ανακτήθηκε από http://www.publicrevenue.gr/kpi/static/doc/tax_admin_%202016_December.pdf

Capitaltax, (2016, Μάρτιος 2015). ΓΓΔΕ: Αύξηση 14,7% σημείωσαν οι ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο. Ανακτήθηκε από <http://www.capital.gr/tax/3111436/ggde-auxisi-14-7-simeiosan-oi-lixiprothesmes-ofeiles-pros-to-dimosio>

Capital, (2016, Απρίλιος 20). Τρ. Αλεξιάδης: Επιβραδύνθηκε η αύξηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το δημόσιο. Ανακτήθηκε από <http://www.capital.gr/oikonomia/3120634/tr-alexiadis-epibradunthike-i-auxisi-ton-lixiprothesmon-ofeilon-pros-to-dimosio>

Δαγτόγλου, Π.Δ. (2012). Συνταγματικό Δίκαιο-Ατομικά Δικαιώματα. Αθήνα: Σάκκουλας.

Δημητρέλης, Σ. (2016, Ιανουάριος 25). Αλλαγές στη δημοσιοποίηση οφειλετών. Ανακτήθηκε από <http://www.capital.gr/tax/3098206/allages-sti-dimosiopoisi-ofeileton>

Δημητρέλης, Σ. (2016, Σεπτέμβριος 5). 800 εκατομμύρια ευρώ νέοι απλήρωτοι φόροι τον Ιούλιο. Ανακτήθηκε από <http://www.capital.gr/oikonomia/3151656/800-ekatomuria-euro-neoi-aplirotoi-foroi-ton-ioulio>

Δημητρέλης, Σ. (2017, Φεβρουάριος 9). ΔΝΤ: Μειώστε τα υπέρογκα πρόστιμα για φορολογικές παραβάσεις. Ανακτήθηκε από <http://www.capital.gr/tax/3189872/dnt-meioστε-ta-uperogka-prostima-gia-forologikes-parabaseis>

Δούβλης, Β. (ΔΕΕ 2015). Διεθνείς Δράσεις Κατά Της Φοροδιαφυγής-Φοροαποφυγής: «Η Μεγάλη Χίμαιρα». Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Δούβλης, Β. (ΔΕΕ 2013). Ελληνικό Δημόσιο vs Ιδιωτών Δανειστών

Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2016), Έρευνα Εργατικού Δυναμικού: Δ' Τρίμηνο 2015. Ανακτήθηκε από <http://www.statistics.gr/documents/20181/3c10f1ef-a56e-4441-9599-89dc578ffb84>

Επιστημονική Ομάδα Taxheaven, (2016, Σεπτέμβριος 16). Ποιες ρυθμίσεις ληξιπρόθεσμων οφειλών ισχύουν σήμερα και πως γίνεται η επανένταξη στην ρύθμιση των 100 δόσεων. Ανακτήθηκε από <http://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/31032>

e-forologia, (2015, Σεπτέμβριος 12). ΥΠΟΙΚ: Επέκταση του συστήματος μητρώων σε τραπεζικούς λογαριασμούς. Ανακτήθηκε από <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=185766>

European Commission, (2015), An Assessment of the Performance of the Italian Tax Debt Collection System. Retrieved from http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_papers/taxation_paper_53.pdf

European Commission, (2012), Communication from the Commission to the European Parliament and the Council on concrete ways to reinforce the fight against tax fraud and tax evasion including in relation to third countries. Retrieved from <http://eur-lex.europa.eu/legal->

<content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0351&from=EL>

Forin, (2016, Οκτώβριος 28). Αύξηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο τον Σεπτέμβριο. Ανακτήθηκε από <https://www.forin.gr/articles/article/19252/aukshsh-lhksiprothesmwn-ofeilwn-pros-to-dhmosio-ton-septembrio>

Καούνι, Μ. (2016, Ιούνιος 20). ΜΟΝ.ΠΡ.ΝΑΞΟΥ 19/2015: Καταχρηστικότητα επισπευδόμενης διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης. Ανακτήθηκε από <http://www.mcaounilaw.gr/single-post/2016/06/21/%CE%9C%CE%BF%CE%BD%CE%A0%CF%81%CE%9D%CE%AC%CE%BE%CE%BF%CF%85-192015-%CE%9A%CE%B1%CF%84%CE%B1%CF%87%CF%81%CE%B7%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%80%CE%B5%CF%85%CE%B4%CF%8C%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B5%CE%BA%CF%84%CE%AD%CE%BB%CE%B5%CF%83%CE%B7%CF%82>

Κοντογιάννης, Χ. (2007). Το διοικητικό μέτρο του Αποδεικτικού Φορολογικής Ενημερότητας-Θέσπιση-Εφαρμογή-Κριτική. Δελτίο Φορολογικής Νομοθεσίας, σελ. 915-924

Κούσουλης, Σ. Η προσωπική κράτηση για χρέη προς το Δημόσιο. Δίκη τ.24, σελ. 68-78

Λαζαρέτου, Θ. & Κρινής, Β. (2016, Νοέμβριος 14). Προκλήσεις για τις φορολογικές διοικήσεις στον 21ο αιώνα. Ανακτήθηκε από <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/24963>

Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στον ΟΟΣΑ, (χ.χ), Μέθοδοι Παρακολούθησης και Είσπραξης Φορολογικών Οφειλών στις Χώρες του ΟΟΣΑ

Μπακάλης, Ε. & Πανταζόπουλος, Π. (2016). Φορολογική Διαδικασία. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Newpost, (2016, Ιανουάριος 29). ΥΠΟΙΚ: Καμία έκρηξη στα ληξιπρόθεσμα το 2015. Ανακτήθηκε από <http://newpost.gr/oikonomia/512958/ypoik-kamia-ekrhksh-sta-lhksiprothesma-to-2015-pinakes>

OECD, (2007), Tax Administration in OECD and Selected Non-OECD Countries: Comparative Information Series (2006). Retrieved from <https://www.oecd.org/ctp/consumption/CIS-2006.pdf>

OECD, (2015), Tax Administration: Comparative Information On OECD And Other Advanced And Emerging Economies. Retrieved from <http://www.oecd.org/ctp/administration/tax-administration-23077727.htm>

OECD, (2016), Economic Surveys: Greece. Retrieved from <https://www.oecd.org/eco/surveys/GRC%202016%20Overview%20EN.pdf>

OECD, (2017), Economic Policy Reforms: Going for Growth. Retrieved from <http://www.oecd.org/eco/growth/goingforgrowth.htm>

Παπαλεξανδρή, Ν. & Μπουραντάς, Δ. (2003). Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων. Αθήνα: Μπένος.

Παππούς, Γ. (2016, Ιούλιος 21). Αυξημένα φορολογικά έσοδα πέραν των στόχων και μειωμένες ληξιπρόθεσμες οφειλές, ανακοίνωσε ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Τρύφων Αλεξιάδης, στη Βουλή. Ανακτήθηκε από <http://www.iefimerida.gr/news/279520/alexiadis-pano-apo-stoho-ta-esoda-mikri-ayxisi-lixiprothesmon-ofeilon-pdf>

Πουλιόπουλος, Γ. (2016, Ιούνιος 27). Είναι νόμιμη η δημοσιοποίηση ονομάτων οφειλετών του Δημοσίου; Ανακτήθηκε από <http://www.cnn.gr/oikonomia/story/37235/einai-nomimi-i-dimosiopoiisi-onomaton-ofeileton-toy-dimosioy-aud>

Προβατάς, Σ. (χ.χ). Αναγκαστική Εκτέλεση – Κατάσχεση Ακινήτων. Ανακτήθηκε από <http://www.provataslaw.gr/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%B5%CE%BA%CF%84%CE%B5%CE%BB%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CE%B1%CE%BA%CE%B9%CE%BD>

Σαββαΐδου, Κ. (2010). Προτάσεις για την είσπραξη φορολογικών εσόδων. Αθήνα: Ημερίδα Ολομέλειας Προέδρων Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και Ελληνικής Εταιρείας Φορολογικού Δικαίου και Δημοσιονομικών Μελετών.

Σαββαΐδου, Κ. (2016, Δεκέμβριος 13). Η υπερφορολόγηση θα φέρει νέους φόρους και ενεργοποίηση του κόφτη. Ανακτήθηκε από <http://www.liberal.gr/arthro/100265/apopsi/arthra/katerina-sabbaidou-i-uperforologisi-tha-ferei-neous-forous-kai-energopoiisi-tou-isonkoftisin.html>

Σειμένης, Ο. (2016, Μάρτιος 24). Ακατάσχετο: τι ισχύει, ποιοι εξαιρούνται. Ανακτήθηκε από <http://www.forologikanea.gr/news/oi-nees-ruthmiseis-gia-to-akatassxeto--poioi-eksairountai/>

Σχολή Επιμόρφωσης Υπαλλήλων Υπουργείου Οικονομικών. (1999). Οδηγός Διαδικασιών Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Αθήνα: Συγγραφέας

Σχολή Επιμόρφωσης Υπαλλήλων Υπουργείου Οικονομικών. (2008). Ανάλυση Διατάξεων Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Αθήνα: Συγγραφέας.

Τάτσος, Ν. (2001). Παραοικονομία και Φοροδιαφυγή στην Ελλάδα. Αθήνα: Παπαζήσης.

Τομαράς, Δ. (2011). Η Αναγκαστική Είσπραξη Δημοσίων Εσόδων κατά τον Κ.Ε.Δ.Ε. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Tribune, (2015, Δεκέμβριος 30). Αλεξιάδης: Γιατί αυξήθηκαν τα ληξιπρόθεσμα χρέη. Ανακτήθηκε από <http://www.tribune.gr/politics/news/article/200943/alexiadis-giati-afxithikan-ta-lixiprothesma-chrei.html>

Tribune, (2016, Σεπτέμβριος 5). Στα 7,6 δισ. οι απλήρωτοι φόροι και 125.000 περισσότεροι οι οφειλέτες. Ανακτήθηκε από <http://www.tribune.gr/economy/news/article/279394/279394.html>

Υπουργείο Οικονομικών. (2011). Φορολογική συμμόρφωση & νέες τεχνολογίες: βέλτιστες πρακτικές για την είσπραξη δημοσίων εσόδων. Αθήνα: Υπουργείο Οικονομικών

Φινοκαλιώτης, Κ. (2005). Φορολογικό Δίκαιο. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Χατζηνικολάου, Π. (2017, Φεβρουάριος 12). Εκτός ελέγχου τα χρέη προς εφορία και ταμεία λόγω υψηλών φόρων. Ανακτήθηκε από <http://www.kathimerini.gr/895904/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/ektos-elegxoy-ta-xreh-pros-eforia-kai-tameia-logw-yyhlwn-forwn>

Ψυχογιός, Θ. (2014, Μάιος 9). Αναζητώντας τα αίτια της κακοδαιμονίας στην είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Ανακτήθηκε από <https://www.forin.gr/articles/article/12025/anazhtwntas-ta-aitia-ths-kakodaimonias-sthn-eispraksh-twn-dhmosiwn-esodwn-arthro-tou-th-psuxogiou-nom-sumboulou-tou-kratous>

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

www.publicrevenue.gr (τελευταία επίσκεψη 29.03.2017)

www.oecd.org (τελευταία επίσκεψη 15.03.2017)

www.statistics.gr (τελευταία επίσκεψη 12.01.2017)

www.gsis.gr (τελευταία επίσκεψη 26.03.2017)

www.ec.europa.eu (τελευταία επίσκεψη 14.03.2017)

www.tribune.gr/economy (τελευταία επίσκεψη 23.03.2017)

www.forin.gr (τελευταία επίσκεψη 13.03.2017)

www.capital.gr (τελευταία επίσκεψη 26.02.2017)
www.iefimerida.gr (τελευταία επίσκεψη 29.08.2016)
www.newpost.gr (τελευταία επίσκεψη 19.03.2017)
www.cnn.gr (τελευταία επίσκεψη 22.07.2016)
www.kathimerini.gr (τελευταία επίσκεψη 2.03.2017)
www.taxheaven.gr (τελευταία επίσκεψη 21.12.2016)
www.provataslaw.gr (τελευταία επίσκεψη 29.03.2017)
www.mcaounilaw.gr (τελευταία επίσκεψη 29.03.2017)
www.forologikanea.gr (τελευταία επίσκεψη 4.11.2016)
<https://el.wikipedia.org> (τελευταία επίσκεψη 29.03.2017)
www.liberal.gr (τελευταία επίσκεψη 27.12.2016)
www.tovima.gr (τελευταία επίσκεψη 28.03.2017)
www.dfn.gr (τελευταία επίσκεψη 29.03.2017)
www.parliament.gr (τελευταία επίσκεψη 30.03.2017)

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΠΟΛ. 1172/2013 «Κοινοποίηση διατάξεων της πάγιας ρύθμισης ληξιπρόθεσμων χρεών της υποπαραγράφου Α2 της παραγράφου Α του πρώτου άρθρου του ν.4152/2013 (ΦΕΚ 107 Α /09.05.2013)»

ΠΟΛ. 1189/2014 «Πάγιο πλαίσιο ρυθμίσεων τμηματικής καταβολής των βεβαιωμένων οφειλών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κ.Φ.Δ.»

ΠΟΛ. 1272/2015 «Κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 8 του ν. 4337/2015 (ΦΕΚ 129 Α/17.10.2015) περί ποινικής δίωξης λόγω μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο (άρ. 25 ν.1882/1990)»

ΠΟΛ. 1194/2014 «Αξιοποίηση των διατάξεων της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης (Αρχή του άρθρου 7 του Ν.3691/2008)»

ΣτΕ 1198/2012

ΠΟΛ 1257/4-12-2013 «Διαδικασία κοινοποίησης κατασχετηρίων για την επιβολή κατάσχεσης απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων και δήλωσης αυτών με ηλεκτρονικά μέσα κατ' εφαρμογή των άρθρων 30Α και επόμενα του ν.δ. 356/1974 (Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων)»

Ν.Δ. 356/1974 (Κ.Ε.Δ.Ε) «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων»

ΠΟΛ. 1259/2013 «Διαδικασία διάκρισης ληξιπροθέσμων οφειλών προς το Δημόσιο σε εισπράξιμες και ανεπίδεκτες είσπραξης – Εκχώρηση αρμοδιοτήτων Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων και καθορισμός αρμοδίων οργάνων»

ΠΟΛ 1185/2011 «Δημοσιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο»

Κ.Υ.Α. 49214/21-07-2015 «Αναστολή πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης, καταβολής δικαστικών παραβόλων, εγγυοδοσιών και χρηματικών ποσών από μετατροπή ποινών»

Κ.Υ.Α. 70905/29-09-15 «Παράταση ισχύος της υπ' αριθμ. 49214/21.7.2015 κοινής υπουργικής απόφασης Αναστολή πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης, καταβολής δικαστικών παραβόλων, εγγυοδοσιών και χρηματικών ποσών από μετατροπή ποινών (Β' 1525), η οποία έχει ήδη παραταθεί μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2015 με την υπ' αριθμ. 57384/31.8.2015 όμοια (Β' 1867)»

Ν. 3943/2011 «Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών»